

La paròla “Génesi” a veul di “prinsipi”. Génesi a l’è ‘l liber dj’orìgin, dj’inissi, ch’a conta coma ch’a son comensà tante ròbe: nòst univers, la rassa uman-a, ël peccà, la redension, la vita dla famija, dla corussion ëd la sossietà uman-a, dle nassion, ëd le diverse lenghe e dël pòpol d’Israel, ël pòpol sernù da ‘nté ch’a l’è surtì ‘l Salvator dël mond. A conten la prima promëssa ‘d soa vnùta: Génesi 3:15. A l’è nen l’intension ëd la Génesi ‘d conté ‘d manera detajà (coma ch’a farìo ij modern) tùit ij detaj dj’aveniment ch’ a na parla, ma ‘d buté an evidensa lòn ch’a giùdica útil për trasmëtte sò mëssagi ‘d vrità. Le conte dla Génesi a l’han pa nen da fé con le mitologìe dij pòpoj dë sto mond, dont a l’è, pitòst, la critica. La tradission a indica coma l’autor dla Génesi a l’è Mosé e ch’a lé stàit butà ‘nsema apopré dal 1450 al 1410 a. C.

Génesi

1

La creassion dël mond

¹Ant ël prinsipi dla creassion, cand che Nosgnor¹ a l’ha fàit ij cej e la tèra, ²la tèra a l’era senza forma² e veuida e ‘d top ëspèss a cheurvìa la përfondità³ dla superfice dl’eva, ma lë Spìrit ëd Nosgnor⁴ as dasìa da fé⁵ dëdzora dla surfassa dl’eva. ³Nosgnor a l’ha dit: "Ch’a sia la lus" e a l’è fasse la lus⁶. ⁴Nosgnor a l’ha vëddù che la lus a l’era bon-a. A l’è parèj che Nosgnor a l’ha separà la lus dal top. ⁵Nosgnor a l’ha ciamà la lus "di" e ‘l top "neuit". Anlora a l’è stàita na sèira e a l’è stàita na matin. Sto-sì a l’era ‘l di ch’a fà un⁷.

⁶Nosgnor a l’ha dit: "Ch’a-i sia na vòlta⁸ ant ël mes ëd l’eva e ch’a separa l’eva da l’eva".

⁷Anlora Nosgnor a l’ha fàit la vòlta e a l’ha separà l’eva ch’a j’era sòta la vòlta da l’eva ch’a j’era ‘dzora dla vòlta, e parèj a l’è stàit. ⁸Nosgnor a l’ha ciamà la vòlta "cel"⁹. Antlor’ a l’è stàita na sèira e a l’è stàita na matin. Sto-sì a l’era lë scònd di.

⁹Nosgnor a l’ha dit: "Che l’eva sota ‘l cel as buta ‘nsema ant un sol pòst e ch’a comparissa ël teren sùit. E parèj a l’è stàit. ¹⁰Nosgnor a l’ha ciamà ‘l teren sùit: "Tèra" e l’eva ch’a l’era butasse ‘nsema: ij "mar". Nosgnor a l’ha vëddù che tut sòn a l’era bon.

1 Conformà la tradission, i voltoma coma "Nosgnor (Dé)" ël nòm ebraich ch’a l’è dovrà ambelessì (**אֱלֹהִים**, 'elohim), na fòrma plural. Cand ch’as trata dl’ùnich ver Dé, ël verb a l’è sèmper al singular. La fòrma plural a dinòta majestà. Cost nòm a buta an evidensa la sovranità ‘d Nosgnor e ch’as peul nen comparsesse con gnun d’àutri. Chiel a l’è "ël Dé dij dé".

2 O "dësformà".

3 Èl tèrmin ebraich **תְּהוֹמָה** (thom, "përfond, ancreus") as arferiss a la granda profondèur ëd l’ocean primordial, col ch’a ‘nserciava e stasìa sota la tèra (cfr. Génesi 7:11). As podrìa voltesse 'dcò coma balatron, abiss, abim, ravin.

4 O "ël sofi d Nosgnor".

5 O "as meuvia", "voltegiava", a la létera: "a planava".

6 Cfr. 2 Corint 4:6.

7 Vera ch’a dovrìa disse "ël prim di", ma "ël di ch’a fà un" a l’è pi conform a l’original, ch’a dis nen "ël prim di", ma "di un". Lolì a l’ha d’implicassion teològiche.

8 O "firmament", "cél".

9 Cfr. 2 Pero 3:5.

¹¹Nosgnor a l'ha dit: "Che la tèra a pòrta 'd gich¹⁰, ëd piante ch'a pòrto dij smens conform a soe sòrt, e dj'erbo ch'a pòrto an lor dij smens conform a soe sòrt. E parèj a l'é stàit. ¹²La tèra a l'ha portà 'd vegetassion - ëd piante ch'a portavo dij smens conform a soe sòrt, e dj'erbo ch'a portavo an lor dij smens conform a soe sòrt. Nosgnor a l'ha vëddù che tut sòn a l'era bon. ¹³A l'é stàita na sèira e a l'é stàita na matin. Sto-sì a l'era 'l ters dì.

¹⁴Nosgnor a l'ha dit: "Ch'a-i sio 'd ciàir ant la vòlta dël cel për separé 'l dì da la neuit, e ch'a-i sio 'd marche për indiché lë stagion, ij dì e j'agn, ¹⁵e ch'a servo da ciàir ant la vòlta dël cel për anluminé la tèra". E parèj a l'é stàit. ¹⁶Nosgnor a l'ha fàit doe lus grande - ël ciàir pì grand për regolé 'l dì e 'l ciàir pì cit për regolé la neuit. A l'ha fàit ëdcò le stèile. ¹⁷Nosgnor a l'ha butà ij ciàir ant la vòlta dël cel për anluminé la tèra, ¹⁸për regolé 'l dì e la neuit e për separé la lus dal top. Nosgnor a l'ha vëddù che tut sòn a l'era bon. ¹⁹A l'é stàita na sèira e a l'é stàita na matin. Sto-sì a l'era 'l Cart dì.

²⁰Nosgnor a l'ha dit: "Che l'eva a furmiola d'un furmiolament ëd creature vive e che dj'osej a volo 'n sla tèra vers la vòlta dël cel". ²¹Nosgnor a l'ha creà ij pèss grand e tute le bestie vive ch'as bogio e ch'a furmiolo ant l'eva conforma soe sòrt. A l'ha creà 'dcò minca n'osel con dj'ale, conform a soe sort. Nosgnor a l'ha vëddù che tut sòn a l'era bon. ²²Nosgnor a l'ha benedije e a l'ha dit: "Ch'i Sie fosanant¹¹. multiplijeve e 'mpinì l'eva dij mar, e che j'osej as multiplico 'n sla tèra". ²³A l'é stàita na sèira e a l'é stàita na matin. Sto-sì a l'era 'l di ch'a fà sinch.

²⁴Nosgnor a l'ha dit: "Che la tèra a pòrta 'd creature vive conforma soe sòrt: ëd cabial, dij serpent¹² e 'd bestie sarvaje, conforma soe sòrt, e parèj a l'é stàit. ²⁵Nosgnor a l'ha fàit le bestie sarvaje conform a soe sòrt, ëd bestiam conform a soe sòrt, e tute le creature ch'a strusio an sla tèra conform a soe sòrt. Nosgnor a l'ha vëddù che tut sòn a l'era bon.

²⁶Anlora Nosgnor a l'ha dit: "Foma l'òm a nòsta imàgine¹³, conform a nòsta smijansa, parèj ch'a peussa dominé ij pèss dël mar, j'osej ëd l'aria, ël bestiam e tuta la tèra, e tute le creature ch'as bogio¹⁴ 'n sla tèra. ²⁷Nosgnor a l'ha creà l'òm¹⁵ a Soa imàgine, a l'ha crealo a imàgine 'd Nosgnor e a l'ha faje mas-cc e fumela¹⁶. ²⁸Nosgnor a l'ha daje soa benedission¹⁷ e a l'ha dije: "Ch'i sie fosanant¹⁸, multiplijeve, ampinì la tèra e sogetela! Dominé ij pèss dël mar, j'osej ëd l'aria e minca creatura¹⁹ ch'as bogia 'n sla tèra.

²⁹Peui Nosgnor a l'ha dit: "Iv dago minca pianta ch'a pòrta dla smens 'nsima 'd tuta la tèra e tuti j'erbo ch'a pòrto 'd frut ch'a l'abio dë smens: tut lòn a sarà vòsta noritura. ³⁰E a tute le bes-cie dla tèra, e a minca n'osel dël céel, e a tute le creature ch'as bogio 'n sla tèra - tut lòn ch'a

10 O "vegetassion".

11 O "fecond".

12 O "bestie ch'a strusio", "reptij".

13 Cfr. 1 Corint 11:7.

14 O "ch'a strusio".

15 Ant ël sens coletiv, ch'a comprend mas-cc e fumela.

16 Cfr. Maté 19:4; March 10:6.

17 Cfr. Génesi 5:1-2.

18 O "fecond".

19 O "creatura viva", "bes-cie".

l'han an lor midem èl sofi²⁰ dla vita, i dago tute le vèrdure²¹ pèr noritura, e parèj a l'é stàit.
³¹Nosgnor a l'ha vèddù tut lòn ch'a l'avìa fàit e a l'era pròpi bon! A l'é stàita na sèira e a l'é stàita na matin. Sto-sì a l'era 'l di ch'a fà ses.

2

¹Pèr parèj ij cej e la tèra a son èstàit compì con tut lòn ch'a conten-o²², Nosgnor a l'ha compì soa euvra ant èl dì ch'a fà set. A l'ha chità 'd travajé²³ ant èl dì ch'a fà set. ³Nosgnor a l'ha benedì 'l dì ch'a fà set e a l'ha santificalo²⁴, pèrché an col dì-lì a l'ha chità l'euvra èd la creassion²⁵.

La creassion èd l'òm e dla fomna

⁴Coste-sì a son j'orìgin dij cej e dla tèra cand ch'a j'ero stàit creà - cand che Nosgnor Dé a l'ha fàit la tèra e ij cej. ⁵Ora a l'era 'ncor pa chèrsùje 'nt ij camp dj'arborin e gnun-a pianta dij camp a l'avìa 'ncor arbutà pèrchè Nosgnor Dé a l'avìa 'ncor pa mandà dla pieuva an sla tèra e a j'era gnun ch'a la coltivèissa. ⁶A montava, nopà, d'eva 'd surgìss pèr bagné la facia 'ntrega dla tèra. ⁷Anlora Nosgnor Dé a l'ha formà l'òm da la pòer²⁶ èd la tèra e a l'ha bofà an soe nariss un sofi 'd vita. A l'é parèj che l'òm a l'é vnù na pèrson-a viva²⁷. ⁸Nosgnor Dé a l'ha peui piantà 'n vèrzé²⁸ anvers l'orient, an Eden²⁹ e 'mbelelà a l'ha butaje l'òm ch'a l'avìa formà. ⁹Nosgnor Dé a l'ha fàit an manera ch'a-i chèrsèissa da la tèra minca sòrt d'erbo, minca erbo ch'a sia bel³⁰ da vardé e bon da mangé. An mes èd col vèrzé a j'era 'dcò l'erbo dla vita³¹ e l'erbo dla conossensa dèl bin e dèl mal.

¹⁰Ora a j'era na riviera ch'a surtìa da l'Eden pèr bagné 'l vèrzé e da là as dividìa an Catr branche. ¹¹Èl nòm èd la prima a l'é Pishon; cola-lì a scor pèr tut èl pais d'Avila, anté ch'a-i é l'òr. ¹²L'òr èd col pais a l'é pur; ambelelà a-i é 'dcò 'd perle e 'd pere bleuve. ¹³Èl nòm èd la sonda riviera a l'é Ghìon; a scor tut d'anviron al pais èd Cush. ¹⁴Èl nòm èd la tersa riviera a l'é Tigris; a scor anvers l'Assiria. La Carta riviera a l'é l'Eufrate.

¹⁵Nosgnor Dé a l'ha ciapà l'òm e a l'ha butalo 'nt èl vèrzé dl'Eden parèj ch'a lo cudièissa e lo guernèissa. ¹⁶Peui Nosgnor Dé a l'ha comandaje: "Ti it peude bin mangé a tò gust la fruta 'd minca erbo dèl vèrzé ¹⁷ma it l'has mach da nen mangé da l'erbo dla conossensa dèl bin e dèl mal, pèrché coma ch' it na mange, bin sigur it meuireras.

¹⁸Nosgnor Dé a l'ha dit: "A va nen bin che l'òm as na staga daspèrchiel, i farai na compagnia³² ch'a-j vada bin³³. ¹⁹Anlora Nosgnor Dé a l'ha formà da la tèra vaire sòrt èd bes-cie vive dij

20 O "èl respir".

21 O "erbe vèrde".

22 A la létera: "Con tuta soa armèja", "con tut èl trop èd le ròbe ch'ai-i son".

23 Tut lòn ch'a l'era proponusse 'd fé ant la creassion a l'ha falo. Cfr. Ebréo 4:4-10.

24 Cfr. Surtìa 20:11.

25 O "a l'ha chità 'd fé l'euvre che chiel a l'ha realisà ant la creassion"

26 O "pàuta".

27 O "n'ànima", "n'esse". Cfr. 1 Corint 15:45.

28 O "un giardin".

29 An ebraich "eden" a veul dì "piasi".

30 O "avèj पासì 'd vardé".

31 Arvelassion 2:7; 22:2-14.

32 O "n'agiut convenient".

33 O "corispondenta", "simil", "ch'a jè smija".

camp e dj'osej dël cel e a l'ha portaje a l'òm pèr vèdde coma ch'a l'avèissa ciamaje, e Cal ch'a fussa 'l nòm che l'òm a l'avria daje, col-lì a sarìa stait sò nòm. ²⁰Anlora l'òm a l'ha dàit un nòm a minca sòrt ëd bestie, dj'osej dël cel e dle creature vive dij camp, ma a l'é trovasse gnun ëd lor ch'a 'ndeissa bin coma na compania adata a Adam. ²¹Anlora Nosgnor a l'ha fàit tombé l'òm ant un seugn ancreus, e antratant ch'a durmìa, a l'ha ciapà na part dël fianch ëd l'òm e a l'ha sarà col pòst con ëd la carn. ²²Peui Nosgnor Dé, da la part ch'a l'avìa ciapà dl'òm, a l'ha fàit na fomna, e l'ha portala a l'òm. ²³Anlora l'òm a l'ha dit: "A la fin, sta-sì a l'é d'òss dij mè òss e 'd carn ëd mia carn; sta-sì a sarà ciamà 'fomna' pèrchè a l'é stàita ciapà dl'òm". ²⁴Costa a l'é la rason pèrchè n'òm a chita sò pare e soa mare e as buta ansema a soa fomna e a dvento na carn sola³⁴. ²⁵L'òm e soa fomna a j'ero tùit e doi patanù ma 'd lòn a l'avio gnun-a gena.

3

La tentassion e la Croa

¹Ora, ël serpent³⁵ a l'era 'l pì furb ëd tuti j'animaj servaj³⁶ che Nosgnor Dé a l'avìa fàit. A-j dis a la fomna: "É-lo vera che Nosgnor a l'ha dit: 'Vojàutri i peude nen mangé ij frut ëd j'erbo³⁷ dël vèrzé?'". ²La fomna a rispond al serpent: "Sicur ch' i podoma mangé dij frut ëd j'erbo dël vèrzé. ³A l'é mach al rësguard dël frut ëd l'erbo ch'a l'é 'n mes al vèrzé che Nosgnor a l'ha dit: 'Vojàutri i l'aveve nen da mangene e gnanca da tochene, dësnò i meuire". ⁴Ël serpent a dis a la fomna: "A l'é nen vera ch' i meuire. ⁵A l'é mach che Nosgnor a sa bin che s' i na mange ij vòsti euj as duverterio e i sarè tantme Dé³⁸ ch'a conòss ël bin e 'l mal".

⁶Anlora, cand che la fomna a l'ha vèddù che 'l frut ëd l'erbo a l'era bon da mangé e ch'a l'era desideràbil pèr podèj dventé savi, chila a l'ha ciapane e a l'ha mangiane. Chila a l'ha dajne 'dcò a sò marì ch'a l'era con chila e chiel a l'ha 'dcò mangiane. ⁷A l'é parèj che j'euj dl'un e dl'àutra a son duvertasse, ancorzend-se d'esse patanù. Anlora a l'han cusì 'nsema 'd feuje 'd fié e a son fasse dle cuverture³⁹.

Ij giudissi 'd Nosgnor apress ëd la Crua

⁸Anlora l'òm e soa fomna a l'han sentù la vos⁴⁰ ëd Nosgnor Dé ch'a 'rsonava 'nt ël vèrzé a l'ambrunì⁴¹ e a son ëstèrmasse da Nosgnor antrames j'erbo dël vèrzé. ⁹Ma 'l Signor Dé a l'ha ciamà l'òm e a l'ha dije: "Adam, anté ch'it ses⁴²?" ¹⁰e chiel a l'ha risponduje: "I l'hai sentù toa vos ant ël vèrzé e i l'hai avune tèmme pèrchè i son patanù e i son ëstèrmame". ¹¹E Nosgnor Dé a l'ha dit: "Chi é-lo ch'a l'ha dite ch'it ses patanù? L'has-to mangià da l'erbo ch' i l'hai comandate 'd nen mangene?". ¹²L'òm a l'ha dit: "La fomna ch'it l'has butame 'nsem a l'é chila ch'a l'ha dame 'l frut ëd col erbo e mi i l'hai mangiane". ¹³Anlora Nosgnor Dé a l'ha dit a la

34 Cfr. Maté 19:5; March 10:7-8; 1 Corint 6:16; Efesin 5:31.

35 Cfr. Arvelassion 12:9; 20:2.

36 O "j'animaj dij camp".

37 O "da tùit j'erbo dël vèrzé".

38 As podria 'dcò volté: "tanme d'esse divin", o "tanme coj dla cort dël cel", ma ant ël contest inmedia אלהים (elohim), bele se plural, as arferiss sèmper al Dé ùnich.

39 O "a son Catasse".

40 O "vos tronanta".

41 O "e a l'era na sèira ventosa".

42 O "Perché it l'has-to stèrmate?".

fomna: "Përché 't l'has-to fàit lòn⁴³?". La fomna a l'ha rispondù: "Èl serpent a l'ha 'mbrojame⁴⁴ e i l'hai mangiane".

¹⁴Nosgnor Dé a l'ha dit al serpent: "Përch'it l'has fàit sòn, it saras sogetà, antrames a tute le bes-cie sarvaje e a tute le creature vive dij camp, a na maledission: ti it andras a rabaston e 't mangèras la póer ëd la tera tuit ij di 'd toa vita. ¹⁵E i butraj 'd nemicissia⁴⁵ antra ti e la fomna, tra toa dissendensa e soa dissendensa; soa dissendensa at crasrà la testa e ti 't feriras sò garèt". ¹⁶A la fomna a l'ha dit: "It farai chërse ij dolor ëd toa grossëssa e 't l'avras dij cit con dolor; it l'avras l'anvìa d'anviare-te 'nvers tò mari, ma a sarà chiel a dominete⁴⁶". ¹⁷Ma a Adam a l'ha dit: "Përch'it l'has ësotà toa fomna e 't l'has mangià 'l frut dl'erbo ch'i l'avìa comandate 'd nen mangene, për càusa toa la tèra a sarà sogetà a na maledission; ti 't na mangèras ij frut con motobin ëd pen-a për tuit ij di 'd toa vita. ¹⁸At porterà dë spin-e e 'd ronze, e ti't mangèras ël forment⁴⁷ dij camp⁴⁸. ¹⁹Con ël sudor ëd la front it mangèras tò pan⁴⁹ fin-a a tant ch' it artornèras ant la tèra d'anté ch'it ses stàit ciapà, dàit che ti't ses póer e it artornèras ant la póer".

²⁰L'òm a l'ha ciamà soa fomna Eva⁵⁰ përchè chila a l'é stàita la mare 'd tuit ij vivent. ²¹Peui Nosgnor a l'ha fàit për Adam e për soa fomna 'd vestimente 'd coram⁵¹ e a l'ha arvestie. ²²E Nosgnor Dé a l'ha dit: "Ora che l'òm a l'é dventà tanme un ëd nojàutri e ch'a cognoss ël bin e 'l mal, a venta nen ch'a sia përmetuje dë slonghé la man për ciapé 'dcò 'l frut ëd l'erbo dla vita⁵² e ch'a viva për sëmper. ²³A l'é parèj che Nosgnor Dé a l'ha campalo fòra dal vèrzé dl'Eden për ch'a coltivèssa la tèra d'anté a l'era stàit ciapà. ²⁴Cand ch'a l'ha campà fòra l'òm, Nosgnor, a l'ha posissionà 'd cherubin⁵³ a levant dël verzé për fé la vardia e ch'a svantavo na spa 'd feu për guerné 'l senté dl'erbo dla vita.

4

Cain e Abel

¹L'òm⁵⁴ a l'é cogiasse con Eva, soa fomna, ch'a l'é restà ansenta. Cand ch'a l'é nassuje Cain, chila a l'ha dit: "Con l'agiut ëd Nosgnor, i l'hai butà al mond⁵⁵ n'òm!". ²Pi anans, chila a l'ha 'dcò butà al mond Abel, frel ëd Cain. Abel a l'é peui dventà 'n bërgé 'd fèje e Cain a travajava la tèra.

³Na vòta, al temp ëd l'archeuita, Cain a l'ha smonù a Nosgnor un cadò 'd frut ëd la tèra.

43 O "Còsa 't l'has-to fàit?".

44 O "Ancantame", "dëstradame". Cfr. 2 Corint 11:3; 1 Timòt 2:14.

45 O "a-i sarà 'd guera". Cfr. Arvelassion 12:17.

46 Ij pecà a càusa na lòta 'd podèj tra l'òm e la fomna, ma a-i sarà n'arlass an Crist: l'òm e la fomna riscatà a 'ncomenseran a vive an armonìa (cfr. Efesin 5:18-32).

47 O "l'erba".

48 Cfr. Ebréo 6:8.

49 O "ij tò aliment".

50 A la létera: "Cola ch'a dà la vita".

51 O "ëd pel".

52 Cfr. Arvelassion 22:14.

53 O "dj'àngelj".

54 O "Adam".

55 O generà, procreà.

⁴Èdcò Abel a l'ha smonù 'n cadò⁵⁶: a j'ero le mej porsion ëd j'agnej prim-génit ëd sò strop. Nosgnor a l'ha acetà con piasì Abel e sò cadò, ⁵ma a l'ha pa nen acetà Cain e col che chiel a l'avìa smonuje. Për lòn, Cain a l'é 'nrabiaste fòrt e a 'ndasià an gir a testa bassa⁵⁷. ⁶Nosgnor a l'ha dije: “Përchè ses-to 'nrabiate parèj e t'ausse nen la testa? ⁷S'it fase lòn ch'a l'é giust, it saras bin acetà, ma s'it veule nen fé lon ch'a l'é giust, anlora a sarìa mej ch'it fèisse bin atension, perchè 'l peccà, ch'a sta sèmper a l'avàit a la pòrta, a l'é pront a sautete a còl. It l'has da sogioghelo”.

⁸Un dì Cain a l'ha dije a Abel: “Seurtoma e andoma ai camp”. Rivà ch'a j'ero ant ij camp, Cain a l'ha daje adòss a sò frel Abel e a l'ha massalo⁵⁸. ⁹Pì tard, Nosgnor a l'ha ciamaje a Cain: “Andova ch'a l'é tò frel Abel?” e chiel a l'ha rësponduje: “Coma ch'it veules ch'i lo sapia⁵⁹? É-lo ch'i son fòrsi 'l guardian ëd mè frel?”. ¹⁰Ma Nosgnor a l'ha dije: “Lòn ch'it l'has fàit? Scotà! I sento 'l sangh ëd tò frel ch'a crija a mi d'ant la tèra! ¹¹D'adess anans, donca, ti 't saras maledì e parà via da la tèra ch'a l'ha travondà 'l sangh ëd tò frel. ¹²Cand che ti 't travajeras la tèra, chila at darà pì nen ij sò frut. Ti t'andras pr' ël mond ramingh e fugitiv.

¹³Cain a l'ha rësponduje a Nosgnor: “Mè castigh⁶⁰ a l'é tròp grev për podejlo soporté! ¹⁴Ti 't l'has èscassame da la tèra e da toa presensa. I andrai pr' ël mond ramingh e fugitiv, e 'l prim ch'am treuva am massa”. ¹⁵Nosgnor a l'ha replicaje: “Nò! Se cheidun a massa Cain, Cain a sarà vendicà set vire”. Anlora Nosgnor a l'ha marcà Cain con un segn, perchè coj ch'a l'avrìo trovalo a lo massèisso nen”. ¹⁶Parèj, Cain a l'é artirasse da la presensa 'd Nosgnor e a l'é andass-ne a vive ant ël pais ëd Nòd, a l'orient ëd l'Eden.

Ij dissident ëd Cain

¹⁷Cain a l'é cogiasse con soa fomna, ch'a l'é restà ansenta e l'é nassuje 'n fieul, Enoch. Cain a l'ha fondà na sità e a l'ha ciamala con ël nòm ëd sò fieul, Enoch. ¹⁸Enoch peui a l'è stàit ël pare d'Irad; e Irad ël pare 'd Mehujael; e Mehujael ël pare 'd Metusiael; e Metusiael ël pare 'd Lamech. ¹⁹Lamech a l'é maridasse con doe fomne: un-a as ciamava Ada, e la sconda Silla. ²⁰Ada a l'ha butà al mond Jabal, ch'a l'é stàit ël prim dij bërgé vagabond⁶¹ ch'a vivo an tenda. ²¹Èl frel ëd Jabal as ciamava Jubal, ch'a l'é stàit ël prim a soné la cétera⁶² e la fluta. ²²L'àutra fomna 'd Lamech a l'ha butà al mond un fieul ch'a l'ha ciamalo Tubal-Cain, ch'a l'é peui diventà n'espert a forgé d'ogni sòrt d'utiss ëd bronz e 'd fer. Tubal-Cain a l'avìa na seur ch'as ciamava Naamà.

²³Lamech a l'ha dije a soe fomne: “Scoteme, Ada e Silla, fomne 'd Lamech, fé atension a lòn ch'i diso adess: I l'hai massà n'òm ch'a l'avìa dame adòss, un giovo ch'a l'avìa ferime. ²⁴Se cheidun ch'a massa Cain a sarà vendicà set vòlte, col ch'a massa mi, Lamech, a lo sarà setanta set vòlte 'd pì.

56 Cfr. Ebréo 11:4.

57 O “a l'era svilì”, dèscoragià”.

58 Cfr. Maté 23:35; Luca 11:51; 1 Gioann 3:12.

59 O “i lo sai nen”.

60 O “mè pecà”, “mè crimen”.

61 O “dij singher”.

62 O “l'arpa”, “la chitara”.

Nassensa ‘d Seth

²⁵Adam a l’è cogiasse con soa fomna e chila a l’ha butà al mond n’àutr fieul, ch’a l’ha ciamalo Seth, pèrchè a disìa: “Nosgnor a l’ha acordame d’avej n’àutr fieul al pòst d’Abel, che Cain a l’ha massam-lo”. ²⁶Chèrsù ch’a l’era Seth, chiel a l’ha avù ‘n fieul, ch’a l’ha ciamalo Enos. A l’era ant col temp-lì che la gent a l’ha comensà a invoché Nosgnor pèr nòm⁶³.

5

Ij dissident d’Adam

¹Costa-sì a l’è la lista genealògica dij dissident d’Adam. Cand che Nosgnor a l’ha creà l’òm, a l’ha falo a soa imàgin. ²A l’ha creà l’òm e la fomna⁶⁴, a l’ha benedìje e a l’ha ciamaje “j’uman”⁶⁵. ³Cand che Adam a l’avìa sent e trant’agn, a l’è dventà ‘l pare d’un fieul ch’a l’era pròpi coma chiel - a soa midema imàgin. A l’ha ciamà sò fieul Seth. ⁴Apress la nassensa ‘d Seth, Adam a l’è vivù ‘ncor eutsent agn e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije. ⁵Adam a l’è mòrt a l’età ‘d neuvsent e trant’agn. ⁶Seth a l’avìa sent e sinch agn cand a l’ha generà Enos. ⁷Apress ëd la nassensa d’Enos, Seth a l’è vivù ‘ncor eutsent e set agn, e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije. ⁸Seth a l’è mòrt a l’età ‘d neuvsent e dódes agn. ⁹Enos a l’avìa novant’agn cand ch’a l’ha generà Chenan. ¹⁰Apress ëd la nassensa ‘d Chenan, Enos a l’ha ‘ncor vivù d’àutri eutsent e Cìndes agn, e a l’ha avù ‘d fieuj e ‘d fije. ¹¹Enos a l’è mòrt a l’età ‘d neuvsent e sinch agn.

¹²Chenan a l’avìa stant’agn cand ch’a l’ha generà Maalalel. ¹³Apress ëd la nassensa ‘d Maalalel, Chenan a l’è ‘ncor vivù eutsent e Carant’agn, e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije.

¹⁴Chenan a l’è mòrt a l’età ‘d neuvsent e des agn. ¹⁵Maalalel a l’avìa sessantessinch agn cand ch’a l’ha generà Giared. ¹⁶Apress ëd la nassensa ‘d Giared, Maalalel a l’è ‘ncor vivù d’àutri eutsent e tranta agn, e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije. ¹⁷Maalalel a l’è mòrt a l’età d’eutsent e novantessinch agn.

¹⁸Giared a l’avìa sentsessantdoi agn cand ch’a l’ha generà Enoch. ¹⁹Apress ëd la nassensa d’Enoch, Giared a l’ha ‘ncora vivù d’àutri eutsent agn e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije. ²⁰Giared a l’è mòrt a l’età d neuvsentessantdoi agn. ²¹Enoch a l’avìa sessantessinch agn cand ch’a l’ha generà Matusalem. ²²Apress ëd la nassensa ‘d Matusalem, Enoch a l’ha ‘ncora vivù tèrzent agn e a l’ha avù ‘d fieuj e ‘d fije. ²³La vita antrega d’Enoch a l’è durà tèrzentessantessinch agn. ²⁴Enoch a l’ha seguità a esse an èstrèita comunione con Nosgnor, peui a l’è dèspari pèrchè Nosgnor a l’ha pijalo con chiel⁶⁶.

²⁵Matusalem a l’avìa sentotantesset agn cand ch’a l’ha generà Lamech. ²⁶Apress ëd la nassensa ‘d Lamech, Matusalem a l’è ancor vivù setsentotantdoi agn, e a l’ha avù ‘d fieuj e ‘d fije. ²⁷Matusalem a l’è mòrt a l’età ‘d neuvsentessanteneuv agn.

²⁸Lamech a l’avìa sentotantdoi agn cand ch’a l’ha avù ‘n fieul. ²⁹A l’ha butaje ‘l nòm ëd Noè, perchè a disìa: “Sto-sì an solevrà da nòst travaj e da nòste fatighe ant ël lauré la tèra che Nosgnor a l’ha maledì”.

63 O “a invoché Dé con ël nòm ëd ‘Nosgnor’”.

64 Cfr. Maté 19:14; March 10:6.

65 O “òm”, cfr. Cfr. Génesi 1:27-28.

66 Cfr. Ebréo 11:5; Giuda 14.

³⁰Apress ëd la nassensa ‘d Noè, Lamech a l’è vivù ‘ncora sinchsentsentnovantessinch agn e a l’ha avù d’àutri fieuj e ‘d fije. ³¹Lamech a l’è mòrt a l’età ‘d setsentësetanteset agn. ³²Noè a l’avìa già sinchsent agn cand ch’a l’ha generà Sem, Cam e Jafet.

6

Un mond andà 'n malora

¹Cand che j’uman a l’han ancomensà a multiplichesse 'n sla tèra⁶⁷, e a son nassuje ‘d fije, ²cheidun dij fieuj ëd Nosgnor⁶⁸ a l’han vëddù che le fije dj’uman a j’ero pròpi bele, e a l’han pijane për mojé tute cole ch’a vorìo.

³Anlora Nosgnor a l’ha dit: "Mè spirit a starà nen për sèmper ant j’uman, dàit ch’a son ëd mortaj. A l’avran da vive pa pì che sent e vint agn".

⁴An coj temp lì e 'ncor na frisa pì anans, a vivìo 'n sla tèra dij gigant nefilita⁶⁹, perchè da l’union ëd cheidun dij fieuj ëd Nosgnor con le fije dj’uman, a j’ero nassù ‘d cit che peui a son dventà j’eròi e ij famos batajeur dij temp antich.

⁵Cand che Nosgnor a l’ha vëddù coma ch’a chërsìa la gramissia dj’uman an sla tèra e che tut lòn ch’a l’avìo për la testa⁷⁰ a l’era mach ëd fé ‘d mal, ⁶a l’è motobin sagrinasse e a l’è pentisse d’avèj-je creà. ⁷Anlora Nosgnor a l’ha dit: "I farai dësparì da la tèra costa rassa uman-a ch’i l’hai creà. Tut a sarà ramassà via, da j’uman a le bes-cie e dcò le creature ch’as rabasto 'n sla tera e j’osej dël cél; i son arpentime d’avèj fàit tut sòn-sì". ⁸Contut, Nosgnor a l’ha vardà a Noè con grinor⁷¹.

La stòria ‘d Noè

⁹Costa-sì a l’è la stòria ‘d Noè. Noè, a diferensa dla gent ëd soa generassion, a l’era n’òm giust⁷² e inapontàbil e a vivìa an èstrèita comunion con Nosgnor⁷³. ¹⁰Noè a l’avìa tre fieuj: Sem, Cam e Jafet. ¹¹Ora, ël mond a l’era andàit an malora⁷⁴ Dë 'dnans a Nosgnor e a l’era pien ëd violensa. ¹²Nosgnor a l’ha dàit nê sguard al mond: a l’era tut an ruin-a për motiv dël malfé, dla perversion e për la condòta dj’uman. ¹³Anlora Nosgnor a l’ha dit a Noè: "I l’hai pijà la decision ëd fela finìa con l’umanità⁷⁵. Për colpa soa la tèra a l’è pien-a ‘d violense; për lòn i veuj fé piassa polida. ¹⁴Ma ti buta ‘n pé n’Arca ‘d bòsch d’arsipress con vaire scompartiment e rendla impermeabilisà an ampeisandla 'ndrinta e fòra. ¹⁵Soe mzure a l’han da esse: sinCanta

67 Lét. "an sla faccia dla tèra".

68 La locussion ebraica ch’a l’è voltà "fieuj ëd Dé" (בְּנֵי-הָאֱלֹהִים, bÿne-ha’elohim) a compariss mach ambelessì (Génesi 6:2,4) e an Giòb 1:6; 2:1; 38:7. L’anterpretassion ch’a l’è spantiassa ‘d pì a l’è ch’as trata dj’esse angélich. Lolì a l’è ciàir an Giòb. An Génesi 6 "ij fieuj ëd Dé" a son divers da ij fieuj dj’uman e a sugeriss che coj-lì a sio nen uman. Sossì a l’è conform a l’usagi ‘d Giòb. Dàit che ‘l test a dis che stì-sì a son unisse a ‘d fomne, a l’è da pensé ch’a l’abio pijà na fòrma uman-a o ch’a l’avìo na fòrma uman-a.

69 Ij nefilim, cfr, Nùmer 6:33.

70 O "che lor a pensavo e imaginavo".

71 O "a l’ha trovà grassia". Cfr. Maté 24:37; Luch 17:26; 1 Pero 3:20.

72 Cfr. 2 Pero 2:5.

73 Lét. "a seguitava ij senté ‘d Nosgnor".

74 O "a l’era ruinasse", "a l’era corompusse" (a càusa dl’umanità).

75 O "buté a la fin la vita ‘d tùit j’uman".

méter ëd longhëssa, pèr vintesingh ëd larghëssa e Cìndes d'autëssa. ¹⁶Fala 'd tre pian. Lassa na duvertura 'd mes méter sota 'l tèit, tut dantorn a la barca, e buta na pòrta a un dij sò fianch. ¹⁷Varda, i mandrai un diluvi pèr fé meuire tut lòn ch'a l'ha 'l sofi dla vita sota 'l cel. Tut lòn ch'a fiatiss a meurerà nià. ¹⁸Ma con ti i confermrai mia aleansa. Anlora intra ant l'arca ti con ij tò fieuj, toa fomna e toe nòre; ¹⁹fà intré 'dcò un mas-cc e na fumela 'd minca specie ch'a viv e fiatiss an sla tèra, pèrchè ch'a dzorvivo con ti. ²⁰Un pàira 'd minca sòrt d'osej e 'd minca sòrt ëd bes-cie e 'd bestjin ch'a coro 'n sla tèra a vniran da ti pèr esse conservà an vita. ²¹Procurte peui 'd mangé 'd minca sòrt e fatne provista pèr toa famija e pèr tute le bes-cie".

²²Noè a l'ha fàit da bin tut lòn che Nosgnor a l'avìa comandaje⁷⁶.

7

¹Na vòlta che tut a l'é stàit pront, Nosgnor a l'ha dit a Noè: "Intra 'nt l'arca, ti con tuta toa famija, pèrchè an costa generassion i l'hai trovà che d'òm giust a l'é mach pì rëstajne un: ti⁷⁷. ²Pòrta con ti set cobie - mas-cc e fumela - ëd minca n'animal che mi i ten-o d'esse pur⁷⁸ e na cobia 'd minca dj'àutri. ³Pija 'dcò set cobie 'd minca sòrt d'osej. A-i deuv esse un mas-cc e na fumela an minca pàira, parèj ch'as na conserva la specie 'n sla tèra. ⁴Da sù a set dì i farai pieuve pèr Caranta dì e Caranta neuit, fin-a a tant ch'i l'avrai fàit dësparì da la tèra tute le creature vive ch'i l'hai fàit.

⁵A l'é parèj che Noè a l'ha compì tut lòn che Nosgnor a l'avìa daje da fé. ⁶Noè a l'era 'd sessent agn cand che 'l diluvi a l'avìa inondà la tèra. ⁷Anlora Noè a l'é 'ntrà 'nt l'arca⁷⁹ con ij sò fieuj, soa fomna e soe nòre, pèr guernesse da l'eva dël diluvi. ⁸Con lor a j'ero 'dcò le bes-ce che Nosgnor a considerava pure e cole ch'a l'ero nen, ansem a tuti j'osej e ij bes-cin ch'a corìo pèr la tèra. ⁹A j'ero intrà 'nt l'arca a cobie, mas-cc e fumela, tal coma Nosgnor a l'avìa ordinà a Noè.

¹⁰Dòp ses dì, a l'é rivà l'eva dël diluvi ch'a l'ha fongà la tèra. ¹¹Noè a l'avìa sessent agn cand che l'eva da sota **la tèra** a l'era surtià fòra ~~la tèra da~~ e antratant a j'ero dcò duvertasse le ciuse dël cél ch'a l'han campà giù motobin d'eva⁸⁰. A l'era 'l dì dissèt ëd lè scond mèis. ¹²La pieuva a l'é seguità a tombé pèr Caranta dì e Caranta neuit. ¹³An col midem dì, Noè a l'è intrà ant l'arca con ij sò fieuj Sem, Cam e Jafet, soa fomna e le tre nòre. ¹⁴Con lor ant l'arca a-i ero 'd cobie 'd minca sòrt ëd bes-ce - domestiche e servaje, cite e grande - ansema a dj'osej d'ogni sòrt.

¹⁵Anlora a son ëvnuite da Noè e a son intrà 'nt l'arca dcò na cobia 'd tute le bes-ce ch'a vivo e fiatisso, ¹⁶un mas-cc e na fumela 'd minca specie, tal coma Nosgnor a l'avìa ordinà a Noè. Peui Nosgnor a l'ha sarà la pòrta apress ëd lor.

¹⁷Èl diluvi a l'ha seguità a tombé 'n sla tèra pèr Caranta dì. L'eva a l'era sèmper pì àuta, tant che l'arca a l'é aussasse bin dè dzora 'd la tèra e a la sostnià. ¹⁸L'eva a vnisià sèmper pì àuta 'n sla tèra e l'arca a stasià a gala. ¹⁹A la fin, l'eva a l'ha Catà fin-a le montagne pì àute dla tèra ²⁰e a l'é rivà sCasi a set méter dè dzora dle sime pì àute. ²¹A l'avìa fàit meuire nià tute le creature ch'as bogiavo dè dzora dla tèra: osej, animaj domestiche e servaj, tuti j'animaj ch'as rabasto pèr tèra, ansem a tuta la gent ch'a j'era. ²²Tuti coj ch'a fiativo e vivìo an sla tèra fërma a j'ero mòrt.

76 Cfr. 2 Pero 2:5.

77 O "It ses restaje mach ti".

78 D'animaj che Nosgnor a l'ha dit ch'i podoma mangene e fene 'd sacrifici.

79 Cfr. Maté 24:38-39; Luch 17:27.

80 Cfr. 2 Pero 3:6.

²³Nosgnor a l'ha fàit dèspari tute le creature dla tèra, da j'òm fin-a a le bes-ce, da cole ch'as rabasto pèr tèra fin-a a tuit j'osej: tuti a son dèspari da la tèra. A son survivù mach Noè e coj ch'a j'ero con chiel andrinta a l'arca. ²⁴L'eva dël diluvi a l'ha Catà la tèra pèr sent e sinCanta dè.

8

La fin dël diluvi

¹Ma Nosgnor a l'é visasse⁸¹ 'd Noè e 'd tute le bes-cie domestiche e sèrvaje ch'a j'ero 'nsema a chiel ant l'arca. Nosgnor a l'avìa fàit an manera che 'n vent a bofèissa 'n sla tera parèj che j'eva as pasièisso. ²Le sorgiss ëd l'eva ch'a j'ero sot-tèra e le ciuse dël cél a son èstàite sarà, e la pieuva a l'é fèrmasse 'd tombé dal cél. ³L'eva a l'avìa seguità a artiresse sempe 'd pì 'n sla tèra fin-a al compliment dij 150 dè.

⁴Ant ël dè ch'a fasìa dissèt, dël mèis ch'a fasìa set, l'arca a l'è rivà a posse 'nt la sima dël mont Ararat. ⁵L'eva a l'é seguità a artiresse fin-a al mèis ch'a fà des e Anlora as podìo vèdde le bécche dle montagne. ⁶A la fin dij Caranta dè, Noè a l'ha deurbì la fnestra ch'a l'avìa fàit ant l'arca ⁷an mandand fòra 'n croass ch'a l'é seguità a volé anans e 'ndré fin-a che l'eva a l'é suvasse an sla tèra. ⁸Peui Noè a l'ha mandà fòra na colomba pèr vèdde se l'eva a l'era artirasse da la surfassa dla tèra. ⁹La colomba, nopà, a l'ha nen trovà 'n pòst andoa posè le piòte, pèrché l'eva a Catava 'ncora la surfassa antrega dla tèra. Parèj la colomba a l'é artornà da Noè ant l'arca. Noè a l'ha sporzù soa man e an ciapand la colomba a l'ha arportala 'nt l'arca. ¹⁰Noè a l'ha spetà d'àutri sèt dè, e peui a l'ha torna mandà la colomba fòra d'ant l'arca. ¹¹Cand che la colomba a l'é tornà da chiel a la sèira, a l'avìa ant ël bech na feuja frësca d'oliva ch'a l'avìa ciapà! Noè, Anlora, a l'ha capì che l'eva a l'era artirasse da la tèra. ¹²A l'ha spetà 'ncora Caranta dè e a l'ha mandà fòra n'àutra vira la colomba, ma chila a l'é pì nen artornà.

¹³Ant l'agn sessent-e-un ëd la vita 'd Noè, ant ël prim dè dël prim mèis, l'eva a l'è suvasse 'n sla tèra e Noè a l'ha gavà la cobertura da l'arca e a l'ha vèddù che la surfassa dla tera a l'era sùita, ¹⁴e a la fin dël dè ch'a fa vintessèt ëd lè scond mèis la tèra a l'era sùita. ¹⁵Anlora Nosgnor a l'ha parlà a Noè an disandje: ¹⁶“Ven fòra d'ant l'arca, ti, toa fomna, tò fieul e le fomne dij tò fieuj con ti. ¹⁷Pòrta fòra con ti tute le creature vive ch'a-i son con ti. Pòrta fòra minca na còsa viva, visadè j'osej, le bès-cie e tuit ij rétij ch'a struso an sla tèra. Fà ch'a seurto con ti, an manera ch'a sè spantiò, a sio dru e as multiplico 'n sla tèra”. ¹⁸Anlora Noè a l'é surtì 'nsem ai sò fieuj, soa fomna e le fomne 'dij sò fieuj. ¹⁹Minca na creatura viva, tuit ij retij, tuit j'osej e tut lòn ch'as bogia 'n sla tèra, a son surtì d'ant l'arca scond soe famije.

²⁰Noè a l'ha fàit na mongiòja⁸² consacrà a Nosgnor, peui a l'ha ciapà 'd bestie pure 'd minca sòrt, e dj'osèj pur ëd minca d'àutre sòrt e a l'ha smonù 'd sacrifici complet an sla mongiòja. ²¹E Nosgnor a l'ha sentù da tut lòn an pèrfum doss e a l'ha dèt: “I maledirai mai pì la tèra pèr motiv ëd l'umanità, combin che l'inclinassion ëd sò cheur a sia pèrversa fin-a da masnà. I crasrai pì nen tut lòn ch'a viv, coma mi i l'hai fàit. ²²Fin-a che la tèra a esistrà, la sèmna e

81 An ebràich, ël verb “visesse”, aplicà a Nosgnor, a l'ha 'l sens ëd “agì conforma lòn ch'a l'é arcordà”, visadi 'l compliment ëd le promèsse contnùe ant ël Pat antra Dé e l'umanità.

82 O "autar".

l'amson, la frèid e la càud, l'istà e l'invern, ël dì e la neuit a chitran mai pì.

9

Èl Pat ëd Nosgnor con l'umanità për mojen ëd Noé

¹Anlora Nosgnor a l'ha benedì Noé e ij sò fieuj, e a l'ha dije: "Sie dru, multiplicheve e 'mpinì la tèra⁸³. ²Minca na creatura viva dla tèra e minca n'osel dël cel a l'avrà tëmna 'd vojàutri. Tut lòn ch'a strusia 'n sla tèra e tuit ij pess dël mar a saran soget a vòst podèj⁸⁴. ³Vojàutri i podreve mangé tut lòn ch'as bogia e ch'a viv. Com i l'avìa dave le piante vërde, adèss iv dago tut ël rest.

⁴Vojàutri, nopà, i podreve nen mangé dla carn ch'a l'abia 'ndrinta 'd chila soa vita (visadi, sò sangh)⁸⁵. ⁵S' a sarà spantià 'l sangh ëd n'òm, visadi soa vita, mi i antërvenraj a castié: i castigherai minca na bestia ch'a l'avrà massà n'òm e i castigheraj minca n'òm ch'a l'avrà massà n'àutr òm, sò frel⁸⁶. ⁶Chi ch'a massa n'òm a sarà massà da n'òm⁸⁷, perchè Nosgnor a l'ha fàit l'òm a soa smijansa⁸⁸. ⁷E vojàutri sie dru e multiplijeve⁸⁹, sie bondos an sla tèra e n'abie 'l domini.

⁸Nosgnor a l'ha dit a Noé e ai sòj fieuj: ⁹"Vardé-sì, mi i confermo 'l Pat ch'i l'avìa fàit con vojàutri, con la dissendensa ch'a-i vnirà apress ëd voi, ¹⁰e con minca na creatura viva ch'a l'é con vojàutri; da j'osej, j'animaj doméstich e minca na creatura viva dla tèra ch'a l'é con voi e tute cole ch'a son surtie da 'nt l'arca con voi e minca na creatura viva dla tèra. ¹¹Mi i confermo 'l Pat con vojàutri. Mai pì a saran ramassà fòra tuit j'afé viv da l'eva d'un diluvi, mai pì 'n diluvi a dësblerà la tèra".

¹²E Nosgnor a l'ha dit: "Sto-sì a sarà 'l segn ëd garansia dël Pat ch'i faso con vojàutri e con minca na creatura viva, un Pat për tute le generassion ch'a vniran. ¹³I butraj mè arcancel ant le nivole, e col-lì a sarà 'l segn ëd garansia dël Pat fàit an tra mi e la tèra. ¹⁴Tute le vire ch'i farai ven-e 'd nivole dzora dla tèra, e n'arcancel a spontrà 'nt le nivole, ¹⁵anlora mi im arcorderai 'd mè Pat con vojàutri e con minca sòrt ëd creature vive. Mai pì l'eva a dventrà 'n diluvi e a craserà minca n'afé ch'a viv. ¹⁶Cand che l'arcancel a sarà 'nt le nivole, mi i lo marcherai e im na viserai dël Pat sempitern an tra 'l Signor e minca sòrt ëd creature vive ch'a-i son an sla tèra". ¹⁷Anlora Nosgnor a l'ha dit a Noé: "Sto-sì a l'é 'l segn ëd garansia dël Pat ch'i son an camin ëd confermé 'n tra mi e minca na creatura viva ch'a-i é an sla tèra.

La maledission ëd Canan

¹⁸Sti-sì a son ij fieuj 'd Noé ch'a son surti da l'arca: Sem, Cam e Jafet. Ora, Cam a l'era 'l pare 'd Canan. ¹⁹Costi-sì a j'ero ij fieuj 'd Noé, e da lor tuta la tèra a l'era stàita popolà. ²⁰Noé, n'òm ëd la tèra⁹⁰, a l'era ancaminasse a pianté na vigna. ²¹Cand ch'a l'ha beivù 'l vin ch'a

83 Cfr. Génesi 1:28.

84 O "autorità".

85 Cfr. Levitich 7:26-27; 17:10-14; 19:26; Deuteronomi 12:16,23; 15:23.

86 Chicassia a dovrà rendé cont a Dé dël sangh ch'a l'avrà spantià 'd coj ch'a l'avrà massà.

87 O "ch'a vèrsa 'l sangh ëd n'òm" (cfr. Surtia 20:13).

88 Cfr. Génesi 1:26.

89 Cfr. Génesi 1:28.

90 Visadi: un campagnin (baròt).

l'avìa portà, a l'é vnù cioch e a l'é dësvestisse patanù 'ndrinta soa tenda. ²²Cam, ël pare 'd Canan, coma ch'a l'ha vëddù che sò pare a l'era patanù⁹¹ a l'é 'ndàit a dijlo ai sò frej ch'a l'ero là fòra. ²³Sem e Jafet parèj a l'han ciapà 'n tabaro e a son butass-lo 'n sle spale, peui, an arculand, a l'han Catà la nudità 'd sò pare. A l'avìo la facia virà da l'àutra banda e parèj a l'han pa vëddù che sò pare a l'era patanù. ²⁴Cand che Noé a l'é dësvisasse da soa cioca a l'ha savù lòn che sò fieul pì giovo a l'avìa faje⁹². ²⁵Anlora a l'ha dit: "Ch'a sia maledì Canan. Chiel a sarà 'ntrames ij sò frej ël pì bass ëd jè s-ciav⁹³". ²⁶Peui, Noé a l'ha dit: "Nosgnor, ël Dé 'd Sem, a l'é degn ëd làuda. Ch'a peussa Canan esse s-ciav ëd Sem! ²⁷Ch'a peussa Nosgnor ëslarghé 'l teritòri e ij nùmer ëd Jafet. Che chiel a peussa vive 'nt le tende 'd Sem, e che Canan a sia sò s-ciav!".

²⁸Aprèss ël diluvi, Noé a l'ha vivù 'ncora 350 agn. ²⁹La vita antrega 'd Noé a l'é stàita ëd 950 agn, e peui a l'é mòrt.

10

Tàula dij pòpoj

¹Costa-sì a l'é la lista genealògica dij dissident ëd Sem, Cam e Jafet, fieuj ëd Noè, la gent ch'a l'é nassuje apress ël diluvi.

²Ij dissident ëd Jafet a son: Gomer, Magog, Madai, Javan, Tubal, Meshech e Tiras. ³Ij dissident ëd Gomer a son: Aschenaz, Rifat e Togarma e ⁴ij dissident ëd Javan a son: Elisha, Tarsis, le gent ëd l'ìsola 'd Cipro e cola 'd Ròdi. ⁵Da lor a ven-o ij pòpoj ch'a son ëspantiasse për le region marìtime, ognun ant ij sò teritòri e scond ij sò lineagi e scond soe famije ant soe nassion.

⁶Ij dissident ëd Cam a son: Cus, Egìt⁹⁴, Put e Canan. ⁷Ij dissident ëd Cus a son: Seba, Avila, Rama e Sabteca. Ij dissident ëd Rama a son: Saba e Dedan. ⁸Cus a l'era 'dcò l'antich ëd Nimrod, ch'a l'era stàit ël prim vajant guerié an sla tèra. ⁹Dàit che chiel a l'era ël pì grand cassador dël mond, sò nòm a l'é dventà proverbial. A l'é për lòn che la gent a dis: "Sto-sì a l'é tanme Nimrod, ël pì grand cassador dël mond". ¹⁰Nimrod a l'avìa stabilì sò regn ant la tèra 'd Babilònia; con le sità 'd Babilònia, Erech, e Calne. ¹¹Da là chiel a l'avìa slargà sò teritòri fin-a a l'Assiria, e a l'avìa edificà le sità 'd Ninive, Reobot-Ir, Cala, ¹²e Resen (la gran sità ch'a sta an tra Ninive e Cala). ¹³Egìt a l'é l'antich ëd la gent ëd Lud, Anam, Leab, Naftua, ¹⁴Patros, Caslua e Caftor, d'anté a son surtì ij Filisté.

¹⁵Canan a l'é 'l pare 'd Sidòn, sò prim-génit, e d'Het⁹⁵, ¹⁶e l'antich ëdcò dij Gebusita, j'Amorita, ij Ghirgasita, ¹⁷j'Ivita, j'Archita, ij Sinita; ¹⁸j'Arvadita, jè Zemarita, e j'Amatita. Pì tard lor a son dësperdusse an tra ij Cananita ¹⁹e sò teritòri a l'é slargasse da Sidòn fin-a a Gherar e Gasa, e dcò an direSSION ëd Sòdoma, Gomora, Adma e Zeboim, fin-a a Lasa. ²⁰Tuti sti-sì a son ij dissident ëd Cam, con ij sò lineagi e lenghe, ij teritòri e le nassion.

91 Per cola coltura a l'era 'n sign ëd grev mancansa 'd rispèt.

92 Ambelessì 'l verb "faje" [an ebràich אָשָׁא ('asah, "fé")] a sugeriss che Cam a l'avìa fàit da pì che mach vardé sò pare patanù.

93 Lét. "ël servitor dij servitor".

94 O "Mizraim".

95 O "J'Hitita".

²¹Cò Sem, frel grand ëd Jafet, a l'ha avù na dissendensa. Chiel a l'era l'antich d'Eber e 'd tuit ij sò dissident. ²²Ij dissident ëd Sem a son: Elam, Assiria, Arfasiad, Lud e Aram. ²³Ij dissident d' Aram a son: Us, Hul, Gheter, e Mas. ²⁴Arfasiad a l'era l'antich ëd Sela, e Sela col d' Eber. ²⁵Eber a l'avìa doi fieuj: ël prim as ciamava Peleg, pèrchè, ant ël temp ëd soa vita, la popolassion ëd la tèra a s'era spartisse an vaire grup ëd lenghe; sò frel as ciamava Joctan. ²⁶Joctan a l'era 'l pare d' Almodas, Selef, Hasarmavet, Gera; ²⁷Adoram, Usal, Dicla, ²⁸Obal, Abimael, Sheba, ²⁹Ofir, Havila e Giobab. Tuti sti-sì a j'ero ij fieuj ëd Joctan. ³⁰Sò teritòri as dèstendìa da Mesa fin-a a Sefar, region ëd montagna dl'orient. ³¹Costi-sì a son ij dissident ëd Sem, con ij sò lineagi e lenghe, an teritòri e an nassion.

³²Sti-sì a son ij dissident ëd Noè con ij sò lineagi, le nassion e liste genealògiche. Da ste-sì a ven-o le nassion ch'a son peui dèspèrdusse pèr la tèra apress ël diluvi.

11

La dispersion ëd le nassion a Babel

¹An col temp-lì tuta la gent dël mond a parlava l'istessa lenga e a dovrava le mideme paròle. ²An soa migrassion anvers l'orient⁹⁶ a l'han trovà na pian-a 'nt ël pais ëd Sinear e 'nsilì a son ëstabilisse. ³A son disse l'un a l'àutr: "Fom-se 'd mon cheuit al forn". Parèj a l'han ancaminasse a dovrè 'd mon al pòst ëd pere e 'd bijum al pòst ëd caussin-a. ⁴Peui a l'han dit: "Fom-se na gran sità e na tor ch'a riva fin-a 'n cel. Lolì an farà dventé famos e i dovroma pì nen dèspèrd-se pèr tuta la tèra". ⁵Ma Nosgnor a l'è calà giù pèr vèdde la sità e la tor ch'a l'avio 'ncaminasse⁹⁷ a buté an pé. ⁶E Nosgnor a l'ha dit: "Se coma 'n sol pòpol, sti-sì, ch'a parlo na lenga sola, a son ancaminasse a fé na ròba parèj, anlora a penseran che pèr lor a sia giamai possibil ëd fé d'ogni sòrt ëd ròbe. ⁷Caloma giù e 'ngarbojoma⁹⁸ soa lenga tant ch'a sio pì nen bon a capisse l'un con l'àutr. ⁸Parèj Nosgnor a l'ha dèsbèrgiairaje pèr tuta la facia dla tèra e lor a l'han chità 'd fesse cola sità. ⁹Pèr lòn, d'anlora 'l nòm ëd col leugh a l'é stait Babilònia⁹⁹, pèrchè pròpi là Nosgnor a l'avìa confondù la gent con ëd lenghe diverse. A l'é parèj che da là Nosgnor a l'ha sbardlaje pèr tuta la tèra.

La dissendensa 'd Sem fin-a a Abram

¹⁰Costa-sì a l'é la lista genealògica dij dissident ëd Sem. Doi agn apress ël diluvi, cand che Sem a l'avìa sent agn, a l'ha generà Arfasiad. ¹¹Apress ëd la nassensa d' Arfasiad, Sem a l'ha vivù sinchsent agn e a l'ha avù d'àutri fieuj e fije. ¹²Arfasiad a l'avìa trantessinch agn cand ch'a l'ha generà Sela. ¹³Apress ëd la nassensa 'd Sela, Arfasiad a l'ha vivù ancora Catsent e trant'agn e a l'ha avù d'àutri fieuj e fije. ¹⁴Sela a l'avìa trant'agn cand ch'a l'ha generà Eber. ¹⁵Apress ëd la nassensa d'Eber, Sela a l'ha vivù 'ncora Catsent e tre agn e peui ancora a l'ha avù d'àutri fieuj e 'd fije. ¹⁶Eber a l'avìa tranteCatr agn cand ch'a l'ha generà Peleg. ¹⁷Apress

96 O "andoa ch'a sponta 'l sol".

97 Let. "ij fieuj dj'òm", pèr armarché che ij costrutor ëd la sità a j'ero mach ëd j'uman e nen divinità, coma ch'a pretendìo ij babilonèis.

98 O "confondoma", anvértajoma, sfrosoma".

99 O "Babel". Cost-sì a l'é 'l cò 'd tut ël racont, na parodia dla bòria 'd Babilònia. Ant la literatura babilonèisa ël nòm "bab-ili" a veul dì "la pòrta dij de" ma an ebràich ëss nòm a sona coma "confusion". Èl nòm Babel" (בָּבֶל, bavel) e 'l verb virà "confonde, anvértajé, sfrosé" (בָּלַל, balal) a forma na paronomasia (gieugh ëd paròle).

öd la nassensa ‘d Peleg, Eber a l’ha ‘ncora vivù Catsent e trant’ agn e peui a l’ha avù ancora d’àutri fieuj e ‘d fije. ¹⁸Peleg a l’avia trant’agn cand ch’a l’ha generà Reu. ¹⁹Apress öd la nassensa ‘d Reu, Peleg a l’ha vivù ‘ncora dosent e neuv agn e peui ‘ncora a l’ha avù ‘d fieuj e ‘d fije. ²⁰Reu a l’avia trantedoi agn cand ch’a l’ha generà Serug. ²¹Apress la nassensa ‘d Serug, Reu a l’ha vivù dosent e set agn e a l’ha avù ancora d’àutri fieuj e ‘d fije. ²²Serug a l’avia trant’agn cand ch’a l’ha generà Nahor. ²³Apress öd la nassensa ‘d Nahor, Serug a l’ha ‘ncora vivù dosent agn e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije. ²⁴Nahor a l’avia vinteneuv agn cand ch’a l’ha generà Terah. ²⁵Apress öd la nassensa ‘d Terah, Nahor a l’ha vivù ‘ncora sent e disneuv agn e a l’ha avù d’àutri fieuj e fije. ²⁶Terah a l’avia stant’agn cand ch’a l’ha generà Abram, Nahor e Aran.

²⁷Costa-sì a l’è la lista genealògica dij dissident öd Terah. Terah a l’era ‘l pare d’Abram, Nahor e Aran; e Aran a l’era ‘l pare ‘d Löt. ²⁸Ma Aran a l’è mòrt a Ur dij Caldé, èl pais öd soa nassensa, antant che sò pare Terah a l’era ancora ‘n vita. ²⁹Ant èl mentre, Abram e Nahor a son mariasse tüt e doi. Èl nòm öd la fomna d’Abram a l’era Sarai, e ‘l nòm öd la fomna ‘d Nahor a l’era Milca. Milca e soa seur Iscah a j’ero le fije d’Aran, dël frel öd Nahor. ³⁰Sarai a podìa nen avèj ‘d fieuj pèrchè a l’era stéril. ³¹Un dì Terah a l’ha pijà sò fieul Abram, soa nòra Sarai, fomna ‘d sò fieul Abram, e sò novod Löt, fieul öd sò fieul Aran, e a son andass-ne da Ur dij Caldé. A vorìa ‘ndé ‘nvers la tèra ‘d Canan, ma a son fermasse e stabilisse a Caran. ³²Terah a l’ha vivù dosent e sinch agn e a l’è mòrt antant ch’a stasia a Caran.

12

La vocassion d’Abram

¹Nosgnor a l’ha dije a Abram: “Chita tò pais, toa parentela e la famija ‘d tò pare, e vatne al pais che mi it mostrerai¹⁰⁰. ²It farai dventé na nassion granda. It benedirai e it farai dventé na pèrson-a famosa¹⁰¹. Ti midem it saras na benedission¹⁰² pèr vaire gent. ³I benedirai coj ch’at benediran¹⁰³ e i maledirai coj ch’at malediran¹⁰⁴. Tute le famije dla tèra¹⁰⁵ a saran benedìe pèr tò mojen”. ⁴Anlora Abram a l’è partì pròpi ‘me Nosgnor a l’avia dije, e Löt a l’è ‘ndàit con chiel. Abram a l’avia stantesinch agn cand ch’a l’ha chità Caran. ⁵Abram a l’ha portà con chiel soa fomna, Sarai, sò novod Löt e tut lòn ch’a l’avia - soe bestie e tüt ij servitor ch’a l’avia ‘ngagià pèr travajé con chiel¹⁰⁶ a Caran. A son seurtì da là pèr andess-ne al pais öd Canan.

Abram a Canan

Rivà ch’a l’ero a Canan ⁶Abram a l’ha travèrsà ‘l teritòri fin-a a Sichem. Là a l’ha drissà l’acampament aranda la Rol öd Morè. Ant col temp-là cola region a l’era abità dai Cananita. ⁷Anlora Nosgnor a l’ha mostrasse a Abram e a l’ha dije: “Mi i darai costa tèra ai tò dissident¹⁰⁷”. Ambelelà Abram a l’ha dedicà a Nosgnor, ch’a l’era mostrasse a chiel, na

100 Cfr. At 7:2-3; Ebréo 11:8.

101 O “it rendrai grand tò nòm”.

102 O “na sorgiss öd benedission”.

103 Cfr. Galat 3:8.

104 O “coj ch’at mepriso”.

105 O “dël pais”.

106 O “an soa famija”.

107 O “smens”. Cfr. At 7:5; Galat 3:16.

mongiòja. ⁸Da 'nsilì Abram a l'è 'ndass-ne a meridion e a l'ha drissà n'acampament ant la region dle colin-e. A l'avìa Betel a ponent e Ai a levant. Ambelelà a l'ha butà 'n pé n'àuira mongiòja e a l'ha dedicala a Nosgnor. Ambelelà a l'ha 'nvocà 'l Nòm ëd Nosgnor¹⁰⁸.

⁹Dapress, a tape, Abram a l'ha seguità a 'ndé anans anvers al Neghev.

Abram an Egit

¹⁰An col temp-là na gran famin-a l'avìa devastà 'l pais, e sta situassion a l'ha forsà Abram a calé giù 'nt l'Egit, andoa ch'a l'ha soggiornà coma n'arfugià. ¹¹Avzinand-se a l'Egit, Abram a l'ha dije a soa fomna Sarai: "Ti 't ses na fomna motobin piasosa. ¹²Cand che j'Egissian at vèddran, a podriò disse: 'Vardé, cola-là a l'é soa fomna. Massom-lo, col òm-lì, e i podroma pijé soa fomna për nojàutri!' ¹³Anlora scota, dije che ti 't ses mia seur¹⁰⁹, parèj am trateran da bin për la considerassion ch'a l'avran për ti, e i podrai salveme la vita". ¹⁴Cand che Abram a l'è rivà an Egit, tuti, pèrdabon a l'avìo armarcà 'me ch'a l'era bela Sarai. ¹⁵A l'avìo dcò vist-la dj'ufissiaj dël Faraon e Dè 'dnans al Faraon a l'avìo laudà tant soa blèssa. Parèj Sarai a l'han portala a palass për féjla vèdde. ¹⁶Al Faraon a l'era piasuje e a l'avìa daje a Abram tanti cadò për motiv ëd chila - ëd fèje, 'd crave, 'd vache, 'd borich mas-cc e fumela, 'd servidor mas-cc e fumela, e 'd gamej. ¹⁷Ma Nosgnor a l'ha mandaje al Faraon e a soa cort vaire castigh, për ël motiv ch'a l'avìa ciapà Sarai, la fomna d'Abram. ¹⁸Anlora 'l Faraon a l'ha mandà a ciamé Abram e a l'ha dije: "Pèrchè it l'has fame sossì? Pèrchè it l'has pa dime che cola-lì a l'é toa fomna? ¹⁹Pèrchè it l'has dime ch'a l'era toa seur e it l'has lassame ch'i la pijeissa për fomna? Vardla sù: portètla via e vatne da sù!" ²⁰Parèj, 'l Faraon a l'ha ordinà che dij sò òm a-j féisso da scòrta fin-a al confin, e a l'ha campà Abram fòra dal pais, ansema a soa fomna e a tut lòn che Abram a l'avìa.

13

Abram e Lòt a pijo la decision ëd separese

¹Parèj Abram a l'ha chità l'Egit e a l'è artornà ant ël Neghev ansema a soa fomna, Lòt, e tut lòn ch'a l'avìa. ²Abram a l'era në sgnor: a l'avìa motobin ëd bestie, d'argent e d'òr. ³Dal Neghev a l'era andass-ne, a tape, fin-a a Betel, ant ël midem leugh andoa na vira a l'era acampasse, an tra Betel e Ai. ⁴Sto-sì a l'era 'l midem leugh andoa ch'a l'avìa butà an pé na mongiòja e 'nvocà 'l nòm ëd Nosgnor.

⁵Lòt, ch'a lo compagnava, a l'avìa 'dcò chiel dè strop ëd feje e 'd vache, e motobin ëd tende. ⁶Cola tèra, bele con lòn, a podìa nen sustenté tant Abram che Lòt con tute cole bestie ch'a l'avìo. Nen mach: an cola tèra a-i ero 'dcò ij Cananita e ij Perisita. ⁷Coma se lolì a bastèissa nen, ij bërgé d'Abram e 'd Lòt a l'avìo 'dcò 'ncomensà a rusaté fòrt an tra 'd lor. ⁸Dè 'dnans a tut sòn, Abram a l'ha dije a Lòt: "I soma dla midema famija, a venta pa rusaté 'n tra ti e mi, an tra ij mè bërgé e ij tò. ⁹L'has-to pa miracò dè 'dnans a ti tut ël pais? Sern cola part dël pais ch'it veule e separomse. S'it veule la tèra ch'a-i é a mancin-a, anlora mi im pijo cola ch'a-i é a drita. Se nopà it veule la tèra ch'a-i é a drita, anlora mi i andrai a mancin-a".

¹⁰Parèj Lòt a l'ha dàit në sguard a le pian-e drue dla val dël Giordan an diression ëd Soar.

108 O "a l'a renduje l'adorassion".

109 Cfr. Génesi 20:2; 26:7.

Cola region antrega a l'era bin seivà daspèrtut, tanme l'Eden, èl vèrzé 'd Nosgnor¹¹⁰, o la bela tèra d'Egit. Sossì a l'era anans che Nosgnor a l'avèissa dèsbà Sòdoma e Gomora. ¹¹Donca, Lòt a l'ha sernù la pian-a dèl Giordan e a l'era 'ndass-ne a orient. Parèj a son separasse. ¹²Abram a l'é stabilisse 'nt èl pais èd Canan, e Lòt a l'ha tramudà soe tende 'nt un leugh davzin a Sòdoma, e a l'é stabilisse 'n tra le sità dla pian-a. ¹³La gent èd cola sità, a l'era motobin depravà: e 'l tren èd vita 'd lor-lì a l'era n'ofèisa granda¹¹¹ an facia 'd Nosgnor.

¹⁴Nosgnor a l'avìa dije a Abram, apress che Lòt a l'era separasse da chiel: “Dal leugh anté ch'it éstas, varda a nòrd e a sud, a orient e a occident. ¹⁵Tut èl pais ch'it vèddé i lo darai pèr sèmpèr a ti e a toa dissendenza¹¹². ¹⁶Mi i multiplicherai ij tò dissendent tant che, tanme ij granin èd sàbia ch'a-i é 'n sla tèra, a podran gnanca esse contà! ¹⁷Va, e traversa pura tuta sta tèra an minca diression: mi i la darai tuta a ti”. ¹⁸Parèj, Abram a l'ha tramuvà sò acampament a Hebron e a l'é stabilisse davzin a la Rol èd Mamre. Ambelelà chiel a l'ha butà 'n pé n'àutra mongiòja pèr Nosgnor.

14

La benedission èd la vitòria pr' èl pòpol èd Nosgnor

¹An col temp-là ij pòpoj 'd cola region a l'avìo 'ncaminasse a fesse guèra. Èl rè Amrafel èd Babilonia, èl rè Arioch èd Elasar, Chedorlaomer rè 'd Elam, e Tidal re 'd Goijm, ²a l'avìo combatù contra 'l rè Bera 'd Sòdoma, èl rè Birsha 'd Gomora, Shina rè d'Adma, rè Shemeber, rè 'd Zeboim e 'l rè 'd Bela (ciamà 'dcò Zoar). ³Cost èscond grup èd rè a l'avìa butà 'nsema soe fòrse 'd lor ant la val èd Siddim (visadì 'l Mar Salà). ⁴A l'ero stàite 'n sogession a Chedorlaomer pèr dodes agn, ma 'nt l'ann ch'a fasià tèrdes a l'ero arvoltasse contra 'd chiel. ⁵N'ann pì tard, Chedorlaomer e ij sò aleà a l'ero rivà e a l'avìo batù ij Refaita a Ashteroth-Karnaim, ij Zusita a Ham, j'Emita a Shaveh-Kiriathaim, ⁶e j'Horita a Mont èd Seir, fin-a a Èl-Paran a la seuja dèl desert, ⁷peui a j'ero tornà 'ndré e rivà a En-Mishpat (ciamà 'ncheuj Kadesh) e a l'avìo conCistà tut èl teritori dj'Amalechita e fin-a j'Amorita ch'a vivo an Hasason-tamar.

⁸Peui ij rè ch'a l'ero arvirasse, visadì èl rè 'd Sòdoma, Gomora, Adma, Zeboim, e Bela (ciamà 'dcò Zoar) a l'han preparasse pèr la bataja 'nt la val dèl Mar Mòrt. ⁹A l'han combatù contra 'l rè Chedorlaomer èd Elam, èl rè Tidal èd Gojim, èl rè Amrafel èd Babilonia, e 'l rè Arioch èd Elasar— Cat rè contra sinch. ¹⁰Ora la val dèl Mar Mòrt a l'era pien-a 'd tampe 'd biom. Antratant che l'armeja dij rè 'd Sòdoma e Gomora a batìa l'artreta, vaire 'd lor a son tombà 'nt le tampe 'd biom. Ant èl mentre ij survivù a son èscapà 'n sle montagne. ¹¹J'invasor vitorios a l'han peui butà a sach Sòdoma, Gomora e, a la fin, a son artornass-ne a ca, an portand-se apress tute le speuje 'd guèra, le proviande e le munission da boca ch'a j'ero vansà.

¹²A l'avìo èdcò ciapà Lòt - èl novod d'Abram ch'a vivìa a Sòdoma, portand-se apress tut lòn che chiel a l'avìa. ¹³Tutun, un èd la gent èd Lòt, ch'a l'era riussì a scapé, a l'avìa contà a Abram, l'ebreo, tut lòn ch'a l'era rivaje. Abram a vivìa dacant al bòsch èd rol ch'a l'era 'd Mamre, l'Amorita. Mamre e ij sò parent, Eshcol e Aner, a j'ero d'aleà d'Abram.

110 Cfr. Génesi 2:10.

111 O “dèsgustava”.

112 Cfr. At 7:15.

¹⁴Cand che Abram a l'ha savù che 'l novod Lòt a l'era stàit ciapà pèrzoné, a l'ha mobilità tèrzent e disdeut òm ch'a l'ero nà ant soa famija, a l'ha daje 'l dressagi da guèra e a l'ha daje dapress a l'armada 'd Chedorlaomer fin-a a Dan. ¹⁵Ambelelà a l'ha dividù soe fòrse d'arme e atacà 'l nemis antant ch'a l'era neuit. L'armada 'd Chedorlaomer a l'è scapà, ma Abram a l'ha seguità a deje dapress fin-a a Hoba, a nòrd ëd Damasch. ¹⁶Abram a l'è riuissì a 'rcuperé tut lòn ch'a l'era stàit robà, e a l'è riuissì a liberé sò novod Lòt con tute le fomne e j'àutri pèrzoné e a l'ha arcuperà lòn ch'a l'era stàit robà a Lòt.

¹⁷Apress d'esse 'rtornà da soa vitòria su Chedorlaomer e 'n sij sò aleà, ël rè 'd Sòdoma a l'è 'ndaje 'ncontra 'nt la val ëd Shavé (visadì la Val dël rè) pèr ringrassielo. ¹⁸Melchisedech, rè 'd Salem e sacerdot dël Dé pì àut, a l'è surtì portandje pan e vin. ¹⁹Melchisedech a l'ha benedì Abram con coste paròle: "Che 'l Dé l' pì àut, Creator dël cél e dla tèra, a benedissa Abram, ²⁰e ch'a sia benedìt ël Dé pì àut ch'a l'ha date na man a vince ij tò nemis". Anlora Abram a l'ha daje un décim ëd tuta la ròba ch'a l'avìa arcuperà¹¹³.

²¹Èl rè 'd Sòdoma a l'ha dit a Abram: "Dame andaré mia gent, cola ch'a l'era stàita ciapà pèrzonera, ma ten pura pèr ti tuta la ròba ch'a l'è stàita arcuperà". ²²Abram a l'ha replicà al rè 'd Sòdoma: "I faso 'n giurament sacrà 'dnans a Nosgnor, ël Dé pì àut, Creator dël cél e dla tèra; ²³che mi i pijerai gnanca 'n fil o na liassa 'd sàndola 'd lòn ch'a l'è tò. Dèsnò ti 't podrie dime d'esse stàit ti a fé vnì sgnor Abram. Mi j' acetrài mach lòn che ij mè giovo guerié a l'han già mangià. Pì 'd lòn, it faso l'arcesta che ij mé alià: Aner, Eshcol, e Mamre, a 'rsèivo da ti lòn ch'a l'è giust".

15

Promesse e Aliansa divin-a con Abram

¹Dòp ëd costi fàit, Nosgnor a l'ha adressà a Abram costa paròla an vision: "Gnun-e tëmme Abram! I son mi tò scu; toa arcompensa a sarà motobin granda". ²Ma Abram a l'ha rësponduje: "Nosgnor, mè Dé, còs im daras-to? Mi im na vado senza fieuj e l'ardità 'd mia ca a l'è Elieser ëd Damasch". ³Abram a l'ha seguità a dì: "Varda-lì, it l'has nen dame 'd fijolansa e un dij mè domesti a sarà mè arditari". ⁴E parèj Nosgnor a l'ha rësponduje con ësta paròla: "Nen cost-sì a sarà tò arditari, ma 'n fieul nassù da ti a sarà tò arditari". ⁵Peui a l'ha portalo fòra dla tenda e a l'ha dije: "Varda an cél e conta le stèile, s'it ses bon a conteje", e a l'ha seguità: "Parèj a sarà toa dissendenza"¹¹⁴. ⁶Abram a l'ha donca chërdù a Nosgnor, na fede ch'a l'ha creditàjla coma giustissia¹¹⁵. ⁷Apress a l'ha dije: "Mi i son Nosgnor, ch'a l'ha fate seurte da Ur dij Caldé pèr dete 'n proprietà sto pais".

⁸Ma Abram a l'ha rësponduje: "Nosgnor, mè Dé, coma podraj-ne savèj ch'i l'avrai da ess-ne padron?". ⁹Nosgnor a l'ha dije: "Pijme na vailëtta 'd tre agn, na crava 'd tre agn, un moton ëd tre agn, na tortora e un colombòt". ¹⁰Anlora Abram a l'è 'ndàit a pijé tute cole bestie, a l'ha dividuje an doi metà e butà na part dè 'dnans a l'àutra; contut, a l'ha nen dividù j'osej. ¹¹J'osej ravass a calavo 'nsima a cole carope, ma Abram a-j parava via. ¹²Antant che 'l sol a l'era 'n camin a calé, un seugn pèrfond¹¹⁶ a l'ha ciapà Abram, e sùbit në sparm ëscur a l'ha tacalo.

113 Cfr. Ebréo 7:1-10.

114 Cfr. Roman 4:18; Ebréo 11:12.

115 Cfr. Roman 4:3; Galat 3:6; Giaco 2:23.

116 O "tèrpor".

¹³Anlora Nosgnor a l’ha dije a Abram: “A venta ch’it sapie che ij tò dissident a saran forësté ant un pais ch’a sarà nen ël sò; a saran fàit ës-ciav e a saran crasà pèr Catsent agn¹¹⁷. ¹⁴Ma mi i farai giustissia contra la nassion dont a saran èstàit servitor e a la fin a seurtiran da col pais carià ‘d ròba¹¹⁸”.

¹⁵Pèr lòn ch’at rësguarda, ti’t meuireras¹¹⁹ an pas e it n’andras a giontete ai tò antich; it saras sotrà dòp ëd na veciaja gioiosa. ¹⁶Ij tò dissident a rtorneran ambelessì apress la Carta generassion, pèrchè la gramissia dj’Amorita a l’è ancor nen rivà al corm¹²⁰”.

¹⁷Cand ch’a l’è calaje ‘l sol e a s’è fasse scur top, Abram a l’ha vëddù un forn fumos e tut sùbit un flambò afoà ch’a passava ‘n mes a cole bestie ch’a l’ero stàite spartie. ¹⁸An col dì-lì Nosgnor a l’ha fàit costa aleansa con Abram: “A toa dissendenza mi i dago sto pais¹²¹; dal Fium d’Egit fin-a al Fium gròss, ël fium Eufrat, ¹⁹ël pais andoa ch’a stan ij Chenita, ij Chenissita, ij Cadmonita, ²⁰j’Hitita, ij Perisita, ij Refaim, ²¹j’Amorita, ij Canané, ij Ghirgasita, j’Evé e ij Gebusita”.

16

La nassensa d’Ismael

¹Ora Sarai, la fomna d’Abram, a l’avìa nen daje ‘d masnà. Contut, chila a l’avìa na serventa egissian-a ch’a ‘s ciamava Agar. ²Sarai a l’ha dije a Abram: “Varda, Nosgnor a l’ha ‘mpedime d’avèj ëd masnà¹²². Va donca a cogete con mia serventa, e a peul desse ch’it podras avèj ëd fieuj almanch da chila”. Abram a l’ha acetà cola propòsta. ³A l’è parèj che Sarai, la fomna d’Abram, a l’ha daje a Abram pèr fomna soa serventa egissian-a. Sossì a l’era rivaje des agn apress che Abram a l’era stabilisse ant la tèra ‘d Canan.

⁴Parèj Abram a l’è cogiasse con chila e Agar a l’è restà ansenta. Tutun, cand che Agar a l’è rendusse cont ch’a spetava na masnà, a l’ha ‘ncomensà a meprisé soa padron-a Sarai. ⁵Anlora Sarai a l’ha fàit ‘d lamente a sò mari. A-j disìa: “Che chila am meprisa a l’è tuta colpa toa! Mi midéma i l’hai butate ‘n brass a mia serva e cand che chila a l’è ancorzusse dè speté, a l’ha chità ‘d rispeteme. Ch’a sia Nosgnor a mostrene chi ch’a l’ha rason¹²³: o ti o mi!”. ⁶Abram a l’ha rësponduje: “La serva a le bin toa. Faje lòn ch’a tè smija giust”. Anlora Sarai a l’ha ‘ncaminasse a maltratela motobin, tant che a la fin Agar a l’è scapà da ca. ⁷A l’è stàit l’àngel ëd Nosgnor a trovela ant ël desert dacant a n’adoss d’eva, pèr la strà ch’a mnava a Sur. ⁸L’àngel a l’ha ciamaje: “Agar, serva ‘d Sarai, d’anté ch’it ven-e e anté ch’it vas?”. Chila a l’ha rësponduje: “I son scapà via da Sarai, mia padron-a”. ⁹Anlora l’àngel a l’ha dije: “Torna da toa padron-a e faje ubidiensa”. ¹⁰A lolì l’àngel a l’ha giontà: “It farai avèj motobin ëd dissident tant che gnun a sarà bon a conteje!”. ¹¹E peui: “It ses ansenta e it butras al mond un fieul. It l’avras da deje ‘l nòm d’Ismael (ch’a veul dì ‘Nosgnor a giuta’), pèrchè Nosgnor a l’ha scotà tò crij d’agiùt. ¹²Èl fieul ch’it l’avras, a sarà sarvaj, a ausserà ‘l pugn contra tuti e

117 Cfr. Surtia 1:1-14; At. 7:6.

118 Cfr. Surtia 12:40-41; At. 7:7.

119 O “it n’andras”.

120 O “a l’han nen ancora merità soa distrussion”.

121 Cfr. At. 7:5.

122 O “a l’ha privame ‘d na dissendenza”.

123 O “Che Nosgnor a fasa da giudes”.

tuti a-j daran contra. Vera che chiel a sarà ‘l nemis ëd tùit ij sò frej¹²⁴”.

¹³Da col moment anans, Agar a l’avria peui dovrà n’àutr nòm pèr arferisse a Nosgnor ch’a l’avìa parlaje, visadì “Èl Dé ch’am vèdd”, pèrchè ch’a disìa “È- lo ch’i l’hai vèddù per dabon Col ch’am vèdd?”. ¹⁴A l’é pèr lòn che col’adoss d’eva a sarìa peui ciamasse Lahai-Roi (ch’a veul dì “Adoss ëd Col ch’a viv e ch’am vèdd”). As treuva an tra Cadesh e Bered.

¹⁵Parèj Agar a l’ha daje a Abram un fieul, e Abram a l’ha daje ‘l nòm d’Ismael¹²⁵. ¹⁶Abram a l’avìa otanteses agn cand ch’a l’era nassuje Ismael.

17

La marca dl'Aleansa

¹Cand che Abram a l’avìa fàit ij sò novanteneuv agn, Nosgnor a l’é manifestasse a chiel e a l’ha dije: "Mi i son El-Shaddai, ël Dé tut-potent¹²⁶: serv-me con fidelità e viv na vita senza rimpròcc. ²I farai n'Aleansa an tra mi e ti, ch'at darà la garansia che ij tò dissident a saran motobin numeros". ³A sente sossì Abram a l’era campasse con la facia a tèra an adorassion.

Peui Nosgnor a l’ha dije: ⁴"Varda, costa-sì a l’é mia Aleansa an tra Mi e ti: ti 't saras ël pare 'd nè strop ëd nassion¹²⁷. ⁵Pì 'd lòn, i veuj cambié tò nòm. A sarà pì nen Abram. D'adess an anans, tò nòm a sarà Abraham. pèrchè ti 't saras ël pare 'd vaire nassion. ⁶It rendrai motobin fosonant. Ij tò dissident a formeran vaire nassion e da ti a seurtran ëd rè. ⁷I confermerai mia Aleansa an tra mi e ti e con le generassion ch'a vniran apress ëd ti, da generassion a generassion. A sarà n'Aleansa senza fin¹²⁸: i sarai tò Dé e 'l Dé 'd toa dissendenza. ⁸A ti e ai tò dissident i farai cadò dl'antrega tèra 'd Canan, andoa ch'it vive adess coma 'n forèsté. A sarà pèr sèmper soa proprietà¹²⁹ e mi i sarai sò Dé".

⁹Peui Nosgnor a l’ha dit a Abraham: "Ti e ij tò dissident, da generassion a generassion, i l’ave da vardé ij tèrmin¹³⁰ ëd l'Aleansa. A sarà cola vòsta responsabilità. ¹⁰Sta-sì a l’é la marca dl'Aleansa ch'as deuv manten-e pèr sèmper an tra mi e vojàutri, visadì, con ij tò dissident: tuit j'òm a l'avran da sogetesse a la sirconcision¹³¹. ¹¹I tajereve via 'l prepuss¹³² e cola-lì a sarà la marca dl'Aleansa an tra mi e vojàutri. ¹²Da generassion a generassion tuit ij mas-cc a saran sogetà a la sirconcision ant ël di ch'a fà eut da soa nassensa. Èdcò a lòn dovràn esse sogetà ij serv ch'a nasso an vòsta ca o coj ch'a son nassù da Calsèssia forèsté ch'i l’ave catà. ¹³Tant ël serv nassù a toa ca coma col ch'i l’ave catà, a l’avran da sogetesse a la sirconcision. A l’é parèj che mia Aleansa a sarà marcà 'n sla vòsta carn coma n'Aleansa eterna, ch’a finirà mai. ¹⁴Tuti coj ch'as sogetran nen a la sirconcision a saran bandì da 'n tra 'l pòpol, pèrchè a l’avran contravnù a mia Aleansa".

124 O “parent”.

125 Cfr. Galat 4:22.

126 O "Èl Dé sovràn".

127 Cfr. Roman 4:17.

128 Cfr. Luca 1:55.

129 Cfr. At 7:5.

130 Scoté, ubidì.

131 Cfr. At 7:8; Roman 4:11.

132 La pel ëd la ponta dël pénis.

¹⁵Peui Nosgnor a l'ha dit a Abraham: "Rësguard a toa fomna Sarai, sò nòm a sarà pì nen Sarai, ma Sara¹³³. ¹⁶I la benedirai e ti 't avras un fieul da chila!".

¹⁷Anlora Abraham a l'é campasse con la faccia a tèra ma a ghignava, perchè a lo chërdia nen possìbil. A pensava: "Coma i podria mai vnì pare a l'età 'd sent agn? E coma ch'a podria mai Sara caté 'n cit a l'età 'd norant' agn?". ¹⁸A l'é parèj che Abraham a l'ha dit a Nosgnor: "I sarai bin content che Ismael a arsèiva toa benedission!". ¹⁹Ma Nosgnor a l'ha replicà: "Nò, Sara, toa fomna, at darà 'n fieul e ti 't lo ciamras Isàch. A sarà con chiel che mia Aleansa a sarà mantnù pèr sèmpèr". ²⁰Rësguard a Ismael, i lo benedirai 'dcò chiel, pròpi coma ch'it l'has ciamame. I lo rendrai motobin fosonant e i moltiplicarai ij sò dissendent. Chiel a vnirà 'l pare 'd dódes prinsi e Mi i lo rendrai na granda nassion". ²¹Tutun, mia Aleansa a sarà con Isàch, èl fieul ch'at darà Sara l'agn ch'a ven pèr cost temp-sì".

²²Cand che Nosgnor a l'ha finì 'd parlé, a l'ha chità Abraham. ²³Ant col midem di Abraham a l'ha pijà Ismael e tuit ij sò sèrvent, tant coj ch'a l'ero nassù 'nt soa ca coma coj ch'a l'avìa catà, visadì, tuit j'òm èd soa ca, e a l'ha sugetaje a la sirconcision, pròpi coma Nosgnor a l'avìa ordinaje. ²⁴Abraham a l'avìa noranteneuv agn e sò fieul Ismael tērdes, cand ch'a l'é sugetasse a la sirconcision. ²⁵Tuit e doi a son sogetasse a la sirconcision an col midem dì, ²⁶con tuit j'òm èd soa ca, tant coj ch'a l'ero nassù 'nt la ca d'Abraham coma coj ch'a l'avìa catà da 'd forèsté.

18

Sara a arsèiv la promèssa d'un fieul

¹Nosgnor a l'è manifestasse a Abraham a le Rol èd Mamre antramente che chiel a stasia setà a l'intrada dla tenda ant l'ora pì càuda dël dì. ²A l'ha aussà j'euj e a l'amprovista a l'ha vèddù ch'a j'ero rivaje tre forèsté¹³⁴. Pen-a ch'a l'ha vèdduje da l'intrada dla tenda, a l'é andaje 'd corsa 'ncontra e a l'é prostèrnasse dè 'dnans èd lor.

³A-j dis: "Cerea ai viandant¹³⁵: s'i l'ave acordame vòst favor, feme l'onor èd fèrmeve da mi pèr un pòch e che mi i sia vòst sèrvent. ⁴Arposeve a l'ombra dè st'erbo-sì e pèrmèttime ch'av sia portà dl'eva pèr netieve ij pé. ⁵Ant èl mentre i andrai a pronteve da mangé: av giutrà a fé torna dè strà; a l'é pèr lòn ch'i seve passà da vòst sèrvent. "Va bin, fà pura coma ch'it l'has dit", a-j rëspondo coj tre. ⁶Anlora Abraham a l'é intrà 'n pressa 'nt la tenda e a-j dis a Sara: "Cor, pija tre min-e 'd fior èd farin-a, ampastje e fane 'd fogasse". ⁷Peui Abraham a l'é andàit èd corsa al cabial, a l'ha pijà 'n bocin tènner e grass e a l'ha dajlo a un dij sò sèrvent perchè tòst a lo prontèissa. ⁸Prontà ch'a l'é stàita la bestia da mangé, Abraham a l'ha pijà 'd Cajà brusca, 'd làit fresch, la carn rustia, e a l'ha servula a coj forèsté e a l'é restà 'n pé davzin a lor a l'ombra dla rol antant che lor-sì a mangiavo.

133 Èl cangiament èd nòm a parèss na variassion ant èl dialèt, dàit che tute le doe fòrme a l'han la significassion èd "prinsessa" o "regin-a". Coma 'l nòm Abram, èl nòm èd Sarai a l'é simbol dël passà. Sara, coma 'n nòm neuv a veul esse la memòria 'd lòn che Nosgnor a l'ha intension èd fé pèr l'avnì.

134 Cfr. Ebréo 13:2.

135 O "Mè Signor". A podria rendse an doe manere: coma apelassion èd rispet a 'd monsù, o l'arconossiment d'Abraham ch'a stasia Dè 'dnans a Nosgnor Dé. La diferenza a l'é an ebràich mach èd doi pontin, ma èl test original a l'avìa gnun pontin - ch'a son èstaje butà pì tard da dè scriba. An efet le diverse tradussion a l'interpreto ant l'un-a o ant l'àutra manera.

⁹Peui coj tre-lì a l'han dije: “Andoa ch’a l’è toa fomna?”, e Abraham a-j rëspond “A l’è 'nt la tenda”. ¹⁰Anlora un dij forësté¹³⁶ a l’ha dije: “L’ann ch’a ven i sarai d’artorn pèr èsto temp-sì, e Sara, toa fomna, a l’avrà butà al mond un fieul¹³⁷!”. Sara a l’avìa sentù cole paròle da 'nt la tenda. ¹¹An col temp lì, Abraham e Sara a j’ero tùit e doi 'd vejòt, pitòst anans con j’agn, e Sara a l’avìa giuamai passà l’età ‘d podèj avèj ‘d masnà¹³⁸. ¹²Parèj chila a grignava 'ndrinta ‘d chila e as ciamava coma ch'a l’avria mai podù chila, frusta¹³⁹ coma ch’a l’era, 'd gòde ‘l piasì d’avèj na masnà, e peui, fin-a sò mari¹⁴⁰ a l’era giuamai ‘dcò chiel tròp vej pèr cole ròbe-lì. ¹³Ma Nosgnor a l’ha dije a Abraham: “Coma ch’a l’è che Sara a l’è butasse a rije 'n pensand che na fomna tant veja a peuda nen caté na masnà? ¹⁴J’è-lo miraco Caicòsa che pèr Nosgnor a podria disse tròp malfé¹⁴¹? L’ann ch’a ven i tornrai da ti pèr èsto temp-sì, e Sara, toa fomna, a l’avrà ‘n fieul!”. ¹⁵Sara a l’avìa tèmma d’arconòsse ch’a l’avìa grignà, e parèj a l’avìa dit: “A l’è nen vera ch’i l’hai grignà”, ma chiel a l’ha dije: “Sì, ti it l’has pròpi grignà”.

Intercession d’Abraham pèr Sòdoma

¹⁶Finì ch’a l’avio ‘d mangé, coj tre òm a son aussasse a contemplé Sòdoma da l’àu, antramente Abraham, pèr pijé congé da lor, a l’ha compagnaje pr’un tòch. ¹⁷Nosgnor a l’ha dije: “Dovria-ne fé le còse a lè scur senza che Abraham a sapia lòn ch’i l’hai intension èd fé? ¹⁸Abraham a vnirà dabon èl pare ‘d na nassion granda e potent, tant che tùit ij pòpoj dla tèra as serviran èd sò nòm pèr benedisce. ¹⁹I l’hai sernulo parèj pèr ch’a peuda comandé ai sò fieuj e ai sò dissident per fé 'n maniera ch’a sè slontan-o nen dai mè senté e ch’a sio onest e giust. Anlora i farai pèr Abraham tut lòn ch’i l’hai ampromèttuje”.

²⁰Peui Nosgnor a l’ha dije a Abraham: “Le dojanse¹⁴² ch’i l’hai arseivù da Sòdoma e Gomora a son tròpe, pèrchè ij sò peccà a son motobin grev. ²¹I veui calé a vèdde se lòn ch’a fan a corispond a le plente ch’a son rivame. S’a l’è nen parèj, i veui savèjlo!”.

²²Coj foresté, anlora, a son partì da lì ancaminand-se 'nvers Sòdoma antramente che Abraham a stasia 'ncora dè 'dnans a Nosgnor. ²³Anlora Abraham a l’era avzinasse e a l’ha dije: “It faras meuire dabon èl giust con èl peccator? ²⁴Foma cont che 'nt la sità a-i sio sinCanta giust: veus-to dabon crasèje? E it pèrdoneras col leugh pèr rësguard ai sinCanta giust ch’as treuvo? ²⁵Èd sigur it farie nen na ròba parèj: fé meuire ‘l giust con èl peccator, pèr parèj che ‘l giust a sia tratà tanme ‘l peccator! I chërdo pa ch’ it farie na ròba parèj! Col ch’a giudica tuta la tèra, farà-lo nen conform a giustissia?”. ²⁶Nosgnor a l’ha rësponduje: “Se a Sòdoma i troverai sinCanta giust, pèr rësguard èd lor i pèrdonerà a la sità antrega”.

²⁷Abraham a l’ha 'nsistù: “Im n’ancalo ‘d parlé torna a mè Signor, combin ch’i sia mach èd póer e ‘d sënner. ²⁸Foma cont che 'nt la sità ai sinCanta giust a-i na manco sinch: pèr èsti sinch it dësbleras-to tuta la sità?”. Nosgnor a-j rëspond: “I la dèstruerai nen, pèr rësguard a coj Carantesinch”. ²⁹Abraham a l’ha arpià a parlé e a l’ha dije: “Foma anlora cont ch’as na trovo Caranta”. Nosgnor a-j rëspond: “I lo farai nen pèr rësguard a coj Caranta”. ³⁰Abraham antlor' a dis: “Ch’as la pija nen èl mè Signor, s’i parlo torna: “Miraco là as na troveran

136 O “Nosgnor”.

137 Cfr. Roman 9:9.

138 O “a l’avìa chità Sara lòn ch’a-j ven èd régola a le fomne.

139 O “anfijapia”.

140 Cfr. 1 Pero 3:6.

141 Cfr. Luca 1:37.

142 O “Èl crij”.

tranta”. Nosgnor a l'ha rësponduje: “I lo farai nen s’i na trovrai tranta”. ³¹E Abraham ancora: “Mè Signor! Miraco se là as na troveran vint”. Nosgnor a-j rëspond: “I la dëstruerai nen pèr rësguard ëd coj vint”. ³²E Abraham: “Ch’as la pija nen ël mè Signor, se i parlo ancora mach na vira sola: miraco là as na troveran des”. E Nosgnor a-j rëspond: “I la dëstruerai nen pèr rësguard ëd coj des”.

³³Peui Nosgnor, coma ch’a l’avìa finì ‘d parlé con Abraham, a l’è andass-ne e Abraham a l’è ‘rtornà ‘n soa tenda.

19

Dëstrussion ëd Sòdoma

¹An sël fé dla sèira, ij doi àngej a son rivà a Sòdoma antramentre che Lòt a stasia setà a la pòrta ‘d Sòdoma. Pen-a ch’a l’ha vëdduje, Lòt a l’è aussasse, a l’è andaje ‘ncontra e a l’è prostèrnasse fin a toché la tèra con la front. ²Peui a l’ha dije: “Car ij mè sgnor, feme l’onor ëd ven-e a ca mia, i sarai vòst sèrvent: iv lavereve ij pé e i podreve passeje la neuit. Peui, doman matin, pèr temp, iv n’andreve pèr vòstra stra”. Lor, contut, a l’han rësponduje: “Nò, i passeroma la neuit an piassa”. ³Ma chiel tant a l’ha ansistù ch’a son vnù da chiel e a son intrà an soa ca. Chiel a l’ha prontaje ‘n disné gròss, a l’ha fàit cheuse ëd pan senza alvè e parèj a l’han mangià.

⁴A j’ero ‘ncora nen andàit a deurma, che j’òm ëd Sòdoma, giovo e vej, tuti senza ecession, a son mugiasse tut d’antorn a la ca. ⁵A l’han ciamà Lòt e a l’han dije: “Andova ch’a son coj òm ch’a son intrà da ti sta sèira? Faje seurte da nojàutri ch’i voroma conòssje¹⁴³!” ⁶Lòt a l’è surti anvers ëd lor an sla pòrta e, dòp d’avèj sarà la pòrta darera ‘d chiel, ⁷a l’ha dit: “Nò, ij mè frej, feje pa cola saloparià¹⁴⁴. ⁸Steme a sente: mi i l’hai doe fije, ch’a son ancora vèrgin¹⁴⁵, lassé ch’iv jë pòrto fòra e i podreve feje tut lòn ch’av pias, basta mach ch’i feve gnente a coj òm, pèrchè ch’a son ij mè òspit e a son sota mia protession¹⁴⁶”.

⁹Ma cola gent a l’ha rësponduje: “Gavte dai pé! Sto-sì ch’a l’è vnùit ambelessì a l’è mach un foresté e a veul fesse giùdes ëd nòstre costume! Adess i faroma a ti pes che a lor!”. E posand-se con violensa contra Lòt, a son avzinasse pèr dësfondé la pòrta. ¹⁰Anlora, da ‘ndrinta, coj òm a son ësorzusse fòra dla pòrta, a l’han ambrancà Lòt, a l’han tiralo antècà e a l’han torna sarà la pòrta. ¹¹E tuta cola gent ch’a l’era dè ‘dnans a l’intrada dla ca, dal pì cit al pì grand, a l’han amborgnaje, parèj ch’a podìo pì nen trové la pòrta dla ca.

¹²Antramentre, j’òspit a l’han dije a Lòt: “L’has-to ancora Caidun ambelessi? Èl gënner, ij tò fieuj, le toe fije e tùit ij tò parent: faje seurte da sta sità-sì. ¹³Le dolianse ch’a son rivà dè ‘dnans a Nosgnor da sto leugh a son tant numerose che chiel a l’ha mandane pèr dëstruve dël tut ësta sità.

¹⁴Anlora Lòt a l’è surti a parlé ai sò gënner ch’a dovìo marié soe fije, e a l’ha dije: “Fé lest! Seurte da sta sità, pèrchè Nosgnor a sta pèr dëstruve la sità!”. Ma a l’è smijaje ai sò gënner

143 O “pèrchè ch’i podoma abusene”, “feje violensa”, “stupreje”.

144 O “feje nen ëd mal”.

145 O “ch’a l’han ancora nen conossù d’òm”.

146 let. “pèrchè ch’a son intrà a l’ombra ‘d mè tèit”.

ch'a vorèissa badinesse 'd lor. ¹⁵Cand ch'a l'é vnuje l'alba, j'angej a l'han fàit pressa a Lòt, an disendje: "Sù, pija toa fomna e toe fije ch'it l'has ambelessi e seurt pèr nen esse pijà an mes a la dèstrussion ëd la sità". ¹⁶Lòt a bèstandava, ma j'angej a l'han pijà pèr man chiel¹⁴⁷, soa fomna e soe doe fije pèr n'at gross ëd misericòrdia anvers ëd chiel; a l'han falo seurte e a l'han portalo fòra da la sità.

¹⁷Dòp d'avèj-je portà fòra, un ëd lor a l'ha dije: "Scapa, s'it veule salvete la vita. Varda nen andarera, e fèrm-te nen ant la val: scapa an sle montagne, dèsnò i sareve 'dcò vojàutri consumà dal feugh!". ¹⁸Ma Lòt a l'ha dije: "Nò, car ël mè sgnor! ¹⁹Varda, tò sèrvent a l'ha trovà grassia ai tò euj, e ti't l'has avù na misericòrdia granda anvers ëd mi salvandme la vita, ma mi i-i la farai nen a scapé ans la montagna, senza che 'l maleur am sesissa e mi i meura. ²⁰Varda là cha-i é na borgià. A l'é pro davzin-a pèrchè mi i peussa trové sosta là e a l'é pròpi cita! Lassa che mi i scapa là dzora - l'é-lo nen cita? Parèj mia vita a sarà salva!". ²¹L'angel a l'ha rësponduje: "Varda-lì, i l'hai favorite 'dcò 'd dlòn: la borgià ch'it l'has dime a sarà nen dësblà. ²²Ma adess, fé lest, cor, scapje pèrchè mi i peuss fé gnente fin-a che ti it sie nen rivaje": A l'é pèr lòn che cola borgià a l'é peuj ciamasse Zoar (ch'a veul dì "pcit leugh").

²³A la punta dël dì ël sol as alvava an sla tèra e Lòt a l'é rivà a Zoar, ²⁴cand che Nosgnor a l'ha fàit pieuve dal cél dzora a Sòdoma e dzora Gomora sorfo e feu. ²⁵A l'é arzultane na dèstrussion compléta: tute le sità, tuta la valada, con tùit j'abitant dla sità e la vegetassion: a l'é restane pì gnente¹⁴⁸. ²⁶Ora, la fomna 'd Lòt, ch'a-j vnissia daré 'd chiel, a l'é fèrmasse pèr vardé andarera e a l'é dventà na colòn-a 'd sal¹⁴⁹.

²⁷Abraham a l'é andàit ëd prima matin al leugh andova ch'a l'era fèrmasse dè 'dnans a Nosgnor, ²⁸e a l'ha contemplà da l'àu Sòdoma e Gomora, e tuta la dèstèisa dla valada e a l'ha vèddù che 'n fum a montava da la tèra coma s'a fussa 'l fum ch'a seurt da na fornasa. ²⁹Parèj, cand che Nosgnor Dé a l'ha dèstruvù le sità dla pian-a, a l'é visas-ne d'Abraham e a l'ha tirane fòra Lòt, ch'a-i stasia, pèrchè ch'a fussa nen pijà an mes a tut col disaster.

Lòt e soe fije

³⁰Peui Lòt a l'é partiss-ne da Zoar e a l'é andass-ne an sla montagna, ansema a le doe fije, pèrchè ch'a l'avìo tèmna 'd resté a Zoar, e a l'é stabilisse ant na balma con lor. ³¹La fija granda a l'ha dit a la pì cita: "Còsa l'omne da fé adess ch'a-i é restà pì gnun òm da marié an èsto teritòri e nòst pare a sarà bin tòst tròp vej pèr avèj 'd famija? I l'oma bin da mariesse coma ch'a fan tuti e d'avèj ëd masnà. ³²Ven, fomje bèive 'd vin a nòst pare e peui cogiomse con chiel, pèrparèj i l'avroma 'd dissident almanch da chiel, ³³Parèj, cola neuit a l'han fàit bèive 'd vin a sò pare e la pì granda a l'é andàita a cogesse con sò pare, ma chiel a l'é nen ancorzuss-ne, nì cand che chila a l'é cogiasse, nì cand che chila a l'é aussasse.

³⁴L'indoman, la pì granda a l'ha dije a la pì cita: "Ier neuit i son cogiame con nòst pare: fomje bèive 'd vin ëdcò sta neuit e và ti a cogiete con chiel; parèj i l'avroma 'd dissident da chiel".

³⁵Dcò cola neuit a l'han fàit bèive 'd vin a sò pare e la pì giovo a l'é andàita a cogiesse con chiel; ma chiel a l'é nen ancorzuss-ne, nì cand chila a l'é cogiasse, nì cand che chila a l'é aussasse. ³⁶A l'é parèj che le doe fije 'd Lòt a l'han consepì da sò pare. ³⁷La pì granda a l'ha

147 Cfr. 2 Pero 2:7.

148 Cfr. Maté 10:15; 11:23-24; Luca 10:12; 17:29; 2 Pero 2:6; Giuda 7.

149 Cfr. Luca 17:32.

parturì ‘n fieul e a l’ha ciamalo Moab. Sto-sì a l’è ‘l pare dij Moabita ch’a esisto fin-a a l dì d’ancheuj. ³⁸Èdcò la pì giovo a l’ha butà al mond un fieul e a l’ha ciamalo Ben-Ammi (ch’a veul dì “Fieul èd mia gent”). Sto-sì a l’è ‘l pare dj’Amonita, ch’a esisto fin-a al dì d’ancheuj.

20

Abraham e Abimelech

¹Abraham a l’ha gavà le tende da là e a l’è andass-ne ant la region dël Negheb, e a l’è stabilisse an tra Cades e Sur; peui a l’ha soggiornà tanme ‘n foresté a Gherar. ²Dal moment che Abraham a l’avìa dit èd la fomna Sara: “A l’è mia seur¹⁵⁰”, Abimelech, rè ‘d Gherar, a l’ha mandà a pijé Sara pèr fela soa sposa. ³Ma Nosgnor Dé a l’è comparije ant èl seugn a Abimelech, disendje: “Ti ‘t l’has da meuire pèr motiv èd la fomna ch’it l’has pijate pèrchè chila a l’ha già ‘n mari”. ⁴Abimelech, ch’a l’avìa ancora nen tocala, a l’ha dit: “Nosgnor! Veus-to ‘dcò fé meuire ‘d gent nossenta? ⁵Ha-lo fòrse nen dime: ‘A l’è mia seur?” E ‘dcò chila a l’ha dit: ‘A l’è mè frel’. Con na cossienza onesta e man nossenta i l’hai fàit sòn”. ⁶Anlora Nosgnor Dé a l’ha rësponduje ant èl seugn: “Èdcò mi i sai che con cossienza onesta it l’has fàit lòn e i l’hai ‘dcò butate d’antrap pèr pèccché contra ‘d mi: pèr lòn i l’hai nen pèrmèttù ch’it la tochèisse. ⁷Adess, a st’òm rendje la fomna; chiel a l’è ‘n profeta. Chiel a pregherà pèr ti e ti ‘t vivras. Ma se ti ‘t la rendèisse nen, venta ch’it sapie che ti ‘t saries degn èd mòrt con tuit ij tò”.

⁸Anlora Abimelech a l’è alvasse an pressa e a l’ha ciamà tuit ij sò sèrvent. A l’ha contaje ‘d tut sòn e lor a son ësbaruvasse. ⁹Anlora Abimelech a l’ha ciamà Abraham e a l’ha dije: “Còs l’has-to fame? E che colpa i l’oma comèttù anvers èd ti, pèrchè ch’i l’avrìo merità d’esse tratà parèj, pèrchè mi e mè regn i caschèisso ant un pèccà tant grev? Ti ‘t l’has fàit a mè riguard n’assion ch’as fà nen!”. ¹⁰Peui Abimelech a l’ha dit a Abraham: “Còsa l’avies-to pensà ‘d feme pèr fé lòn ch’it l’has fàit?”.

¹¹Abraham a l’ha rësponduje: “I son dime: sicura a-i sarà nen èd tèmma ‘d Nosgnor an ès leugh sì, e am masseran pèr motiv èd mia fomna. ¹²Èd pì, a l’è vera che chila a l’è mia seur, fija ‘d mè pare, ma nen fija ‘d mia mare, e a l’è dventà mia fomna. ¹³Anlora, cora che Nosgnor Dé a l’ha fame chité la ca ‘d mè pare pèr andé a vive ramingh, mi i l’hai dije: ‘Sto-sì a l’è ‘l piasì ch’it am faras: an minca ‘n leugh anté che nojàutri i riveroma, it diras èd mi: ‘A l’è mè frel’”.

¹⁴Anlora Abimelech a l’ha pijà dè strop e d’arment, s-ciav e s-ciave, e a l’ha fane don a Abraham, e a l’ha renduje la fomna Sara. ¹⁵Èd pì Abimelech a l’ha dit: “Varda-lì dè dnans a ti mè teritòri: va a sté andova ch’at pias!”. ¹⁶A Sara a l’ha dije: “Varda-lì, i l’hai daje mila pesse d’argent a tò frel an presensa ‘d tuti sti testimòni. A sarà l’andenis pèr compensete an faccia ‘d tuti coj ch’a son con ti. Pèrparèj ti ‘t ses riabilità an tut”. ¹⁷Abraham a l’ha pregà Nosgnor Dé, e Dé a l’ha varì Abimelech, soa fomna e soe serve, parèj ch’a podèisso ancora aveje ‘d masnà. ¹⁸Pèrchè Nosgnor a l’avìa rendù turgie tute le fomne dla ca d’Abimelech, pèr èl fàit èd Sara, fomna d’Abraham.

150 Cfr. Génesis 12:13; 26:7.

Nassensa d'Isach

¹Nosgnor a l'ha mantnù soa paròla¹⁵¹ e a l'ha fàit a Sara coma ch'a l'avìa promëttuje.

²Combin che Abraham a fussa vej, Sara a l'é restà ansenta¹⁵² e a l'ha daje 'n fieul ant ël temp precis che Nosgnor a l'avìa faje nunsie. ³Abraham, al fieul ch'a l'é nassuje da Sara, a l'ha daje 'l nòm Isach. ⁴Abraham a l'ha sirconcidù 'l fieul Isach cand che costì a l'avìa eut di¹⁵³, coma Nosgnor a l'avìa comandaje 'd fé. ⁵Abraham a l'avìa sent agn cand ch'a l'é nassuje 'l fieul Isach. ⁶Anlora Sara a l'ha dit: “Nosgnor a l'ha fame pròpi grigné: tuti coj ch'a lo savran a grigneran con mi”. ⁷Peui a l'ha dit: “Chi a l'avrà mai dit a Abraham che Sara a l'avrà latà na masnà! Pura, mi i l'hai dàit a Abraham un fieul an soa vejëssa!”.

Agar e Ismael

⁸Èl cit a l'é chërsù e a l'é stàit dëspupà, e Abraham a l'ha selebrà l'aveniment con un disné gross. ⁹Ma Sara a l'ha vëddù che 'l fieul d'Agar, l'egissian-a, col che chila a l'avìa parturì a Abraham, as badinava dël fieul Isach¹⁵⁴. ¹⁰Parèj, adressandse a Abraham, a l'ha dije: “Dësbarass-te dë sta serva e 'd sò fieul, përchè 'l fieul ëd na serva a l'abia nen da spartì toa ardità con mè fieul Isach¹⁵⁵”.

¹¹La còsa a l'é dëspiasuje motobin a Abraham përchè Ismael a l'era bin ëdcò sò fieul. ¹²Ma Nosgnor a l'ha dije a Abraham: “Sagrinte nen përchè tò fieul Ismael nì përchè toa serva. Scota lòn ch'a dis Sara, përchè la dissendenza ch'a porterà tò nòm a sarà cola d'Isach¹⁵⁶. ¹³Dël fieul ëd la serva, pròpi përchè ch'a l'é tò fieul, i na farai 'dcò un grand pòpol.

¹⁴Anlora Abraham a l'é aussasse 'd prima matin, a l'ha prontà da mangé e n'oiro d'eva e a l'ha daj-je a Agar, cariàndje ansima a soe spale. Parèj a l'ha mandala via con cola soa masnà e chila a l'ha andass-ne vagand përchè ël desert ëd Bersabéa. ¹⁵Finìa ch'a l'era l'eva dl'oiro, Agar a l'ha butà giù la masnà sota 'n busson¹⁶ e a l'é andàita un pò pì da leugn a la distansa d'un tir d'arch përchè nen ësté a vëdde la masnà ch'a sarìa mòrta, e a l'é astasse piorand e sanglotand.

¹⁷Ma Nosgnor a l'ha sentì la masnà ch'a piorava e n'àngel ëd Nosgnor a l'ha ciamà Agar dal cél e a l'ha dije: “Lòn ch'a l'has, Agar? Gnun-e tème, përchè Nosgnor a l'ha scotà la vos ëd la masnà là andova ch'as treuva. ¹⁸Àuss-te, pijte la masnà e tenla përchè mi i farai ëd chiel un grand pòpol”.

¹⁹Anlora Nosgnor a l'ha dovertaje j'euj e chila a l'ha vëddù n'adoss d'eva. Parèj a l'é andàita a ampinì l'oiro e a l'ha fàit bèive la masnà. ²⁰Nosgnor a l'era con la masnà, ch'a l'é peui chërsù e a l'é abità ant ël desert e a l'é dventà 'n tirador d'arch. ²¹Chiel a l'é stàit ant ël desert ëd Paran e soa mare a l'ha pijàje na fomna ant ël pais d'Egit.

151 O let. “A l'é visasse 'd Sara”, “a l'ha visità Sara”.

152 Cfr. Ebréo 11:11.

153 Cfr. Génesi 17:12; At 7:8.

154 A podria esse sia un giuegh nossent che dë schergne ampertinente. An tüt ij cas, Sara a considera Ismael coma na mnassa.

155 Cfr. Galat 4:29-30.

156 Cfr. Roman 9:7; Ebréo 11:18.

L'aleansa d'Abraham con Abimelech

²²Ant col temp-lì Abimelech con Picòl, cap ëd soa armeja, a l'ha dit a Abraham: “A smija che Dé a sia con ti an tut lòn ch'it fase. ²³E bin, fame giurament ambelessì, pèr Dé, che ti t'ambrojeras mai nì mi, nì ij mè fieuj, nì ij mè dissident: i son èstàit leal con ti: trata, donca, con l'istessa lealtà mi e sto pais-sì andova ch'it èstas adess coma ‘n foresté”. ²⁴A l'ha rëspondù Abraham: “Va bin, i na faso giurament”.

²⁵Ma Abraham a l'ha rimprocià Abimelech pèr motiv ëd n'adoss d'eva che ij servitor d'Abimelech a l'avio ampadronisse a fòrsa. ²⁶Abimelech a l'ha dije: “Mi i sai pa chi ch'a l'abia fàit lòn, nì ti ‘t l'has anformamne prima, nì i l'hai sentune mai parlé se nen ancheuj”.

²⁷Anlora Abraham a l'ha pijà chèich bestia dl'è strop e dl'arment e a l'ha daje a Abimelech: tra ‘d lor doi a l'é fissasse n'alianza. ²⁸Peui Abraham a l'ha butà da part set babere dl'è strop. ²⁹Abimelech a l'ha dit a Abraham: “Còs veul-ne dì cole set babere ch'it l'has butaje da na banda?”. ³⁰a l'ha rësponduje: “A veul dì che lor a servo da testimoniansa ch'i l'hai scavà mi sto poss”. ³¹A l'é pèr lòn che col leugh a l'é ciamasse Bersabéa, pèrchè a l'era ambelelà ch'a l'han fàit tuit e doi col giurament. ³²Dòp ch'a l'han fàit cola aleansa a Bersabéa, Abimelech e Picòl, cap ëd soa armèja, a son tornass-ne ant ël teritori dij Filisté. ³³An Bersabéa Abraham a l'ha piantà un tamarisch e a l'ha 'nvocà ‘l nòm ëd Nosgnor, Dé dl'eternità. ³⁴Abraham a l'é vivù coma ‘n foresté pèr vaire agn ant ël pais dij Filisté.

22

Èl sacrifici d'Isach

¹Apress dè sti aveniment-sì, Nosgnor a l'ha butà a la preuva Abraham e a l'ha dije: “Abraham! Abraham!”. A l'ha rëspondù: “Vardme sì”. ²Nosgnor a l'ha dije: “Pija tò fieul, tò fieul ùnich ch'it jè veule bin, Isach. Va 'nt ël teritori ‘d Morija e smonlo an sacrifici complet¹⁵⁷ ansima al mont che mi it mostrerai”.

³L'indoman, Abraham a l'é aussasse ‘d prima matin, a l'ha anslà l'aso, a l'ha pijà con chiel doi servitor e ‘l fieul Isach, a l'ha s-ciapà ‘l bòsch pèr ël sacrifici complet e a l'é butasse an viagi anvers al leugh che Nosgnor a l'avìa mostraje. ⁴Èl ters dì, Abraham a l'ha aussà j'euj e da lontan a l'ha vèddù col leugh. ⁵Anlora Abraham a l'ha dije ai sò servitor: “Fèrmeve ambelessì con l'aso; mi e mè fieul i androma fin-a là ansima, is prostèrneroma pèr adoré Nosgnor e peui i torneroma da vojàutri”.

⁶Abraham a l'ha pijà ‘l bòsch dl'olocàust e a l'ha carialo an sle spale dël fieul Isach, a l'ha pijà la brasa pèr ël feu e ‘l cotel, peui a son andàit anans tuit e doi ansema. ⁷Isach a l'ha dit a sò pare “Scota, pare”. Abraham a l'ha rësponduje: “Còs veus-to?, car ël mè fieul?”. A l'ha dije Isach: “I l'oma ‘l feu e ‘l bòsch pèr l'olocàust, ma andova ch'a l'é l'agnel pèr l'olocàust?”. ⁸Abraham a l'ha rësponduje: “Car ël mè fieul! A sarà Nosgnor medésim a provèdde ‘l bèro pèr l'olocàust!”. ⁹Parèj a son rivà al leugh che Nosgnor a l'avìa mostraje. Ambeleli Abraham a l'ha tirà sù n'autar ëd pere e a l'ha piassaje ‘l bòsch. Peui a l'ha gropà ‘l fieul Isach e a l'ha posalo an sl'autar¹⁵⁸, dzora dël bòsch. ¹⁰Peui Abraham a l'ha dèstendù la

157 O “olocàust”.

158 Cfr. Giaco 2:21.

man e a l’ha pijà ‘l cotel pèr sacrifiché sò fieul. ¹¹Ma l’àngel ëd Nosgnor a l’ha ciamalo dal cél e a l’ha dije: “Abraham! Abraham!”. Chiel a l’ha rësponduje: “I son sì”. ¹²L’àngel a l’ha dije: “Àussa pa la man contra ‘l fieul e faje gnun mal! Adess i sai che ti ‘t l’has timor ëd Nosgnor e it l’has nen arfudame tò fieul, tò fieul ùnich”.

¹³Anlora Abraham a l’ha aussà j’euje e a l’ha vëddù ‘n moton angavignà con ij còrn ant un busson. Abraham a l’è andàit a pijé ‘l moton e a l’ha smonulo an sacrificiss complet an leu dël fieul. ¹⁴Abraham a l’ha ciamà col leugh: “Nosgnor a proved¹⁵⁹”. A l’è pèr lòn che ancheuj ancora as dis: “An sla montagna Nosgnor a proved¹⁶⁰”.

¹⁵Peui l’àngel ëd Nosgnor a l’ha ciamà dal cél Abraham na sconda vira, ¹⁶e a l’ha dije: “I lo diso mi, ël Signor: già ch’it l’has fàit sossì, già ch’it l’has nen arfudame tò fieul, tò fieul ùnich, ¹⁷mi it ampinirai ‘d benedission, e i farai che toa dissendenza a sia numerosa parèj dle stèile dël cél, parèj dla sabia ch’a-i é an sla riviera dël mar. Ij tò dissendent a saran padron ëd le sità dij sò nemis ëd lor¹⁶¹. ¹⁸Tùit ij pòpoj dla tèra as valèiran dël nòm ëd toa dissendenza pèr benedisse¹⁶², pèrchè ti ‘t l’has fàit ubidiensa a lòn ch’it l’avia comandate”.

¹⁹Apress ëd lòn, Abraham a l’è tornà dai sò servitor e tùit ansema a son butasse an marcia anvers Bersabéa. Abraham a l’è restà a vive a Bersabéa.

Ij parent d’Abraham: Rebeca

²⁰Apress dè sti fàit, a Abraham a l’è stàita arportà sta neuva: “Milca a l’ha dàit eut fieuj a tò frel Nahor. ²¹Us, ël prim nà, e sò frel Bus e Chemuel, pare d’Aram, ²²e Chesed, e Haso, Pildas, Pildas, Idlaf e Betuel; ²³Betuel a l’ha generà Rebeca. A l’è costi eut fieuj che Milca a l’ha daje a Nacor, frel d’Abraham. ²⁴Èdcò soa concubin-a, pèr nòm Reuma, a l’ha daje ‘d fieuj: Tebach, Gacam, Tacas e Maca.

23

La mòrt e la sepoltura ‘d Sara

¹J’agn ëd la vita ‘d Sara a son èstàit sentevintessèt. ²Sara a l’è mòrta a Chiriat-Arba, visadì Ebron, ant ël pais ëd Canan, e Abraham a l’è andàit a fé plenta pèr Sara e piorela.

³Peui, an chitand la mòrta¹⁶³, a l’è andass-ne a parlé a j’Hitita. A l’ha dije: ⁴“Mi i son mach un foresté e ‘d passagi antrames a vojàutri¹⁶⁴. Pèr piassi, feme caté ‘n tòch ëd tèra andova ch’i peuda sotré mia fomna¹⁶⁵ ch’a l’è mòrta”. ⁵Anlora j’Hitita a l’han rësponduje: ⁶“Scota nojàutri, pitòst, monsù¹⁶⁶. Antrames a nojàutri ti’t ses n’òm che Dé a l’ha motobin onorà¹⁶⁷. Sotra toa mòrta ant ël pì bel dij nòstri sepolcr. Gnun ëd nojàutri a farà oposission e at negherà

159 יהוה ירה, yhvah yir’eh, ch’a l’è trasliterà ‘d sòlit “Jahvé Jireh”.

160 Cfr. Ebréo 11:17-19.

161 Cfr. Ebréo 6:13-14; 11:12.

162 Cfr. At 3:25.

163 O “a l’è dèstacasse dal cadàver ëd chila”.

164 Cfr. Ebréo 11:9,13.

165 Cfr. At 7:16.

166 O “signor”.

167 O “un prinsì ëd Dé”. “n’òm ëd distinsion”.

‘n sepolcr pèrchè ti ‘t sotres toa fomna ch’a l’è mòrta”.

⁷Anlora Abraham a l’è aussasse e a l’è prostèrnasse dè 'dnans a j’Hitita, j’abitant dèl pais, ⁸e a l’ha dije: “S’a l’è vòstr desideri che mi i peuda sotré ambelessì mia fòmna ch’a l’è mòrta, feme la grassia ‘d ciamé a Efron, fieul ëd Zòcar, ⁹ch’am daga la balma ‘d Macpela, ch’a l’è soa, cola ch’a l’è an brova ‘d sò camp. Ch’am la armëtta pèr sò valor antreghe e parèj mi i l’avrai na tomba ‘d famija, ëd mia proprietà, drinta al vòst teritòri”.

¹⁰Efron, l’Hitita, a l’era present an col moment, astà con ij sò concitadin a la pòrta dla sità, e a l’ha dàit chiel na rispòsta a Abraham dè 'dnans a j’àutri ch’a l’han sentilo: ¹¹“Nò, mè sgnor, scotme: mi it dago ‘l camp ansem a la balma ch’a-i é lì davzin. It na faso donassion an presensa dla gent dèl mè pòpol: parèj it podras sotreje ij tò mort”. ¹²Anlora Abraham a l’è prostèrnasse ancora dè 'dnans a j’abitant dèl pais, ¹³e a l’ha parlà a Efron a vos àuta dè 'dnans la gent ëd cola tèra. A l’ha dije: “Fame la grassia dè scoteme: mi it pagrai ël valor ëd tò camp. Acetlo, e mi i-i sotrerai mia mòrta”.

¹⁴Efron a l’ha rësponduje a Abraham con èste paròle: ¹⁵“Scota mi, pitòst, mè sgnor, un terèn dèl valor ëd Catsent sicl d’argent cos é-lo tra mi e ti, ch’i soma amis? Sotrje donca toa mòrta”. ¹⁶Anlora Abraham e Efron a son èstàit d’acòrdi e, an presensa dj’àutri hitita, e Abraham a l’ha peisà a Efron ël pressi che costà a l’avìa dije, visadì Catsent sicl d’argent, ant la moneda corenta ‘n sèl mercà. ¹⁷Parèj ël camp d’Efron ch’as treuva an Macpela, an facia a Mambré, ansema a la balma ch’a-i era lì davzin e tute piante ch’a j’ero ‘ndrinta al camp tut dantorn a sò tèrmo, ¹⁸a son passà ‘d proprietà a Abraham e a na son èstàje testimòni tuti j’Hitita ch’a l’ero radunà a le pòrte dla sità.

¹⁹Apress ëd lòn Abraham a l’ha sotrà Sara, soa fomna, ant la balma dèl camp ëd Macpela an facia a Mambré, visadì Ebron, ant ël pais ëd Canan. ²⁰Parèj ël camp e la balma anté ch’as trovavo a son passà da j’Hitita a Abraham coma soa proprietà stàbil.

24

Èl mariagi d’Isach

¹Abraham a l’era giuamai vej, cargà d’agn, e Nosgnor a l’avìa benedilo an tute le manere.

²Anlora Abraham a l’ha dit a sò servitor, ël pì vej ëd soa ca, ël meinagé ‘d tùit ij sò beni: “Buta la man sota mia cheussa¹⁶⁸ ³e it farai fé ‘n giurament pèr Nosgnor, Dé dèl cél e Dé dla tèra, che it pijeras nen pèr mè fieul Isach na fomna an tra le fije dij Canané, andova che mi i stago, ⁴ma che ti it sernerai na fomna ‘d mè pais e ‘d mia parentela.

⁵Èl meinagé a l’ha ciamaje: “Còs l’hai-ne da fé se la fomna a veul nen vnime dapress an èsto pais? É-lo ch’i l’hai fòrse d’armné tò fieul al pais da andova ch’it ses surti?”. ⁶Abraham a l’ha replicaje: “Nò! Vardte da l’armneje mè fieul! ⁷Nosgnor, Dé dèl cél e dla tèra a l’ha gavame da la ca ‘d mè pare e dal pais andova ch’i son nassù. Chiel a l’ha parlame e a l’ha promèttume con giurament ch’a l’avrà dàit èsto pais-sì a mia dissendenza. Chiel istess a manderà sò angel dè 'dnans a ti ch’at compagnerà e ch’a farà an manera che ti’t artornes pèr sicur con na fomna pèr mè fieul. ⁸Se la fomna a vorera nen, vnite dapress, contut, anlora it saras liber dal

¹⁶⁸ Na costuma antica ‘d giurament ch’a l’ha da fé con lòn ch’a l’è ‘d pì pressios: la continuassion ëd la sèppa.

giurament ch'it l'has fame, ma a venta pa che ti it armen-e ambelelà mè fieul”.

⁹Anlora ‘l servitor a l’ha butà la man sota la cheussa d’Abraham, sò padron, e a l’ha faje ‘l giurament ch’a l’avrà compì cost’ancàrich. ¹⁰Èl servitor a l’ha pijà des gamej ëd sò padron e a l’ha cargaje d’ògni sòrt ëd ròbe pressiose ch’a l’avìa Abraham e a l’é butasse an viage për Aram-Naharaim, “Èl país dij doi Fium”, fin-a a la sità ‘d Nacor. ¹¹A l’ha fàit anginojé ij gamej giusta fòra dla sità, davzin a ‘n poss, ant l’ora dla sèira, cand che le fomne a seurto për tiré d’eva.

¹²A l’ha pregà parèj: “Nosgnor, Dé dël mè padron Abraham, mostra toa bontà anvers ëd chiel, e fame trové la pèrson-a giusta ch’i sercoma. ¹³I starai davzin a l’adoss d’eva, mentre che le fije dla sità a seurto për tiré d’eva. ¹⁴Ebin, la matòta che mi i-j dirai: ‘Sbassa l’ola e lasme bèive’, e ch’a rësponderà: ‘Bèiv. Dcò ai tò gamej i-j darai da bèive’, ch’a sia cola ch’it l’has destinà a tò servitor Isach; da sòn i arconosserai ch’it ses èstàit bon anvers a mè padron”.

¹⁵A l’avìa ancora nen finì ‘d preghé cand ch’a l’é seurtìa con n’ola an spala Rebeca, fija ‘d Betuel, fieul ëd Milca, fomna ‘d Nacor, frel d’Abraham. ¹⁶La fijëtta a l’era motobin piasosa d’aspet, a l’era vèrgin, a l’avìa ancora nen cogiasse con n’òm. Chila a l’é calà a la sorgiss, a l’ha ampini l’ola e a l’é armontà. ¹⁷Èl meinagé d’Abraham, anlora, a l’é coruje ancontra e a l’ha dije: “Për piasì, fame bèive un pò d’eva da toa ola”. ¹⁸A l’ha rësponduje: “Bèiv, mè sgnor”. An pressa a l’ha calà l’ola an sël brass e a l’ha falo bèive. ¹⁹Coma ch’a l’avìa finì ëd deje da bèive, a l’ha dit: “Èdcò për ij tò gamej, i tirerai d’eva, fin-a ch’a n’abio pro”. ²⁰An pressa a l’ha voidà l’ola ant l’abeivor, a l’é corù torna al poss e a l’ha tirà d’eva për tuit ij gamej ëd chiel. ²¹E chiel a la vardava senza parlé, studiand se, grassie a Nosgnor, sò viage a fussa riuissì o men-o. ²²Cand che tuit ij gamej a l’avio finì ‘d bèive, col òm a l’ha tirà fòra për chila n’anel d’òr dla sòrta ch’as portavo anlora al nas, dël pèis ëd mes sicl, e doi brassalet dël pèis ëd des sicl d’òr. ²³A l’ha dije: “Èd chi ses-to fija? Dimlo. L’é-lo pòst për noi antècà ‘d tò pare, për passeje la neut?” ²⁴A l’ha rësponduje: “Mi i son la fija ‘d Betuel, ël fieul ëd Milca ch’a l’é nassuje a Nacor”. ²⁵E a l’ha giontà: “A-i é na bela partìa ‘d paja e foragi da noi e ‘dcò pòst për passeje la neut”.

²⁶Anlora col òm a l’é anginojasse e a l’é butasse a adoré Nosgnor. ²⁷A l’ha dit: “Ch’a sia benedì Nosgnor, ël Dé ‘d mè padron Abraham, ch’a l’ha nen chità ‘d manifesté soa benevolensa e fidelità anvers mè padron. Për lòn ch’a rësguarda mi, Nosgnor a l’ha guidame an sla stra fin-a a la ca dij frej ëd mè padron”. ²⁸La fijëtta a l’ha corù a nunsì a soa mare tute ste ròbe.

²⁹Rebeca a l’avìa ‘n frel ciamà Laban e Laban a l’é andàit ëd corsa da col òm al poss. ³⁰Chiel, an efet, vèddù ch’a l’avìa l’anel e ij brassalèt ai brass ëd la seur, e scotà le paròle ‘d Rebeca, soa seur ch’a l’avio dije: “Parèj a l’ha parlame col òm là”, a l’é vnù da cost-sì che ancora a stasia dacant al poss. ³¹A l’ha dije: “Ven, benedì da Nosgnor! Pèrchè staghes-to fòra, mentre ch’i l’hai prontate mi medésim d’alògg e un pòst për ij gamej?”. ³²Anlora ‘l meinagé d’Abraham a l’é intrà antècà e col-lì a l’ha gavà ‘l bast ai gamej, provèdduje paja e foragi e d’eva për lavé ij pé a chiel e ai sò òm. ³³Apress a l’han butaje ‘dnans da mangé, ma chiel a l’ha dije: “I mangerai nen, fintant ch’i l’avrai nen dit lòn ch’i l’hai da dì”. Laban a l’ha rësponduje: “Dì pura”.

³⁴E a l’ha dije: “Mi i son un servitor d’Abraham. ³⁵Nosgnor a l’ha motobin benedì mè sgnor,

ch'a l'é dventà n'òm ch'a dispon¹⁶⁹. A l'ha daje dè strop e 'd bestie, d'argent e d'òr, èd servitor e 'd servitriss, èd gamej e d'aso. ³⁶Sara, fomna 'd mè padron, an soa ansianità, a l'ha daje 'n fieul, ch'a sarà l'ardité 'd tut. ³⁷Mè padron a l'ha fame fé 'n giurament: 'It dovras nen pijé pèr mè fieul na fomna an tra le fiye dij Canané, andova che mi i stago, ³⁸ma t'andras a la ca 'd mè pare an tra ij mè parent: i troveras da lor na fomna pèr mè fieul.

³⁹Mi i l'hai dit a mè padron: 'Miraco la fomna am èvnirà nen dapress'. ⁴⁰A l'ha rëspondume: 'Nosgnor, che an soa presensa i l'hai marcià, a manderà con ti sò àngel e a na darà bon-a russia a tò viage, parèj ch'it peule pijé na fomna pèr mè fieul da mia gent e da la ca 'd mè pare. ⁴¹Ma s'it rives an tra ij mè parent e lor a veulo nen dete la fomna, it saras pì nen obligà dal giurament'.

⁴²Parèj, ancheuj i son rivà a la sorgiss e i l'hai dit: "Nosgnor, Dé 'd mè padron Abraham, fà che mè viage a l'abia 'n bon ésit. ⁴³I starai davzin al poss e i ciamerai a la fiëtta ch'a vnirà a tiré d'eva ch'am lassa bèive un pò d'eva da soa ola. ⁴⁴S'am dis: 'Bèiv e i beiveran èdcò ij gamej, i savrai ch'a l'é pròpi chila che ti, Nosgnor, it l'has destinala al fieul èd mè padron. ⁴⁵Mi i l'avìa ancora nen finì 'd preghé che, varda 'n pò, Rebeca a l'é surtìa con l'ola an sle spale; a l'é calà a la sorgiss, a l'ha tirà d'eva; mi, anlora, i l'hai dije: 'Fame bèive'. ⁴⁶Tut sùbit chila a l'ha calà l'ola e a l'ha dit: 'Bèiv! Èdcò ai tò gamej i-j darai da bèive. Parèj i l'hai beivù e chila a l'ha daje da bèive 'dcò ai gamej. ⁴⁷Cand ch'i l'hai ciamà a chila 'd chi ch'a fussa la fija, a l'ha rëspondume: 'I son la fija 'd Betuel, èl fieul èd Milca che chila a l'ha dàit a Nacor'. Anlora i l'hai butaje l'anel a le nariss e ij brassalèt ai brass. ⁴⁸Peui i son anginojame e i son prostèrname a Nosgnor e i l'hai benedì Nosgnor, èl Dé 'd mè padron Abraham, ch'a l'avìa guidame pèr la stra giusta a pijé pèr sò fieul la fija dël frel èd mè padron. ⁴⁹Ora, donca, dime s'it veule esse tant misericordios e leal con mè padron. S'it lo veule nen, dimlo, pèrché dèsnò mi i peussa adresseme da n'àutra banda".

⁵⁰Anlora Laban e Betuel a l'han rëspondù: "A l'é Nosgnor ch'a l'ha dit l'ùltima paròla, nojàutri i podoma nen feje obiession. ⁵¹Dè 'dnans a ti a-i é Rebeca, va, e ch'a sia la fomna dël fieul èd tò padron, coma ch'a l'ha dite Nosgnor".

⁵²Cand ch'èl meinagé d'Abraham a l'ha sentù coste paròle, a l'é prostèrnasse dè 'dnans a Nosgnor fin-a a tèra. ⁵³Peui èl servitor a l'ha gavà fòra d'oget d'argent e d'oget d'òr e veste, e a l'ha dajl-je a Rebeca; èd cadò pressios a l'ha daje 'dcò al frel e a la mare 'd chila. ⁵⁴Peui, èl meinagé e ij sò òm a l'han mangià e beivù e a son restà là pèr la neuit. L'indoman matin, cand ch'èl sol a l'é levasse, èl meinagé d'Abraham a l'ha dit: "Lasseme torné adess a la ca 'd mè padron". ⁵⁵Ma 'l frel e la mare 'd chila a l'han dije: "Che la matòta a resta con nojàutri pèr un chèich temp ancora, na desen-a 'd dì, dòp i podreve andé". ⁵⁶Tutun chiel a ansistìa: "Tratnime nen, ora che Nosgnor a l'ha fàit rüssi mè viage. Lass-me parte pèr andé da mè padron". ⁵⁷A l'han dit ancora: "Ciamoma la matòta e lassoma ch'an disa lòn che chila a pensa 'd sòn". ⁵⁸Parèj a l'han ciamà Rebeca e a l'han dije: "Veus-to parte con st'òm-sì?" Chila a l'ha rëspondù: "I j'andrai". ⁵⁹Anlora lor a l'han lassà parte Rebeca con soa nurissa, ansema al servitor d'Abraham e ij sò òm. ⁶⁰A l'han benedì Rebeca e a l'han dije: "Ti, nòstra seur, che da ti a seurto mila 'd milanta! Che toa posterità a conCista le sità dij sò nemis". ⁶¹Parèj, Rebeca e soe create a son aussasse, a son montà an sij gamej e a l'han tnuje dapress al meinagé d'Abraham, ch'a l'ha pijà con chiel Rebeca e a l'é partì.

169 O "rich", nè sgnor.

⁶²Antrant Isach a passava pèr la stra dèl poss èd Lahai-Roi; a stasia an efet ant èl teritòri dèl Negheb. ⁶³Isach a l'é surtì a l'ambrun-a seiran-a pèr dësvariesse an campagna e, aussand j'eu, a l'ha vèddù vnì ij gamej. ⁶⁴A l'ha aussà j'eu j'èdcò Rebeca, a l'ha vèddù Isach e a l'é calà sùbit dal gamel. ⁶⁵E a l'ha dit al servitor: "Chi é-lo col òm-là ch'a ven travers èd la campagna ancontr' a noi?". Èl servitor a l'ha rësponduje: "A l'é mè padron". Anlora chila a l'ha pijà 'l vel e a l'é Catasse la fàcia. ⁶⁶Èl servitor, parèj, a l'ha contà a Isach tut lòn ch'a l'avìa fàit. ⁶⁷Isach a l'ha portà andrinta Rebeca 'nt la tenda ch'a l'era stàita 'd soa mare Sara; a l'é pijasse Rebeca coma soa fomna e a l'ha vorsuje bin. A l'é parèj che Isach a l'ha trovà 'd solagi dòp la mòrt èd soa mare.

25

Fijolansa 'd Chetura

¹Abraham a l'avìa pijasse 'dcò n'àutra fomna, ch'a l'avìa pèr nòm Chetura. ²Chila a l'ha daje costi fieuj-sì: Zimram, Iochsan, Modan, Madian, Iabach e Suach. ³Iochsan a l'ha generà Seba e Dedan e ij fieuj èd Dedan a son èstàit j'Assurita, ij Letusita e ij Leumita. ⁴Ij fieuj èd Madian a j'ero Efa, Efer, Anoch, Abida e Elda. Tuti sti-sì a son ij fieuj èd Chetura.

⁵Abraham a l'ha daje tuit ij sò beni an ardità a Isach. ⁶Pèr lòn che nopà a rësguarda ij fieuj dj'òtre fomne, soe concubin-e, che Abraham a l'avìa avù, a l'ha daje 'd present e, antramente ch'a l'era ancora an vita, a l'ha licensiaje, mandandje lontan da Isach sò fieul, anvers levant, ant la region oriental.

Mòrt d'Abraham

⁷Abraham a l'ha vivù sentestantessinch agn. ⁸Peui Abraham a l'é mòrt a n'età mura, apress èd na vita longa e pien-a 'd sodiffassion. A l'é donca spirà e a l'é giontasse ai sò grand ant la mòrt. ⁹A l'han sotralo ij sò fieuj, Isach e Ismael, ant la balma 'd Macpela, ant èl camp d'Efron, fieul èd Zòcar, l'Hitita, an facia a Mambré, ¹⁰E giusta ant èl camp che Abraham a l'avìa catà da j'Hitita¹⁷⁰ che a son èstàit sotrà Abraham e soa fomna Sara. ¹¹Dòp èd la mòrt d'Abraham, Nosgnor Dé a l'ha benedì Isach, èl fieul èd chiel, e a l'ha abità davzin al poss èd Lahai-Roi.

Fijolansa d'Ismael

¹²Costa-sì a l'é la fijolansa d'Ismael, fieul d'Abraham, ch'a l'avìa partorije Agar, l'Egissian-a, serva 'd Sara. ¹³Sti-sì a son ij nòm dij fieuj d'Ismael, con soa lista an ordin èd generassion: èl prim nassù d'Ismael a l'é stàit Nebaiot, peui Chedar, Adbel, Mibsam, ¹⁴Misma, Duma, Massa, ¹⁵Adad, Tema, Ietur, Nafis e Chedma. ¹⁶Costi-sì a son j'Ismaelita e costi-sì a son ij sò nòm èscond ij sò vilagi e campament. A son ij dódes fondator d'autèrtante tribù.

¹⁷La durà dla vita d'Ismael a l'é stàita èd sentetrentasset agn, peui a l'é mòrt e a l'é giontasse ai sò grand ant la mòrt. ¹⁸Chiel a l'ha abità da Avila fin-a a Sur, ch'a l'é arlongh èl confin d'Egit an diression d'Assur. Chiel a l'è stabilisse an facia a tuit ij sò frej. A l'é là ch'a son vivù da nemis èd tuit ij sò parent, dissident d'Abraham.

¹⁷⁰ Cfr. Génesi 23:3-16.

Giacòb e Esau

¹⁹Costa-sì a l'é la stòria¹⁷¹ d'Isach fieul d'Abraham. Abraham a l'era 'l pare d'Isach. ²⁰Cand che Isach a l'é rivà a Carant' agn, a l'é mariasse con Rebeca, la fija 'd Betuel, l'Aramean, da Padan-Aram, e seur ëd Laban, l'Aramean. ²¹Isach a l'ha pregà Nosgnor për soa fomna, perchè chila 'd masnà a podia nen avèjne. Nosgnor a l'ha scotà soa preghiera e soa fomna Rebeca a l'é restà ansenta.

²²Le masnà a l'era coma ch'as rusèisso andrinta a soa pansa, e a l'ha dit: "Se le còse a saran sèmper parèj, i son nen sicura ch'i vorìa esse torna ansenta!" Anlora a l'ha ciamaje a Nosgnor dël perchè 'd lòn ch'a-j capitava. ²³Nosgnor a l'ha rësponduje: "An tò vènter a-i son doi nassion, e doi pòpoj andrinta 'd ti a saran divìs. Un pòpol a sarà pì fòrt che l'àutr, e 'l pì vej a sarà 'l servitor dël pì giovo¹⁷². ²⁴Cand ch'a l'é rivà për Rebeca 'l temp ëd caté, a son sortì da sò vènter doi binèj. ²⁵Ël prim a l'era tut coatà 'd pluria rossa coma s'a fussa na vesta 'd pèil. Anlora a l'han ciamalo Esau. ²⁶Après a l'è sortì sò frel. Cost-sì a l'avìa na man ch'a tenìa s-ciass ël garèt d'Esau e a l'han ciamalo Giacòb. Isach a l'avìa sessant' agn cand ch'a son nassuje cole masnà.

²⁷Cand ch' ij fiolin a son chèrsù, Esau a l'é dventà 'n cassador vajant, n'òm ch'a-j piasìa dè sté ant ij camp, e Giacòb a l'era pitòst n'òm pacifich ch'a-j piasìa dè sté ant le tende. ²⁸Isach a vorìa pì bin a Esau, perchè a chiel a-j piasìa 'l ziblè, ma Rebeca a vorìa pì bin a Giacòb.

²⁹Ora, Giacòb a l'avìa cusinà dla supa, e cand che Esau a l'é tornà dai camp a l'avìa fam.

³⁰Anlora a l'ha dit a Giacòb: "Dame 'n pòch ëd cola supa rossa - eh, sa ròba rossa - perchè i son afamà" (Cost-sì a l'é 'l motiv perchè chiel a l'é 'dcò ciamà Edom). ³¹Ma Giacòb a l'ha replicà: "Prima vend-me tò drit a la primagenitura". ³²"Varda," a dis Esau, "I l'hai tanta fam da meuire. I sai nen còsa fene 'd na primagenitura¹⁷³". ³³Ma Giacòb a-j dis: "Fame adèss un giurament". Anlora Esau a l'ha faje 'n giurament e a l'ha vendù a Giacòb sò drit a la primagenitura¹⁷⁴. ³⁴Anlora Giacòb a l'ha dàit a Esau dël pan e dla supa 'd lentie. Esau a l'ha mangià e beivù, peui a l'é aussasse e a l'é surtì. A l'é parèj che Esau a l'ha dèspresià sò drit a la primagenitura.

26

Isach e Abimelech

¹A l'é rivà n'àutra famin-a ant ël pais coma cola ch'a l'era ancapitaje al temp d'Abraham, e Isach a l'é andass-ne a Gerar, andova ch'a vivìa Abimelech, rè dij Filisté.

²Nosgnor a l'é manifestasse a Isach e a l'ha dije: "Cala nen an Egit, stà ant ël pais che mi it dirai. ³An col pais restie coma n'aventissi; mi i sarai con ti e it benedirai, perchè tuti coj territori i-j darai a ti e a toa dissendenza, e i mantnirai parèj ël giurament ch'i l'hai fàit a Abraham tò pare. ⁴I farai che toa dissendenza a sia numerosa tanme lè stèile dël cél e i darai ai tò dissident tute coste tère. Tute le nassion dël pais as valeiran dël nòm ëd toa dissendenza

171 O "fijolansa".

172 Cfr. Roman 9:12.

173 O "Còs i farajne mi dla primogenitura?".

174 Cfr. Ebréo 12:16.

për esse benedìe¹⁷⁵, ⁵e lolì pèrchè Abraham a l’ha scotà mia vos e a l’ha ubidì ai mè comandament, ai mè precet, mè decret e mie lej. ⁶Parèj, donca, Isach a l’ha abità a Gerar.

⁷Cand che j’òm èd col leugh a-j ciamavo a Isach a rësguard èd soa fomna, chiel a disìa ch’a l’era soa seur¹⁷⁶: as ancalava nen a dì che chila a l’era soa fomna, pèr tèmma ch’a lo massèisso, pèrchè Rebeca a l’era pitòst bela. ⁸A l’era là da motobin èd temp, cand che Abimelech, rè dij Filisté, a l’è fasse a la fnestra e a l’ha vèddù Isach ch’a pussiava¹⁷⁷ Rebeca. ⁹Abimelech a l’ha ciamà Isach e a l’ha dije: “A l’è toa fomna ‘d sicura. Pèrchè l’has-to dit ch’a l’è toa seur?” Isach a l’ha rësponduje: “Pèrchè i son dime: ‘Che mi i vada nen a meuire pèr motiv èd chila’”. ¹⁰Abimelech a l’ha replicaje: “Còsa l’has-to fane? A-i mancava pòch che Caidun dël pòpol as cogèissa con toa fomna e lolì a l’avrìa fane tuti colpèivoj”. ¹¹Anlora Abimelech a l’ha publicà un decret ch’a disìa: “Chi ch’a tocherà st’òm e soa fomna a sarà castigà con la mòrt”.

¹²Peui Isach a l’ha fàit na sëmna an col pais e a l’ha avù n’archeuita dël sent pèr un, pèrchè Nosgnor a l’avìa benedìlo. ¹³Parej Isach a l’è dventà n’òm motobin èsgnor e soa richèssa a seguitava a chërse. ¹⁴A l’era padron dè strop èd feje e ‘d crave, èd beu e ‘d vache, e a l’avìa ‘dcò tanti servitor, ma ij Filisté a l’han ancaminasse a ess-ne gelos.

Ruse pèr ij poss

¹⁵Parèj a l’è rivà che tuit ij poss che ij servitor èd sò pare a l’avìo scavà dël temp èd sò pare Abraham, ij Filisté a l’avìo stopaje ampinandje ‘d tèra. ¹⁶Abimelech a l’ha dije a Isach: “Vatne via da nòst pais, pèrchè ti ‘t ses dventà motobin pì potent e fòrt che nojàutri. ¹⁷Anlora Isach a l’è partiss-ne da là e a l’è acampasse pì lontan ant la val èd Gerar e a l’è stabiliss-ne. ¹⁸Isach a l’è tornà a deurbe ij poss d’eva ch’a l’avìo scavà ij servitor èd sò pare Abraham e che ij Filisté a l’avìo stopà dòp la mòrt d’Abraham e a l’ha daje ‘l midem nòm che sò pare a l’avìa daje.

¹⁹Ij servitor d’Isach a l’han èscavà peui ant la comba e a l’han trovaje na sorgiss d’eva viva. ²⁰Ma ij bërgé ‘d Gerar a l’han rusà con ij bërgé d’Isach, an disendje: “L’eva a l’è nòstra!”. Anlora chiel a l’ha dàit a col poss èl nòm Esech (ch’a veul dì “rusa”), pèrchè coj-lì a l’avìo rusà con chiel. ²¹A l’han èscavà n’àutr poss, ma coj-là a son butasse a rusé ‘dcò pèr col poss-lì, e chiel a l’ha daje ‘l nòm èd Sitna (ch’a veul dì “nemicissia”). ²²Anlora Isach a l’è slontanasse da là e a l’ha scavà n’àutr poss ch’a provochèissa nen èd discussion. Isach a l’ha daje ‘l nòm Rehobot (ch’a veul dì “spassi liber”), pèrchè ch’a l’avìa dit: “Adess Nosgnor a l’ha dane dè spassi liber pèrchè noi i chërso da bin ant èl pais”. ²³Da là a l’è andàit a Bersabéa. ²⁴E an cola neuit Nosgnor a l’è manifestassje e a l’ha dije: “Mi i son èl Dé d’Abraham tò pare. Abie nen tèmma pèrchè ch’i son con ti. Mi it benedirai e i multiplicherai toa posterità pèr amor d’Abraham, mè servitor”. ²⁵Anlora chiel a l’ha butà an pé an col leugh n’autar e anvocà ‘l nòm èd Nosgnor; ambeleli a l’ha piantà la tenda, e ij servitor d’Isach a l’han èscavà n’àutr poss.

175 Cfr. Gènesi 26;16-18.

176 Cfr. Génesi 12:13; 20:2.

177 O “carèssava”.

Aleansa con Abimelech

²⁶Antratant Abimelech¹⁷⁸ da Gerar a l'era andàit da chiel, ansema con Acusat, sò consijé, e Picol, cap ëd soa armeja. ²⁷Isach a l'ha dije: "Pèrchè seve-ne vnime a trové, s'im deteste tant e i l'eve fin-a bandime da vòst teritori?". ²⁸A l'han rësponduje: "I l'oma vëddù ciàir che 'l Signor a l'é con vojàutri e i soma disse: 'Ch'a-i sia an tra 'd noi n'aleansa siglà da 'n giurament'. ²⁹Fane giurament ch'it an faras gnun mal, parèj come noi i l'oma nen tocate e l'oma fate mach ëd bin e i l'oma lassate andé an pas. Ti 't ses adess n'òm benedì dal Signor". ³⁰Anlora Isach a l'ha prontaje 'n disné gross për celebré l'aveniment e a l'han mangià e beivù tüt ansema.

³¹L'indoman a son alvasse 'd bon matin e a l'han fasse giurament l'un con l'òutr, peuj Isach a l'ha congedaje e a son partì da chiel an pas. ³²Pròpi ant col dì-lì a son rivà ij servitor d'Isach e a l'han anformalo a propòsit dël poss ch'a l'avìo scavà, e a l'ha dije: "I l'oma trovà l'eva". ³³Anlora chiel a l'ha ciamà col poss Sabéa. A l'é për lòn che la sità as ciamà Bersabéa fin-a 'l dì d'ancheuj.

Fomme hitite d'Esau

³⁴Cand che Esau a l'ha avù Carant'agn, a l'ha pijà për fomna Giuditta, fija 'd Beri l'Hitita, e Basmat, fija d'Elon l'Hitita. ³⁵Lor a l'han motobin amaregià Isach e Rebeca.

27

Giacòb a rafa la benedission d'Isach

¹Isach a l'era fasse vej e j'euj a l'ero vnuje tant déboj ch'a-i s-ciairava pì nen. A l'ha ciamà 'l fieul pì grand e a l'ha dije: "Car ël mè fieul!". A l'ha rësponduje: "Vard-me si. Còsa ch'it comandes?". ²Isach a l'ha seguità: "Varda, mi i son vej e i sai nen cand ch'i peussa meuire. ³Ebin, ciapa tò arch e toe flecie, seurt an campagna e cass-me 'd zibijé. ⁴Pront-me peui un piat coma ch'am pias e pòrt-me da mangé. Parèj i podrai dete mia benedission anans ëd meuire".

⁵Rebeca a l'avìa scotà antant che Isach a parlava con sò fieul Esau. Apres che col-lì a l'era seurtiss-ne për andé a cassa 'd zibijé për sò pare, ⁶Rebeca a l'ha dije al fieul Giacòb: "I l'hai sentì tò pare ch'a disìa a tò frel Esau: ⁷'Pòrt-me 'd zibijé e pront-me 'n piat ch' i na mangio, parèj ch'it daga 'dnans a Nosgnor mia benedission anans ch'i meura'. ⁸Ora, car ël mè fieul, scotme bin e fà lòn ch'it diso mi. ⁹Va sùbit a lè strop e pijme da là doi bej cravòt; mi i na farai un piat për tò pare, un ëd coj ch'a-j piaso tant. ¹⁰It lo daras a tò pare për ch' a na mangia, e parèj chiel a darà a ti la benedission anans ëd meuire!".

¹¹Giacòb a l'ha rësponduje a Rebeca, soa mare: "It sas che mè frel Esau a l'é plos, e mi, a l'opòst, i l'hai la pel seulià. ¹²Se mè pare am toca, as n'anchorerà che mi i son n'ambrojon e a tirerà ansima 'd mi na maledission nopà che na benedission".

¹³Ma soa mare a l'ha dije: "Ch'a tomba ansima 'd mi cola maledission, car ël mè fieul! Ti scotme mach e va a ciapeme ij cravòt".

178 Cfr. Génesis 21:22.

¹⁴Anlora chiel a l'è andàit a pijeje e a l'ha portaje a soa mare, ch'a l'hà prontà un dij piat ch'a-j piasio a sò pare. ¹⁵Peui Rebeca a l'ha pijà le vestimenta le pì bele 'd sò fieul pì grand Esaù, ch'a l'avìa antècà e ch'a guernava, e a l'ha faje buté adòss al fieul pì cit, Giacòb; ¹⁶e con le pej dij cravòt a l'ha cheurvì ij sò brass e la part seulia dël còl. ¹⁷Peui a l'ha daje a sò fieul èl piat ch'a l'avìa cusinà, ansema 'd 'pan pen-a seurtì dal forn.

¹⁸Giacòb a l'è andàit da sò pare e a l'ha dije: "Car èl mè pare!". A l'ha rësponduje: "Éh, mè fieul, chi ses-to?". ¹⁹Giacòb a l'ha rësponduje al pare: "I son Esaù, tò prim nassù¹⁷⁹. I 'hai fàit coma ch'it l'avie comandame. Àuss-te, donca, but-te a tàula e mangia mè zibijé, parèj it peudes deme toa benedission".

²⁰Isach a l'ha ciamaje a sò fieul: "Com it l'has fàit an pressa a trovela, car èl mè fieul!". A l'ha rësponduje: "Nosgnor a l'ha famla ancapité dè 'dnans!".

²¹Ma Isach a l'ha dije: "Avzinte e lassa ch'it toca, mè car fieul, pèr savèj se ti 't ses pròpi mè fieul Esaù o nò". ²²Giacòb a l'è avzinasse a Isach sò pare, ch'a l'ha tastalo e a l'ha dije: "La vos a l'è la vos ëd Giacòb, ma ij brass a son ij brass d'Esaù". ²³A l'è parèj ch'a l'ha nen arconossulo, pèrchè ij sò brass a j'ero plus com ij brass ëd sò fieul Esaù, e a l'ha benedilo. ²⁴A l'ha ancora ciamaje: "Ses-to mè fieul Esaù pèrdabon?". Giacòb a l'ha rësponduje: "Sì ch'i lo son". ²⁵Anlora a l'ha dit: "Spòrz-me da mangé 'l zibijé, mè car fieul, e, apress d'avèj mangià, it benedirai". Giacòb a l'ha servijne e chiel a l'ha mangiane; a l'ha portaje 'dcò 'd vin e chiel a l'ha beivune. ²⁶Peui sò pare Isach a l'ha dije: "Avzinte e basme, car èl mè fieul!". ²⁷A l'è avzinasse e a l'ha basalo. Cand che Isach a l'ha sentì l'odor ëd soe vestimente, a l'ha benedilo: "Ah! l'odor ëd mè fieul! A l'è tanme l'odor d'un camp ëd fior che Nosgnor a l'ha benedì! ²⁸Che da la rosà dël cél e dle richesse dla tèra Nosgnor sèmper at acòrda 'd cheuite bondose ëd gran e 'd most. ²⁹Ch'at servo le gent e as prostèrno dè 'dnans a ti 'd pòpoj. Sie signor ëd tò frej e ch'as prostèrno dè 'dnans ëd ti ij fieuj ëd toa mare. Che col ch'at malediss a sia maledì, e chi ch'at benediss a sia benedì¹⁸⁰".

Esaù a ciama na benedission

³⁰Isach a l'avìa pen-a chità 'd benedì Giacòb e Giacòb a seurtìa da dnans a sò pare Isach, ch'a l'è rivaie da la cassa sò frel Esaù. ³¹Èdcò chiel a l'avìa prontà 'n piat, a l'avìa portalo a sò pare e a l'ha dije: "Ch'as àussa mè pare e ch'a mangia lè zibijé 'd sò fieul, pèrchè ti 'm benedisse". ³²A l'ha dije sò pare Isach: "Chi ses-to ti?". A l'ha rësponduje: "I son tò fieul pì grand, Esaù". ³³Anlora Isach a l'è stàit ciapà da 'n frisson motobin fòrt e a l'ha dije: "Chi é-lo anlora col ch'i l'avìa ciamàje lè zibijé e ch'a l'ha portamlo? Mi i l'hai mangiane anans che ti 't rivèisse, peui i l'hai benedilo, e benedet a resterà!".

³⁴Cand che Esaù a l'ha sentì le paròle 'd sò pare, a l'ha crijà con motobin ëd fòrsa e d'ameiror, e a l'ha dije a sò pare: "Benediss èdcò mi, car èl mè pare!". ³⁵Isach a l'ha rësponduje: "A l'è vnùit tò frel con l'angann e a l'ha portame via toa benedission!". ³⁶Esaù a l'ha sclamà: "A fà nen maravija che sò nòm a sia Giacòb: costa-sì a l'è la sconda vira ch'a l'ha anganame! A l'ha già rafà mia primogenitura¹⁸¹ e adess, varda-lì, a l'ha portame via mia benedission!". Peui a l'ha giontà: "L'has-to pròpi nen arservà na Caich benedission pèr mi?".

179 O "ardité".

180 Cfr. Génesi 12:3; Ebréo 11:20.

181 Cfr. Génesi 25:29-34.

³⁷“I l’hai falo tò sgnor e i l’hai daje coma ‘d sèrvent tùit ij tò frej; i l’hai garantije d’abondansa ‘d gran e ‘d most: pèr ti, còsa mai i podria fé, car èl mè fieul?”. ³⁸Esaù a l’ha dije al pare: “L’has-to mach na sola benedission? Benediss èdcò mi, car èl mè pare!”. Ma Isach a stasia ciuto, e Esaù a l’ha aussà la vos¹⁸² e a l’ha piorà.

³⁹Anlora sò pare Isach a l’ha dije: “It vivras lontan da le richèsse dla tèra, e da leugn èd la rosà ch’a cala dal cél. ⁴⁰It vivras èd toa spa e it serviras tò frel, ma peui, cand ch’it arpijeras, i t’ès-ciaperas sò giov da tò còl¹⁸³”.

Giacòb a scapa e as na va a vive con Laban

⁴¹Da col moment-lì Esaù a l’ha pijà an òdio Giacòb pèr motiv èd la benedission che sò pare a l’avia daje. Esaù a l’ha pensà: “As avzin-o pèr mè pare ij dì dël deul, pèrchè mi i masserai mè frel Giacòb”. ⁴²A Rebeca, contut, a son èstàite arferie le paròle d’Esaù, sò fieul pì grand, e chila a l’ha mandà a ciamé Giacòb, sò fieul pì cit, e a l’ha dije: “Esaù, tò frel a veul pijesse l’arvangia ‘d ti, e massete. ⁴³E bin, car èl mè fieul, stame a sente con atension: scapa a Caran da mè frel Laban. ⁴⁴It reteras con chiel pèr chèich temp, fin-a a tant che la flin-a ‘d to frel contra ‘d ti a sarà pasiasse, ⁴⁵e tò frel a sarà dësmentiasse ‘d lòn che ti ‘t l’has faje. Anlora mi i manderai a pijete da là. Pèrchè dovria-ne esse privà ‘d vojàutri doi ant un dì sol?”.

⁴⁶Peui Rebeca a l’ha dije a Isach: “I l’hai dèsgust èd la vita pèr colpa dle fomne hitite d’Esaù. Se ‘dcò Giacòb a pija na fomna an tra j’Hitita coma coste-sì, tra le fije dël pais, a còsa ch’am serv la vita?”

28

¹Anlora Isach a l’ha mandà a ciamé Giacòb e a l’ha benedilo. Peui a l’ha comandaje: “Venta nen ch’it pije na fomna Cananita. ²Sah! Part sùbit e va a Padan-Aram. Va a fé na visita a la ca ‘d Betuel, èl pare ‘d toa mare, e pijte da là na fomna an tra le fije ‘d Laban, frel èd toa mare. ³Che ‘l Dé sovràn at benedissa! Ch’a peussa chiel dete ‘d frut e në strop èd dissident! Anlora ti ‘t vniras na nassion granda! ⁴Ch’a peuda Nosgnor dé a ti e ai tò dissident la benedission che chiel a l’ha dàit a Abraham, parèj che ti ‘t ven-a ‘n possession èd la tèra che Nosgnor a l’avia dàit a Abraham, la tèra andoa ti ‘t vivie coma n’aventissi. ⁵Anlora Isach a l’ha fàit parte Giacòb, ch’a l’é rivà a Padan-Aram, da Laban, fieul èd Betuel, l’Aramé e frel èd Rebeca, mare ‘d Giacòb e d’Esaù.

Esaù as maria torna

⁶Esaù a l’avia vèddù che Isach a l’avia benedì Giacòb e ch’a l’era stàit mandà a Padan-Aram pèr pijesse na fomna ambelelà. A l’avia ‘dcò vèddù che Isach a l’avia comandà a Giacòb: “Venta nen che it pije pèr fomna un-a dle Canané”. ⁷Giacòb a l’avia scotà sò pare e soa mare e a l’era partì pèr Padan-Aram. ⁸Anlora, cand che Esaù a l’é rendusse cont che le fomne ‘d Canan pèr sò pare Isach a l’ero nen da consideresse adate a lor, ⁹Esaù a l’é andàit a pòsta da Ismael e a l’é ‘dcò mariasse con Macalat, seur èd Nebaiot e fija dël fieul ‘d Abraham Ismael, an pì che le fomne ch’a l’avia già.

182 Cfr. Ebréo 12:17.

183 Cfr. Gènesi 36:8; 2 Rè 8:20.

Ël seugn ëd Giacòb a Betel

¹⁰Antant che Giacòb a l'era 'n marcia da Bersabéa a Caran ¹¹a l'é fèrmasse ant un cert leugh e a l'é acampassie pèrchè 'l sol a l'era già calà. A l'ha ciapà na pera e a l'ha butass-la sota la testa coma s'a fussa 'n cussin, peui a l'é 'ndormisse an col leugh-lì. ¹²A l'ha fàit un seugn: a l'ha vèdù na scala ch'a pogiava pèr tèra e ch'a rivava fin-a al cel. Cola scala a l'era dovrà da j'àngej ëd Nosgnor pèr monté e pèr calé dal cel, e sù, ansima, a-i èstasia Nosgnor.

¹³Parèj Nosgnor a l'ha dije: "Mi i son ël Signor, ël Dé 'd tò pare grand Abraham e 'l Dé 'd tò pare Isach. I darai a ti e ai tò dissident la tèra andoa ch'it ses cogiate. ¹⁴Ij tò dissident a saran tanme la póer ëd la tèra e ti i tè spantiaras a òvest, a est, a nòrd e a sud. Tute le famije dla tèra a pronsieran ëd benedission l'un-a 'nvers ëd l'àutra an dovrand tò nòm e col dij tò dissident. ¹⁵Mi i stago da toa banda! It guernerai a-i fà pa andova ch'it vade, e it faraj 'rtorné a sta tèra-sì. It chitrà nen fin a tant che mi i l'avrai fàit tut lòn ch'i l'hai promèttute".

¹⁶Peui, Giacòb a l'é dèsvijasse dal seugn e a l'ha pensà; "Sigura Nosgnor a l'é ambelessì e mi i'm na rendìa nen cont!". ¹⁷A l'ha pijasse tèmme e a l'ha dit: "Che pòst èscaros a l'é sto-sì! A l'é gnente 'd men-o che la pòrta dël cel e la cà 'd Nosgnor!". ¹⁸Anlora, 'd bon matin, Giacòb a l'ha pijà la pera ch'a l'era butasse coma cussin e a l'ha pogiala 'nsima a na mongiòja. Peui a l'ha versaje ansima d'euli. ¹⁹A col pòst a l'ha dàit ël nòm ëd Betel, combin che prima 'l nòm ëd col pais a l'era Luz.

²⁰Peui Giacòb a l'ha fàit un vot, e a l'ha dit: "Se Dé a stara pèrdabon da mia banda, s'am guernerà durant ës viage, s'am darà da mangé e 'da quate me, ²¹e s'am farà 'rtorné san e salv a la cà 'd me pare, anlora 'l Signor a sarà mè Dé. ²²Anlora costa pera sacrà, ch'i l'hai pogia 'nsima a na mongiòja, a sarà la cà 'd Dé, e mi it darai andaré 'n décim ëd tut lòn ch'it ëm das".

29

Giacòb a riva da Laban

¹Anlora Giacòb a l'ha seguità a marcé e a l'é rivà a la tèra dla gent ëd l'orient. ²A l'ha vèddù ant un camp un poss con tre strop ëd bestie quacià davzin, pèrchè a col poss a j'ero breuvasse jè strop, ma la pera ans la dovertura dël poss a l'era gròssa. ³Cand che tuti jè strop a l'ero samblasse ambelelà, ij bergé a fasio rotolé la pera da la boca del poss e a breuvavo 'l cabial. Peui, finì lòn, a tornavo a buté cola pera a sò pòst dzora dla boca dël poss.

⁴Giacòb a l'ha ciamaje: "Car ij mè frèj, da andoa ch'i seve?". A-j rispondo: "I soma 'd Caran". ⁵E chiel a-j dis: "Conosseve forse Laban, l'anvod ëd Nacor?", "Eh, i lo conossoma", a l'han dije. ⁶"Sta-lo bin?" Giacòb a-j ciama. "A sta bin. Varda-lì, a-i é soa fija Rachel ch'a l'é 'n camin a rivé con le feje". ⁷Anlora Giacòb a l'ha dit: "Dàit ch'a l'é già mesdì, a l'é pi nen ël temp d'antropé le bestie. Vojàutri i dovrie deje da bèive e peuj andé a fele broté pi anans!" ⁸"I podoma pa felo," a l'han rësponduje, "I dovoma prima speté che tuti jè stròp a sio antropà e la pera a sia anrolà da la boca dël poss, e peuj i faroma bèive tute le feje ansema".

⁹Antramentre ch'a parlavo, a l'é rivaie Rachel, con le bestie dël pare, pèrchè a l'era la bërgeròta. ¹⁰Cand che Giacòb a l'ha 'vèddù Rachel, la fija 'd sò barba Laban, e le feje 'd sò barba Laban, Giacòb a l'é fasse anans, a l'ha gavà la pera da la boca dël poss e a l'é

ancaminasse a fé boré le feje 'd sò barba Laban. ¹¹Peui Giacòb a l'hà dàit un basin a Rachel e a l'é butasse a pioré fòrt.

¹²Cand che Giacòb a l'ha spiegaje a Rachel che chiel a l'era 'n parent dël pare 'd chila e fieul ëd Rebeca, chila a l'é corù a dijlo a sò pare. ¹³Cand che Laban a l'ha sentù sta neuva a propòsit ëd Giacòb, fieul ëd soa seur, a l'é coruje ancontra. A l'ha ambrassalo e basalo, peui a l'ha portalo a soa ca. Anlora Giacòb a l'ha contaje coma ch'a l'é che chiel a l'è un dij sò parent¹⁸⁴. ¹⁴E Laban a l'ha dije: "Ti't ses dabon ëd mia carn e 'd mè sangh". Ansì Giacòb a l'é stàit con chiel për un mèis.

Ij doi mariagi 'd Giacòb

¹⁵Peui Laban a l'ha dije a Giacòb: "I veuj nen che ti 't travajes për mi a ofa mach përché ti 't ses mè parent. Vàire ch'it veules-to che mi it paga?".

¹⁶Ora, Laban a l'avìa doe fiije: la pi veja as ciamava Lea e la pi giovna Rachel. ¹⁷J'euj 'd Lea a j'ero smòrt¹⁸⁵, ma Rachel a l'era formosa e soa presensa a l'avìa d'anciarm. ¹⁸Dàit che Giacòb a l'era annamorasse sùbit ëd Rachel, a l'ha dit: "I travajeraì për ti set agn e ti im daras an cambi toa fija la pi giovna, Rachel". ¹⁹Laban a-j rispond: "Sicura i la darìa pi volontà a ti che a nê strangé. Resta con mi". ²⁰Anlora Giacòb a l'ha travajà për set agn an cambi 'd Rachel, ma për chiel a-j ësmijavo mach pòchi dì, tant a-j vorìa bin. ²¹A la fin Giacòb a l'ha dit a Laban: "Dame mia sposa, përché 'l temp ëd mè servissi a l'é compì. I veui andé da chila sta neuit". ²²Anlora Laban a l'ha 'nvità tuta la gent dël leugh e a l'ha dàit na festa. ²³Ma a la sèira Laban a l'ha portaje a Giacòb soa fija Lea e Giacòb a l'é cogiasse con chila. ²⁴Laban a l'ha 'dcò dàit soa serva Zilpa a soa fija Lea coma serva 'd chila. ²⁵La matin dòp Giacòb a l'ha dëscurvì ch'a l'avìa passà la neuit con Lea! Ansì Giacòb a l'ha dit a Laban: "Còsa l'has-to fame? L'hai-ne pa travajà për ti an cambi 'd Rachel? Përché l'has-to ambrojame?". ²⁶Laban a-j rispond: "A l'é pa nòsta costuma ambelessì 'd dé an mariagi la fija pi giovna prima 'd cola ch'a l'é nà për prima". ²⁷Completa la sman-a d' nòsse 'd mia fija pi veja, e peui i't daraj 'dcò la pi giovna an cambi 'd set ani 'd pi 'd travaj". ²⁸Anlora Giacòb a l'ha fàit come Laban a l'avìa dije. Cand che Giacòb a l'ha completà la sman-a 'd nòsse 'd Lea, Laban a l'ha daje an ësposa 'dcò Rachel. ²⁹Laban a l'ha 'dcò dàit soa serva Bila a soa fija Rachel coma serva 'd chila. ³⁰Giacòb, parèj, a l'é 'dcò andait a cogesse con Rachel. A vorìa nopà pì bin a Rachel che a Lea, e a l'ha travajà për Laban për d'àutri set agn.

La famija 'd Giacòb

³¹Cand che Nosgnor a l'ha vëddù che Lea a l'era pijà 'n ghignon, a l'ha conceduje d' resté ansenta, ma nen a Rachel. ³²Ansì Lea a l'é restà ansenta e a l'ha catà 'n fieul. A l'ha ciamalo Ruben, përché chila a l'avìa dit: "Nosgnor a l'ha vardà con compassion a mia aflission. Sicura mè òm am vorerà bin adèss".

³³Peui a l'é restà n'àutra vòlta an condission e a l'ha catà n'àutr fieul. A l'ha dit: "Përché Nosgnor a l'ha sentì ch'i j'ero trascurà, a l'ha dame n'àutr fieul". Ansì a l'ha ciamalo Simeon.

³⁴Peui a l'é restà 'nsenta n'àutra vira e l'ha catà n'àutr fieul. A l'ha dit: "Sta vòlta me òm am mostrerà afession, përchè për chiel i l'hai parturije tre fieuj". A l'é parèj ch'a l'ha ciamalo Levi.

³⁵Peuj a l'é torna restà 'nsenta e a l'ha catà n'àutr fieul. Lea a l'ha dit: "Sta vira i lauderai

184 Let. "Tute sté còse" A l'ha contaje 'n po' la stòria 'd soa famija.

185 O "J'euj 'd Lea a j'ero bej"

Nosgnor". A l'é parèj che l'ha ciamalo Giuda. Dòp ëd lòn a l'ha chità d'avèj 'd fieuj.

30

¹Rachel, an vèdend ch'a podìa nen deje 'd fieuj a Giacòb, a l'era dventà gelosa dla seur e a l'ha dije a Giacòb: "Dame 'd fieuj, dèsnò mi i na meuiro!". ²Giacòb a l'é anrabiaste contra 'd Rachel e a l'ha dije: "Mi i peudo nen buteme al pòst ëd Nosgnor. A l'é chiel ch'at ampediss d'avèj ëd fieuj"¹⁸⁶". ³Chila a l'ha replicaje: "Pija mia sèrvanta Bila: va cogete con chila e mi i andoterai"¹⁸⁷ ij fieuj che chila at butrà al mond. A sarà parèj che mi i l'avraj ëd fieuj grassie a chila". ⁴Rachel, anlora, a l'ha daje për fomna a Giacòb soa servanta Bila, e Giacòb a l'é andàit a cogesse con chila. ⁵Bila a l'é restane ansenta e a l'ha partorì a Giacòb un fieul. ⁶Rachel a disìa: "Nosgnor a l'ha fame giustissia. A l'ha scotà mia preghiera e a l'ha dame 'n fieul. Për lòn a l'han ciamalo Dan. ⁷Bila, la servanta 'd Rachel a l'é peui torna restà ansenta e a l'ha daje n'utr fieul a Giacòb. ⁸Rachel a disìa: "Nosgnor a l'ha butame an competission con mia seur e a l'é stàita pitòst malfé, ma i l'hai fàila. Për lòn a l'han ciamalo Neftali. ⁹Ant ël mentre Lea, renduss-ne cont ch'a podìa pì nen avèj ëd masnà, a l'ha pijà soa servanta Zilpa e a l'ha dàila për fomna a Giacòb. ¹⁰Zilpa, la servanta 'd Lea, a l'ha daje a Giacòb un fieul. ¹¹Lea a disìa: "Për boneur!", e a l'ha ciamalo Gad. ¹²Peui Zilpa, la servanta 'd Lea, a l'ha daje a Giacòb në scond fieul. ¹³E Lea a disìa: "Che 'd gòj! Ora tute le fomne as arlegreran con mi!". A l'é për lòn ch'a l'han ciamalo Aser.

¹⁴Al temp dl'amson, Ruben a l'é surtì e a l'ha trovà 'd mandrela, ch'a l'ha portala a soa mare Lea. Rachel a l'ha dije a Lea: "Dame 'n pòch ëd mandrele 'd tò fieul. ¹⁵Ma Lea a l'ha rësponduje: "Tl'has nen pro d'avèj portame via l'òm, e adess voles-to porteme via 'dcò le mandrele 'd mè fieul?". Rachel a l'ha seguità a dì: "E bin, ch'as cogia pura con ti për ësta neut, an cambi dle mandrele 'd tò fieul".

¹⁶A la sèira, cand che Giacòb a l'é rivà da la campagna, Lea a l'é surtije ancontra e a l'ha dije: "Venta ch'it ven-e da mi, perchè mi i l'hai pagà 'l drit d'avèjte, con le mandrele 'd mè fieul". A l'é parèj che Giacòb a l'é cogiasse con chila, për cola neut. ¹⁷Nosgnor a l'ha scotà Lea, ch'a l'é torna restà ansenta e a l'ha daje a Giacòb un quint fieul. ¹⁸Lea a l'ha dit: "Nosgnor a l'ha dame mè salari për avèje dàit a me òm na servanta për fomna". A l'é për lòn ch'a l'ha ciamalo Issacar. ¹⁹Peui Lea a l'é restà torna ansenta e a l'ha daje a Giacòb ël fieuj ch'a fà ses. ²⁰Lea a l'ha dit: "Nosgnor a l'ha fame 'n bel regal; costa vira mè marì am farà d'onor, perchè ch'i l'hai daje ses fieuj". A l'han daje 'l nòm ëd Zabulon. ²¹An séguit a l'ha butaje al mond na fija, e a l'han ciamala Dina.

²²Peui Nosgnor a l'é visass-ne dla condission ëd Rachel, a l'ha scotala e a l'ha rendula drua.

²³Rachel a l'é restà ansenta e a l'ha butaje al mond un fieul. Chila a disìa: "Nosgnor a l'ha arlevà mè dzonor". ²⁴E a l'ha ciamalo Giusep an disend: "Che Nosgnor a gionta n'utr fieul a mia famija!".

Giacòb e Laban

²⁵Apress ëd la nassensa 'd Giusep, Giacòb a l'ha dije a Laban: "Lass-me andé via e torné a ca mia, an mè pais. ²⁶Dame mie fomne e ij mè fieuj e im n'andrai. A l'é për lon ch'i l'hai travajà a tò servissi, i conòsse pro bin ël servissi ch'i l'hai fate".

186 Let. "ch'at nega 'l frut ëd toa fàuda".

187 Let. "parèj ch'a parturissa an mè ginoj".

²⁷Laban a l’ha dije: “S’i l’hai trovà grassia ai tò euj, scotme: pèr n’arvelassion i l’hai savù che Nosgnor a l’ha benedime pèr càusa toa. ²⁸Dime lòn ch’it veule pèr paga e mi it lo darai, vaire ch’a sia a fà nen!”.

²⁹Giacòb a l’ha rësponduje: “Ti ‘t sas vaire ch’a l’è grand èl travaj ch’i l’hai fàit pèr ti e vaire ch’a son vnùit esse ij tò beni pèr euvra mia. ³⁰Anans che mi i rivèssa, a l’era bin pòch lòn ch’it avie, e adess a l’è chèrsù fòra ‘d mzura. Nosgnor a l’ha benedite pèr èl mojen èd lòn ch’i fasìa mi. Adess a l’è vnùit èl temp ch’i travaja mach pèr mia famija.

³¹Laban a l’ha rësponduje: “Còs i l’hai da dete?”. Giacòb a l’ha rësponduje: “It l’has da demenente. Contut, se ti ‘t faras pèr mi tut lòn ch’it diso, i tornerai a portè an pastura tò strop e a guernelo. ³²Ancheuj i passerai an mes a a tut èl tò cabial: buta da banda tute le bestie ‘d color èscur tra le feje, e tute le bestie giaiòlà e macià tra le crave: col-lì a sarà mè salari. ³³Pèr l’avni, mia istessa onestà a rëspondrà pèr mi: cand ch’it èvniras a controlé mè salari, tute le bestie ch’a saran nen giaiòlà o macià an tra le crave e ‘d color mòro an tra le feje, s’as troveran dacant èd mi a e saran coma robà”.

³⁴Laban a l’ha dije: “Va bin, ch’a sia com it l’has dit”. ³⁵Anlora, an col medésim dì a l’ha butà da banda ij boch èstrià e giaiòlà e tute le crave macià e giaiòlà, minca na bestia ch’a l’avìa dèl bianch e tuit ij cap èd color mòro an tra le feje. A l’ha fidaje ai sò fieuj, ³⁶e a l’ha fissà na dèstansa ‘d tre giornà ‘d marcia an tra chiel e Giacòb; ant èl mentre Giacòb a pasturava j’autre bestie ‘d Laban. ³⁷Ma Giacòb a l’ha ciapà èd branch tènner d’arbra, èd mandola e ‘d plajo, a l’ha acidune la pleuja a righe bianche butandje a nù èl bianch dij branch. ³⁸Peui chiel a l’ha butà ij branch dèscorsà ant ij treu e ant j’abeivor dl’eva, andova ch’a vnisìa a bèive ‘l cabial, pròpi an vista dle bestie, ch’as quatavo cand a vnisìo a bèive. ³⁹Parèj che le bestie a son quatasse dè 'dnans dij branch e le crave a l’han fàit rassa èd cravòt èstrijà, macià e giaiòlà. ⁴⁰Pèr le feje Giacòb a l’ha separaje pèrchè le bestie a l’avèisso dè 'dnans a lor j’animaj strià e tuti coj èd color èscor dle strop èd Laban. E ij cabiaj ch’a l’ero constituisse parèj pèr sò cont, a l’han nen butaje ansema a lè strop èd Laban. ⁴¹Minca na vira ch’as quatavo ‘d bestie gajarde, Giacòb a butava ij branch ant ij treu, an vista dle bestie, pèr feje concepi dè 'dnans a le rame. ⁴²Nopà, cand che le bestie a l’ero débole, a-j butava nen. Parèj che le bestie splufriè dlè strop a j’ero pèr Laban, e cole fòrte pèr Giacòb. ⁴³A l’è parèj che Giacòb a l’è dventà rich fòra ‘d mzura e a l’ha avù na bela partìa dè strop an quantità gròssa, servente e servent, gamej e aso.

31

Giacòb a scapa via da Laban

¹Giacòb a l’era vnùit a savèj che ij fieuj èd Laban a disìo: “Giacòb a l’è pijasse lòn ch’a l’era ‘d nòst pare e, con lòn ch’a l’era nen èl sò, a l’è fasse tuta costa fortun-a. ²Giacòb a l’ha vardà ‘dcò la facia ‘d Laban e a l’è ancorzusne che, anvers èd chiel, a l’era nen coma prima.

³Nosgnor a l’ha dije a Giacòb: “Torna al pais dij tò grand, ant èl leugh andova ch’it ses nassù e mi i sarai con ti”.

⁴Anlora Giacòb a l’ha mandà a ciamé Rachel e Lea, pèr ch’a vnèisso al camp anté ch’a tnisìa

ij sò strop, ⁵e a l’ha dije: “I son ancorzume dal visagi ëd vòst pare ch’am varda pì nen coma ch’a fasìa prima, ma ël Dé ‘d mè pare a l’è con mi¹⁸⁸. ⁶Vojàutre i seve bin che mi i l’hai servì vòstr pare con tute mie fòrse; ⁷tutun, vòstr pare a l’ha sbefiame e a l’ha cambià des vire mè salari, ma Nosgnor a l’ha nen pèrmetuje ‘d feme dël mal.

⁸Se vòstr pare a disìa: ‘Le bestie giamolà a saran tò salari, tut lè strop a fasìa rassa ‘d cabial giamolà; s’ a disìa: ‘Le bestie strià a saran tò salari’, anlora tut lè strop a fasìa rassa ‘d cabial strià. ⁹Parèj Nosgnor a l’ha gavaje le bestie a vòst pare e a l’ha daje a mi. ¹⁰Na vira, cand ël cit èstrop a va an calor, mi ant la seugn i l’hai aussà j’euje e i l’hai vèddù che ij boch darera a monté le bestie a l’ero macià, strià, giamolà e vairolà. ¹¹L’àngel ëd Nosgnor a l’ha dime ant ël seugn: ‘Giacòb!’. I l’hai rësponduje: ‘Còsa comandes-to?’. ¹²Chiel a l’ha dime: ‘Àussa j’euje e varda, tuit ij boch ch’a monto le bestie a son strià, vairolà e giamolà, perchè ch’i l’hai vèddù lòn che Laban at fà. ¹³Mi i son ël Dé ch’a l’è manifestasse a ti a Betel, andoa ch’it l’has onzù la pera sacrà e andova ch’it l’has fame ‘n vot¹⁸⁹. Adess àuss-te, part da cost pais e torna al pais anté ch’it ses nassù”.

¹⁴Rachel e Lea a l’han rësponduje: “Për nojàutre a va bin! I l’avrìo, comsèssìa, arseivù an ardità gnun dij beni ‘d nòst pare. ¹⁵Chiel a l’ha tratane coma s’i fusso ‘d forestere, dal moment ch’a l’ha vendune e a l’ha ‘dcò mangiasse nòst dné. ¹⁶Tuta la ricchezza che Nosgnor a l’ha gavà a nòst pare a l’è stàita nòstra e dij nòstri fieuj. Adess, fà pura lòn che Nosgnor a l’ha dite”.

¹⁷Anlora Giacòb a l’è aussasse, a l’ha carità ij fieuj e le fomne an sij gamej, ¹⁸e a l’ha portà via tut ël cabial e tuit ij beni ch’a l’era catasse an Padan-Aram, për torné da Isach, sò pare, ant ël pais ëd Canan.

¹⁹Laban a l’era andàit a tosoné lè strop e Rachel a l’è profitass-ne për porteje via j’idoj ‘d famija¹⁹⁰ ‘d sò pare. ²⁰Giacòb a l’ha schivià l’atension ëd Laban l’Aramé, nen avvertendlo ch’a stasìa për scapè; ²¹parèj ch’a l’ha podù andess-ne con tut lòn ch’a l’avìa. A l’ha donca traversà ‘l fium Eufrate e a l’è andass-ne drit anvers le montagne ‘d Galad.

Laban a-j cor dapress a Giacòb

²²Al ters dì a l’era stàit arferì a Laban che Giacòb a l’era scapass-ne. ²³Anlora Laban, ansem a soa gent, a l’è coruje dapress për set dì ‘d marcia e a l’ha rëscontralo an sle montagne ‘d Galad. ²⁴Cola neuit, contut, Nosgnor a l’è manifestasse a Laban l’Aramé e a l’ha dije: “Lass-lo sté col Giacòb, vard-te ‘d dije gnente, pròpi gnente!”.

²⁵Laban a l’è donca rivà fin-a doa ch’a l’era Giacòb, ch’a l’avìa piantà le tende an sle montagne e Laban con soa gent a l’avìa butà sò campament an sle montagne ‘d Galad.

²⁶Laban a l’ha dije a Giacòb: “Còs l’has-to fàit? It l’has anganame! It l’has portame via mè fije coma s’a fusso ‘d pèrzonere ‘d guèra! ²⁷Pèrchè ses-to scapà dè scondion, tl’has pijame ‘n gir e nen avertime? Mi i l’avrìa date ‘l congé an mes a cant ëd festa, al son ëd cimbaj e ‘d cetre! ²⁸E it l’has permèttume gnanca ‘d basé ij mè fieuj e le mie fije! Sicur it l’has agì pròpi da stupid!” ²⁹A sarìa ‘n mè podèj ëd fete dël mal, ma la neuit passà ‘l Dé ‘d tò pare a l’è

188 O “a l’è stàit”.

189 Cfr. Génesi 28:18-22.

190 מִפִּימִי (tyrafim) o “mistà pagan-e”, ch’a-j chèrdìo protege la famija.

manifestass-me e a l'ha dime: 'Lass-lo sté, col Giacòb, vard-te 'd dije gnente, pròpi gnente!'

³⁰Sicur it ses partì pèrchè ti 't magonave 'd nostalgia pèr la ca 'd tò pare, ma pèrchè it l'has portame via ij mè dio?"

³¹Giacòb a l'ha rësponduje a Laban: "I l'avìa tèmma e i pensava ch'it l'avrie gavame toe fije con la fòrsa. ³²Ma pèr lòn ch'a riguarda ij tò idoj 'd famija, varda s'it peudes troveje, e ch'a meuire la pèrson-a ch'a l'ha portatje via! E se ti 't trove dacant ëd mi a la presensa 'd nòstra gent na qualsëssìa còsa ch'a sia toa, pijtla pura". Giacòb a savìa pa ch'a l'era stàita Rachel a porteje via ij sò dio 'd famija.

³³Anlora Laban a l'é intrà ant la tenda 'd Giacòb e peui ant la tenda 'd Lea e ant la tenda dle doe servente, ma a l'ha pa trovà lòn ch'a cercava. Peui a l'é surtì da la tenda 'd Lea e a l'é intrà an cola 'd Rachel. ³⁴Rachel a l'avìa pijà j'idoj e a l'avìa butaje ant la sela dël gamel, peui a l'era setassje ansima, parèj che Laban a l'ha fognà tuta la tenda ma a l'ha nen trovaje.

³⁵Anlora Rachel a l'ha dit a sò pare: "Ch'as ofenda nen mè signor s'i peuss nen ausseme dè 'dnans ëd ti, ma a l'é pèrch' i l'hai lòn ch'a ven ëd régola a le fomne". Laban a l'ha donca cercà an tuta la tenda, ma a l'ha nen trovà j'idoj.

³⁶Giacòb, anlora, a l'é anrabiassè e a l'ha fàit na reprimenda a Laban. A l'ha dije: "Che delit é-lo ch'i l'hai mai fàit, col ch'a l'é mè peccà pèrchè it sie butate a corme dapress? ³⁷Adess ch'it l'has fognà tute mie ròbe, còs l'has-to trovà 'd tute le ròbe 'd ca toa? Butla sì, dè 'dnans ai mè e ai tò parent e ch'a sio lor a fé da giudes an tra nojàutri doi. ³⁸Vint agn i l'hai passà ansem a ti: toe feje e toe crave a l'han mai sfrasà, e ij moton ëd tò strop i l'hai mai mangiaje. ⁴⁰I l'hai mai portate gnun-a bestia sbranà: mi i na compensava 'l dann e ti't m fasìe rimprocc pèr lòn ch'a vnìa robà ant ël dì e pèr lòn ch'a vnìa robà 'd neuit. E ëd dì im grevava la càud e 'd neuit ël ginich, e la seugn a scapava dai mè euj. ⁴¹Vint agn i son restà a toa ca: i l'hai servì quatorde agn pèr toe doe fije e ses agn pèr tò strop, e ti it l'has cangià mè salari des vòlte. ⁴²S'a fussa nen èstàit con mi ël Dé 'd mè pare, ël dé d'Abraham, e 'l Tëmmibil d'Isach, ti, adess, it l'avrie taparame a man veuide; ma Nosgnor a l'ha vëddù mè magon e la fatiga 'd mie man, e la neuit passà a l'ha fàit da mediator".

Un pat an tra Giacòb e Laban

⁴³Anlora Laban a l'ha replicà a Giacòb parèj: "Coste fije a son mie fije e costi fieuj a son mè fieuj; coste bestie a son mè cabial e lòn ch'it vèdde a l'é 'l mè. Còsa podrìa-ne fé ancheuj pèr coste mie fije e pèr ij fieuj che lor a l'han butà al mond? ⁴⁴E bin, foma 'n pat antra ti e mi e ch'a-i sia un testimòni an tra mi e ti".

⁴⁵Parèj Giacòb a l'ha ciapà na pera e a l'ha drissala coma pera 'd comemorassion. ⁴⁶Peui a l'ha dit ai mèmbër ëd soa famija: "Ambaroné 'd pere, e coj-lì a l'han ciapà 'd pere e a l'han fane 'n baron. ⁴⁷Laban a l'ha ciamà col pòst "Jegar-Sahaduta"¹⁹¹, mentre Giacòb a l'ha ciamalo Galed¹⁹²". ⁴⁷Laban a l'ha dit: "Sto baron ëd pere ch'a sia ancheuj ëd testimoniansa an tra mi e

191 Laban a l'ha dàit a col leugh un nòm Aramean ch'a veul dì: "Pera dfla testimoniansa" o "costa p'era a l'é na testimoniansa".

192 Galed a veul ëdcò dì "Pera dla testimoniansa" ma cost nòm a l'é Cananita o Semita oriental e pì davzin a col che peui a sarìa stàita la lenga ebraica. Jacob sicura a savìa parlé Aramean, ma a l'ha preferì dovré 'n dialèt occidental.

ti". A l'é pèr lòn ch'a l'é stait ciamà Galed,⁴⁹ e 'dcò Mispa¹⁹³, pèrchè ch'a l'ha 'dcò dit: "Nosgnor a sarà a l'avàit an tra mi e ti, cand che nojàutri is vedroma pì nen l'un con l'àutr".⁵⁰ Se ti 't trateras mal mie fije e s'it pijeras d'àutre fomne ancora, a sarà nen n'òm ch'a sarà con noi a vèdne, ma, pijètte varda, Nosgnor midem a sarà 'l testimòni an tra ti e mi.⁵¹ A l'ha giontaje Laban e Giacòb: "Varda-lì sto baron èd pere e varda costa colòna ch'i l'hai drissà an tra mi e ti.⁵² Sto mugg a l'é testimòni e costa colòna a testimònia che mi i faso giurament èd nen dèstraversé sto baron da toa part pèr atachete, e che ti 't fase giurament èd nen dèstraversé sto baron e sta colòna da la mia part pèr feme 'd mal.⁵³ Èl Dé d'Abraham e 'l Dé 'd Nacor ch'a sio ij giùdes an tra 'd nojàutri". Giacòb a l'ha fàit giurament pèr èl Tèmmibil èd sò pare Isach.⁵⁴ Peui a l'ha smonù 'n sacrificissi an sij mont e a l'ha anvità soa gent a pijé da mangé. Lor a l'han mangià e a l'han passà la neuit an sij mont.

⁵⁵(32:1)¹⁹⁴ Parèj, a la matin bonora, Laban a l'ha basà ij sò novod e fije e a l'ha benedije. Peui Laban a l'é partì e a l'é tornass-ne a ca soa.

32

¹Anlora Giacòb a l'ha seguità sò viage e j'àngej 'd Nosgnor a son andaje 'ncontra. ²Cand che Giacòb a l'ha vèdduje a l'ha sclamà: "Sto-sì a l'é acampament èd Nosgnor". Pèr lòn a l'ha ciamà col leugh Macanaim¹⁹⁵.

Giacòb a pronta sò rëscontr con Esaù

³Giacòb, peui a l'ha mandà anans èd chiel èd nunci al frel Esaù, ch'a stasia ant la tèra 'd Sèir, la region d'Edom. ⁴A l'ha dije: "I l'ave da di a mè signor Esaù: 'Sossì a l'é lòn ch'a tò servitor Isach a dis: 'I son èstàit fina-a adèss con Laban coma n'aventissi. ⁵I son èvnùit an possess èd beu, aso, feje, èd servitor e 'd servente. I l'hai mandà 's messaggi pèr informé mè signor, pèrch'i peussa trové 'd favor dè 'dnans a ti'".

⁶Ij mëssegé a son tornà da Giacòb e a l'han dit: "I soma stàit da tò frel Esaù. Chiel a l'é 'n camin ch'at ven ancontra, e con chiel a-i son quatsent òm". ⁷An èscotand èsto messaggi Giacòb a l'é motobin sbaruvasse e sagrinasse. Anlora a l'ha dividù la gent ch'a l'era con chiel an doi campament, ansem a le màndrie, a jè strop e ai gamèj. ⁸"Se Esaù a 'taca un dè sti camp," a l'ha pensà tra 'd chiel, "anlora l'àutr camp a podrà scapé".

⁹Peui Giacòb a l'ha pregà ansì: "Dé 'd mè pare Abraham, Dé 'd mè pare Isach! Nosgnor! Ti 't l'has dime: Artorna a toa tèra e dai tò parent, e Mi i't darai la prosperità. ¹⁰I son pa degn èd tut l'amor che, fedel, ti 't l'has manifestà a tò servitor. Con mach mè baston i l'hai traversà 'l Giordan, ma adèss i son èvnùit a d'esse doi campament. ¹¹Salv-me, it sùplico, da la man èd mè frel Esaù, pèrch'i l'hai tèmma che chiel a l'abia pensà 'd taché nen mach mi, ma 'dcò le mare con ij sò fieuj. ¹²Ma Ti 't l'has dit: 'A l'é cert ch'it darai la prosperità e rendrai toa

¹⁹³ Mispa (מִסְפָּה, mitspah) a veul d' "post èd guardia" ma a son-a coma 'l verb ch'as volta an "che chiel a guarda" (יָצַף, yitsef). Nì Laban nì Jacòb as sentìo sicur l'un èd l'àutr, parèj a son acordasse d'andé mincaun pèr soa stra, ciamand a Nosgnor èd sorvelié. Jacòb a l'avìa nen da manca 'd cost tratà, ma Laban, fòrse a chèrdia 'd si pèrchè ch'a l'avìa pèrdù ij sò idoj 'd proession.

¹⁹⁴ Ancomensand da 31:55, ij nùmer dij versèt èd nòstra version, ch'a van dré a la version anglèisa NET Bible (NET) a son diferent da coj dèl test ebràich (BHS), con 31:55 NET = 32:1 HT, 32:1 NET = 32:2 BHS etc., fin-a a 32:32 NET = 32:33 BHS. Da 33:1 ij nùmer dij versèt an la NET e BHS a son torna j'istess.

¹⁹⁵ A podrìa desse che "Mahanaim" a veul d' "doi acampament". Fòrse ij doj camp a j'ero col èd Nosgnor e col èd Giacòb.

dissendenza tanme la sabia an sla rivera dël mar¹⁹⁶, tanti ch'a peudo gnanca contesse”.

¹³Cola neuit Giacòb a l'é stàit ambelelà, peui a l'ha fàit mandé a sò frel Esaù 'n cadò: ¹⁴dosent crave e dódes boch, dosent fèje e vint moton, ¹⁵tranta gamele con ij sò gamelin, quaranta vache e des tòr, vint sòme e des aso. ¹⁶A l'ha fidà tut lòn ai sò servitor ch'a l'han dividulo an doe mandrie. A l'ha dit ai sò servitor: "Passé anans ëd mi, e manten-e na chèich distansa an tra na màndria e l'àutra".

¹⁷Peui a l'ha daje coste istrussion ai servitor ch'a mnavo la prima màndria: "Cand che mè frel av ancontra e av ciama: "Chi è-lo vòst padron? Andoa ch'i seve-ne an camin d'andé? Chi é-lo 'l padron dle màndrie ch'i men-e?". ¹⁸Anlora i l'ave da dì: "A son ëd tò servitor Giacòb. A son èstàite mandà coma 'n cadò për mè signor Esaù. An efet, Giacòb an pèrson-a a marcia pì andarera 'd nojàutri". ¹⁹Chiel a l'ha 'dcò dàite coste istrussion a jè scond e ai ters servitor, e 'dcò a coj ch'a seguitavo le mandrie. A l'ha dije: "I l'ave da dì la midema còsa a Esaù cand ch'i lo 'ncontre. ²⁰I l'ave 'dcò da dije: 'An efet, Giacòb an pèrson-a a marcia pì andarera 'd nojàutri". Giacòb a pensava: "I lo pasierai prima con dij cadò anans ch'i rivo. Apres ëd lòn i l'ancontrarai. Peul desse che chiel am acetrà". ²¹Ansì a l'han mandaje ij cadò anans, antant che Giacòb a l'ha passà cola neuit a l'acampament.

La lòta 'd Giacòb con Nosgnor

²²Durant cola neuit Giacòb a l'ha pijà 'n pressa soe doe fomne, soe doe servente, e ij sò óndes fieuj e a l'ha traversà lè svass dël Iaboch. ²³A la pijaje e a l'ha faje traversé 'l torent ansema a tut lòn ch'a l'avìa. ²⁴Ansì Giacòb a l'é restà sol. A l'é stàit anlora che n'òm a l'ha lotà con chiel fin-a a la primalba. ²⁵Cand che col òm a l'é rendusse cont ch'a podìa nen bate Giacòb, a l'ha patlà fòrt soa giontura dl'anca tant che, antramentre ch'a fasìo la lòta, l'anca a l'é dëslogasse. ²⁶Peui l'òm a l'ha dit: "Lass-me andé përchè a l'é già l'alba". E Giacòb a l'ha replicaje: "It lasserai nen andé se prima it l'avras nen benedime".

²⁷L'òm a l'ha ciamaje: "Coma 't ciames-to?". Chiel a-j rispond: "Giacòb". ²⁸"E bin, tò nòm a sarà pi nen Giacòb¹⁹⁷, ma Israel, përchè it 't ses batùte con Nosgnor e con j'òm e 't l'has vinciù".

²⁹Peui Giacòb a l'ha dije: "Për piasì, dime tò nòm". "Përchè t'im ciame 'l nòm?", a l'ha replicà. Peui a l'ha daje na benedission ambelelà. ³⁰Anlora Giacòb a l'ha dàit a col leugh ël nòm ëd Penuel, përchè, coma ch'a l'ha dèspiegà, "I l'hai vèddù Nosgnor facia a facia e i son survivù".

³¹Èl sol a l'era alvasse cand che Giacòb a l'ha passà Penuel, ma adèss chiel a sopiava përchè a l'avìa l'anca dèsligà. ³²Costa-sì a l'é la rason përchè j'Israelita, fin-a al dì d'ancheuj a mangio nen ël tèndin ch'a l'é tacà a la giontura dl'anca¹⁹⁸ përchè Giacòb a l'era stàit patlà pròpi an sla giontura dl'anca aranda dël tèndin.

196 Cfr. Génesi 22:17.

197 Cfr. Génesi 35:10.

198 Èl nerv siàtich.

Rëscontr con Esaù

¹Giacòb a l’ha vëddù che Esaù a-j rivava ancontra con quatsent òm. Anlora a l’ha daje un pòch a pr’ un-a ij fieuj an tra Lea, Rachel e le doe servente; ²a l’ha butà an testa le servente con ij sò fieuj ëd lor e, darera, Lea con ij sò e, a la fin, Rachel con Giusep. ³Giacòb a l’è passà dè 'dnans a tuti. A l’è prostèrnasse set vire fin-a a tèra anans ëd avzinessje al frel. ⁴Esaù, contut, a l’è coruje ancontra, a l’ha ambrassalo, a l’è campassje a còl, a l’ha basalo. Tùit e doi a pioravo.

⁵Peui Esaù a l’ha aussà j’ euj e a l’ha vëddù le fomne e le masnà, e a l’ha ciamaje: “Chi ch’a son sti-sì ch’a son con ti?”. Giacòb a l’ha rësponduje: “A son ij fieuj che Nosgnor a l’è piasuje d’acordé a tò servitor”. ⁶Anlora a son fasse anans le servente con ij sò fieuj ëd lor e a son prostèrnasse. ⁷Peui a son fasse anans ëdcò Lea e ij sò fieuj ëd lor e a son prostèrnasse. A la fin a son fasse anans Rachel e Giusep, e a son prostèrnasse.

⁸Esaù a l’ha ciamaje ancora: “Còs é-la costa carovan-a ch’i l’hai rëscontrà?”. Giacòb a l’ha rësponduje: “A l’è pèr trové grassia a j’ euj ëd mè signor. ⁹Esaù a l’ha replicà: “Èd ròba mi i n’hai già pro, mè frel: ch’a resta pèr ti lòn ch’a l’è tò. ¹⁰Ma Giacòb a l’ha ansistù: “Nò, s’i l’hai trovà grassia ai tò euj, agradiss da mia man ij mè cadò, pèrchè pròpi pèr sòn i son ëvnù a toa presensa, coma ch’as ven a la presensa ‘d Nosgnor, e ti ‘t l’has acetame. ¹¹Aceta, donca, ël present ch’i l’hai portate, pèrchè Nosgnor con mi a l’è stàit bin generos e i l’hai ëd tut”. A l’è parèj che Giacòb a l’ha tant ansistù che a la fin Esaù a l’ha acetà ij present ëd Giacòb.

Giacòb as separa da Esaù

¹²Peuj Esaù a l’ha dije: “Gavoma ‘l camp e butomse an viage: mi it companierai”. ¹³Ma Giacòb a l’ha rësponduje: “Mè signor a sà che le masnà a son dlicà e ch’i l’hai a mè càrich jë strop e le bestie che a pijo ‘l làit; se a sè straco ‘dcò mach pèr un dì, tute le bestie a meureran. ¹⁴Mè signor ch’a passa prima ‘d sò servitor, antant mi im bogerai con tut mè còmod, al pass ëd cole bestie ch’an marcio 'dnans e al pass dle masnà, fin-a ch’i riva dacant a mè signor a Seir”. ¹⁵Esaù a l’ha dije: “Almanch peuss-ne lassé con ti na part ëd la gent ch’i l’hai con mi?”. A l’ha rësponduje: “Ma pèrchè? A l’è pro che mè signor a l’abia concedume sò favor”.

¹⁶A l’è parèj che an col istess dì Esaù a l’ha arpijà la marcia d’artorn anvers Seir. ¹⁷Giacòb, nopà, a l’è andass-ne a Sucòt, andoa ch’a l’ha fabricà na ca pèr chiel e a l’ha fàit ëd bènne pèr lè strop. A l’è pèr lòn ch’a l’ha ciamà col leu Sucòt (ch’a veul dì “arpar”).

Giacòb a riva a Canan

¹⁸Giacòb a l’è rivà san e salv a la sità ‘d Sicheim, ch’a l’è ant ël pais ëd Canan, cora ch’a l’è tornà da Padan-Aram, e a l’ha butà ‘l camp an facia a la sità. ¹⁹Peui a l’ha catà dai fieuj ëd Camor, pare ‘d Sicheim, pèr sent pesse d’argent, col tòch ëd campagna¹⁹⁹ andova ch’a l’avia piantà soa tenda. ²⁰Ambeleli a l’ha drissà n’ autar e a l’ha ciamalo “El-Elohe-Israel” (El, Dé d’Israel)²⁰⁰.

¹⁹⁹ Cfr. Giosuè 24:32; Gioann 4:5.

²⁰⁰ O “dedicà a El, Dé d’Israel”.

La violensa fàita a Dina

¹Un di, Dina, la fija ‘d Lea e ‘d Giacòb, a l’era surtia pèr feje na vùita a le fiye dèl pais.

²Sichem, fieul ëd Camor, l’Evé, ch’a l’era cap²⁰¹ ëd col pais, a l’ha ciapala e obligala a cogesse con chiel. ³Pi tard, contut, a l’era an-namorasse ‘d Dina, la fija ‘d Giacòb, e a cercava ‘d vagnesse ‘l cheur ëd la fijetta. ⁴Anlora a l’ha dit a Camor, sò pare: “Pijme sta fija coma fomna”.

⁵Giacòb a l’è vnùit a savèj che col-lì a l’avia dzonorà Dina, soa fija, ma a vorìa che ij sò fieuj, ch’a l’ero an campagna con le bestie, a lo savèisso nen fin-a ch’a fusso tornà. ⁶Camor, pare ‘d Sichem, a l’è andàit, pèr soa part, a trovè Giacòb pèr parlé con chiel. ⁷Cand che ij fieuj ëd Giacòb a son tornà da la campagna, sentù lòn ch’a l’era ancapità, a son èstajne bin sagrinà, a son sentusse oltragià e a son anfuriasse-ne motobin, an pensand che, violand la fija ‘d Giacòb, Sichem a l’avia comèttù n’ignomìnia ch’a l’era mai vèdusse an Israel: na ròba parèj a podìa nen toleresse!

⁸Camor, donca, a l’è rivà da Giacòb e a l’ha parlà parèj: “Sichem, mè fieul, a l’è an-namorasse ‘d vòstra fija: dejla tanme fomna! ⁹Nen mach, fé n’aleansa con nojàutri: voi i dareve a noi vòstre fiye e vojàutri i pijereve le nòstre! ¹⁰Resté a vive con nojàutri. Èl pais a sarà a vòstra disposission: i podreve abité ambelessì, feje comersi, catene ‘d proprietat!”.

¹¹Peui l’istess Sichem a l’ha dije al pare e ai frej ëd Dina: “Che mi i peussa trovè grassia ai vòstri euj; iv darai lòn ch’im direve. ¹²Aussé pura motobin a mè carich ël pressi ‘d nòsse e ‘l valor ëd la dòta; iv darai lòn ch’im ciamereve, ma deme la giovò pèr ësposa”.

¹³Anlora ij fieuj ëd Giacòb, ch’a l’ero bin ofendusse pèrchè Sichem a l’avia dzonorà soa seur Dina, a l’han rësponduje con furbarìa a Sichem e a sò pare Camor. ¹⁴A l’han dije: “Lolì a l’è na ròba ch’i podoma nen fé, visadì dé nòstra seur a n’òm ch’a sia pa stàit sirconcidù, pèrchè pèr nojàutri lolì a sarìa ‘n disonor. ¹⁵Mach a sta condission i consentiroma a vòstra arcesta, l’è a dì, se vojàutri i dventereve ‘mé nojàutri an sirconcidenda tuti ij vòstri mas-cc! ¹⁶Anlora noi iv daroma nòstre fiye e is pijeroma le vòstre, i staroma con vojàutri e i dventeroma na gent sola. ¹⁷Ma se në scote nen pèr vòstra sirconcision, anlora i pijeroma nòstre fiye e is n’androma”.

¹⁸Cole paròle a son piasuje motobin a Camor e a Sichem, fieul ëd Camor. ¹⁹Èl giovò a l’ha pa butà ‘d temp pèr aceté lolì pèrchè ch’a-j vorìa bin a la fija ‘d Giacòb; d’àutra part a l’era ‘l pi onorà²⁰² ëd tuta la ca ‘d sò pare.

²⁰A son donca presentasse, Camor e sò fieul Sichem, a la pòrta ‘d soa sità e a l’han parlà ai sò consitadin ch’a l’ero assemblasse. A l’han dije: ²¹“Costa-sì a l’è gent ëd pas: ch’a stago pura con nojàutri ant ël pais e ch’a lo dèstravèrso pèr drit e pèr travers an dedicand-se ai sò afé. Nòst pais a l’è pro grand pèr tuti. Nojàutri i podroma pijé pèr fomne soe fiye e i podroma deje le nòstre. ²²Ma mach a na condission cola gent a consentirà a sté con nojàutri e dventé na sola

201 O “prinsi”.

202 O “considerà”.

gent, l'è a dì se noi i sirconcidoma minca un dij nòstri mas-cc parèj coma che lor istess a son sirconcidù. ²³Sò strop, soa richèssa e tute soe bestie a saran miraco nen nòstri? Contentomje donca e ch'a peusso sté con nojàutri!". ²⁴Anlora tùit ij mas-cc ch'a l'ero present an ciambrea a la pòrta dla sità a l'han èscotà Camor e sò fieul Sichem e a son fasse sirconcide.

Arvangia 'd Simeon e Levi

²⁵Ma 'l ters dì, cand che j'òm ëd la sità a l'ero ancora convalessent pèr motiv ëd le ferije dla sirconcision, doi dij fieuj ëd Giacòb, Simeon e Levi, frej ëd Dina, a l'han ciapà mincadun na spa e a son intrà an sità con securèssa e a l'han massà tùit ij mas-cc ch'a-i ero. ²⁶Parèj a l'han passà a fil dè spa Camor e sò fieul Sichem, e a son portasse via Dina da la ca 'd Sichem e a son èslontanasse.

²⁷Ant ël mentre ch'a l'han massà cola gent, j'àutri fieuj ëd Giacòb a l'han fàit ravagi dla sità, pèrchè coj-lì a l'avìo dzonorà soa seur ëd lor. ²⁸Parèj a son ampadronisse dij sò strop e 'd soe bestie, dij sò aso e 'd lòn ch'a-i era ant la sità e ant la campagna. ²⁹A l'han portà via tanme na ladrarià 'd guèra tute soe richèsse, tute soe masnà e soe fomne, e a l'han ravagià lòn ch'a-i era ant le ca.

³⁰Anlora Giacòb a l'ha dit a Simeon e Levi: "Vojàutri i l'ave butame an difìcultà rendend-me odios a j'abitant dël pais, ai Canané e ai Perisita, antramente mi i l'hai pòchi òm. Lor as butran ansema contra 'd mi, am vinceran e mi i sarai èsterminà con mia famija. ³¹Ma lor a l'han rësponduje: "L'avìo-ne fòrsi da pèrmètte che nòstra seur a fussa tratà tanme na bagassa"?"

35

Nosgnor a benediss Giacòb a Betel

¹Nosgnor a l'ha dit a Giacòb: "Àuss-te, va a Betel e stabiliss-te ansilì. An col leugh drissje n'autar al Dé ch'a l'è manifestass-te cand ch'it èscapave da Esaù²⁰³, tò frel.

²Anlora Giacòb a l'ha dije a soa gent e a coj ch'a j'ero con chiel: "Dësbarasseve dij dio strangé ch'i l'ave con vojàutri. Purifichève e cambieve 'd vestimenta, ³peuj i androma a Betel, andova che mi i drisserai n'autar al Dé ch'a l'ha esaudime cand ch'i j'ero sagrinà. Chiel a l'è stàit sèmpèr con mi tut andova ch'i andasìa.

⁴Anlora a l'han consègnà a Giacòb tute le mistà e le statuètte dij dio strangé ch'a l'avìo, e pura le pendlòche ch'a l'avìo a j'orije, e Giacòb a l'ha sotraje sota la rol ch'a-i é a Sichem.

⁵Peuj a l'han gavà 'l camp e na gran tëmma 'd Nosgnor²⁰⁴ a l'ha ciapà tuta la gent ch'a stasia d'antorn a lor, parèj che gnun a l'ha daje adòss ai fieuj ëd Giacòb.

⁶A la fin, Giacòb e tuta la gent ch'a lo compagnava, a son rivà a Luz, visadì Betel, ant ël pais ëd Canan. ⁷Ambelelì chiel a l'ha drissà n'autar dedicà a Nosgnor e col leugh a l'ha daje 'l nòm ëd "El-Betel", pèrchè ambelelà Nosgnor a l'era arvelassje cand ch'a scapava via da sò frel Esaù.

²⁰³ Cfr. Génesi 28:11-17.

²⁰⁴ O: "nè sparm motobin fòrt".

⁸Nen tant pì tard a l'è mortje Debora, la nurissa 'd Rebeca, e a l'é stàita sotrà a Betel ai pé dla rol, che pèr lòn a l'é ciamasse Alon-Bacut, ch'a veul dì "la Rol dël Pior".

⁹Nosgnor a l'é manifestasse a Giacòb n'àutra vira cand ch'a tornava da Padan-Aram, e a l'ha benedilo. ¹⁰Nosgnor a l'ha dije: "Tò nòm a l'é Giacòb. It ciameras pi nen Giacòb, ma Israel a sarà tò nòm"²⁰⁵. A l'é parèj che Nosgnor a l'ha daje 'l nòm d'Israel.

¹¹Nosgnor a l'ha dije: "Mi i son ël Dé Tutpotent. Che ti't sie dru e 't puisse fete 'd bon nùmer. Na nassion a nasrà da ti, e a-i saran ëd rè an tra toa dissendensa! ¹²Èl pais ch'i l'hai dàit a Abraham e a Isach, i lo darai a ti e, apress ëd ti, a toa dissendensa"²⁰⁶. ¹³Apess ëd lòn Nosgnor a l'é congedasse da chiel²⁰⁷. ¹⁴Anlora Giacòb a l'ha drissà na pera comemorativa anté che Nosgnor a l'avìa parlà con chiel, e a l'ha consacràla vèrsandje dzora pèr libassion ëd vin e d'euli. ¹⁵Èl leugh andova che Nosgnor a l'avìa parlaje Giacòb a l'ha ciamalo Betel, ch'a veul dì "Ca 'd Nosgnor"²⁰⁸.

Nassensa 'd Benjamin e mòrt ëd Rachel

¹⁶Peui a l'han gavà l'acampament da Betel. A-i mancava ancora 'n bel tòch ëd marcia pèr rivé a Efrata, cand che Rachel a l'ha butà al mond na masnà e a l'ha avù pitòst malfé 'd partorì.

¹⁷Antramentre ch'a partoriva con difìcoltà, la levatriss a l'ha dije: "Gnun-e tëmme, ëdcò costi a l'é 'n fieul". ¹⁸Rachel a stasià pèr meuire e, anans ëd liberé l'ànima, a cola masnà a l'ha daje 'l nòm ëd Ben-Oni (che veul dì "fieul ëd mè magon"), ma sò pare a l'ha ciamalo Benjamin (ch'a veul dì "fieul ëd mia man drita"). ¹⁹Parèj che Rachel a l'é mòrta e a l'é stàita sotrà arlongh ëd la stra ch'a va a Efrata, l'é a dì Betlem. ²⁰Giacòb a l'ha drissà ansima a soa tomba na làpida. La tomba 'd Rachel a-i é ancora al dì d'ancheuj.

Ij dódes fieuj d'Isach

²¹Israel a l'é andass-ne da lì e a l'ha piantà soa tenda pì anans, dèdlà 'd Migdal-Eder.

²²Antramentre che Israel a stasià an col pais, Ruben a l'é andàit a cogesse con Bila, la concubina-a 'd sò pare, e Israel a l'é vnùit a savèjlo.

Ij fieuj ëd Giacòb a son ëstàit dódes. ²³Ij fieuj ëd Lea: ël prim nassù ëd Giacòb, Ruben, peui Simeon, Levi, Giuda, Issacar e Zabulon. ²⁴Ij fieuj ëd Rachel: Giusep e Benjamin. ²⁵Ij fieuj ëd Bila, serventa 'd Rachel: Dan e Neftali. ²⁶Ij fieuj ëd Zilpa, serventa 'd Lea: Gad e Aser. Coj-lì a son ij fieuj ëd Giacòb ch'a son nassuje an Padan-Aram.

Mòrt d'Isach

²⁷Peui Giacòb a l'é andàit da sò pare Isach a Chiriat-Arba, ch'a sarìa Ebron, andova Abraham e Isach a l'ero stàit d'aventissi²⁰⁹. ²⁸Isach a l'é rivà a l'età 'd sentetòtanta agn. ²⁸Peui Isach a l'é spirà. A l'é mòrt e a l'é argiontasse ai sò grand, vej e sodisfàit ëd soa vita. A l'han sotralo ij sò fieuj Esaù e Giacòb.

205 Cfr. Gènesi 32:28.

206 Cfr. Gènesi 17:4-8.

207 O "a l'é slontanasse da chiel".

208 Cfr. Gènesi 28:18-19.

209 Cfr. Gènesi 13:18.

Fomne e fieuj d'Esau an Canan

¹Costa-sì a l'é la dissendenza d'Esau, conossù con ël nòm d'Edom. ²Esau a l'era pijasse soe fomne an tra le fiye dij Cananita²¹⁰: Ada, la fija d'Elon l'Hitita, Ocolibama, la fija d'Ana, fieul ëd Zibeon l'Urita; ³Basmat, la fija d'Ismael e la seur ëd Nebaiot²¹¹. ⁴Ada a l'era la mare d'Elifas; Basmat ëd Reuel; ⁵Ocolibama a l'ha daje Ieus, Ialam e Cora. Costi-sì a son ij fieuj d'Esau, ch'a son nassuje ant ël pais ëd Canan.

Migrassion d'Esau

⁶Esau a l'ha pijà soe fomne, ij sò fieuj e soe fiye, tuta la gent ëd soa famija, soe bestie, tùit ij sò strop e tùit ij sò beni ch'a l'avìa catà ant ël pais ëd Canan, e a l'é partì për ël pais ëd Seir, lontan da sò frel Giacòb. ⁷An efet, a l'avìo tròpa ròba për ësté ansema e 'l pais andova ch'a stasìo a podìa nen basteje për motiv ëd le tante bestie ch'a l'avìo. ⁸A l'é parèj che Esau, conossù con ël nòm d'Edom, a l'é stabilisse an sij mont ëd Sèir.

Dissendenza d'Esau an Seir

⁹Costa-sì a l'é la dissendenza d'Esau, pare d'Edom, ch'a stasìo an sij mont ëd Seir. ¹⁰Ij fieuj d'Esau a j'ero: Elifas, ël fieul d'Ada, fomna d'Esau, e Reuel, fieul ëd Basmat, fomna d'Esau. ¹¹Ij fieuj d'Elifas a l'ero: Teman, Omar, Zefo, Gatam, Chenas. ¹²Elifas, fieul d'Esau, a l'avìa për concubin-a Timna, e chila a l'ha daje n'àutr fieul, Amalech. Coj-li a son ij fieuj d'Ada, fomna d'Esau. ¹³Costi-sì, anvece, a son ij fieuj ëd Reuel: Nacat, Zerach, Sama, Misa. Costi-sì a son ij fieuj ëd Basmat, fomna d'Esau. ¹⁴Costi-sì a j'ero ij fieuj d'Ocolibama, fomna d'Esau, fija d'Ana, fieul ëd Zibeon: Ieus, Ialam, e Cora.

Ij cap d'Edom

¹⁵Costi-sì a son ij cap ëd tribù dij dissident d'Esau e 'd soa fomna Asa, ij fieuj d'Elifas, prim-nassù d'Esau: ij cap ëd tribù Teman·Omar, Zefo, Chenas, ¹⁶Gatam, Amalech. Costi-sì a son ij cap ëd tribù d'Elifas ant ël pais d'Edom, ij fieuj d'Ada. ¹⁷Ij cap ëd tribù Nat, Zerach, Sama, Misa, ch'a vivìo ant ël pais d'Edom, a j'ero ij fieuj ëd Reuel, ch'a l'era fija 'd Basmat, fomna d'Esau. ¹⁸Ij cap ëd tribù Ieus, Ialam, e Cora a j'ero ij fieuj d'Esau e 'd soa fomna Ocolibama, fija d'Ana.

¹⁹Tuti sti-sì a son ij cap ëd tribù dissident d'Esau, conossù con ël nòm d'Edom. ²⁰Ij prim abitant dël pais d'Edom a l'ero ij dissident ëd Seir, l'Urita. ²¹Ij cap ëd tribù dj'Urita a j'ero: Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Eser, e Disan. Eser e Disan, fieuj ëd Seir. ²²Ij fieuj ëd Lotan a j'ero Ori e Eman, e la seur ëd Lotan a l'era Timna. ²³Ij fieuj ëd Sobal a j'ero Alvan, Manacat, Ebal, Sefo e Onam. ²⁴Costi-sì a son ij fieuj ëd Zibeon: Aia e Ana; a l'é cost Ana ch'a l'ha trovà j'ève càude ant ël desert an portand an pastura j'aso 'd sò pare Zibeon. ²⁵Ij fieuj d'Ana a son Dison e Ocolibama fija d'Ana. ²⁶Costi-sì a son ij fieuj ëd Dison: Emdam, Esbam, Itran, e Cheran. ²⁷Ij fieuj d'Eser a son: Bilan, Zavan, e Acan. ²⁸Costi-sì a son ij fieuj ëd Disan: Us e Aran.

²¹⁰ Cfr. Génesi 26:34.

²¹¹ Cfr. Génesi 28:9.

²⁹Donca, ij cap ëd le tribù dj'Urita ant ël teritori 'd Seir a j'ero: ³⁰Lotan, Sobal, Zibeon, Ana, Dison, Eser, Disan.

Ij rè d'Edom

³¹Costi-sì a son ij rè ch'a l'han sucedusse ant ël pais d'Edom anans ch'a-i fusso 'd rè an Israel. ³²Bela, fieul ëd Beor, dla sità 'd Dinaba. ³³Bela a l'é peui mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Iobab, fieul ëd Zerach ëd Bosra. ³⁴Iobab a l'é mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Usam dël pais dij Temanita. ³⁵Usam a l'é mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Adad, fieul ëd Bedad, ch'a l'ha butà an derota ij Madianita ant ij camp ëd Moab, e soa sità as ciama Avit. ³⁶Adad a l'é mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Samla, ëd Maresca. ³⁷Samla a l'é mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Saul ëd Recobot Nar. ³⁸Saul a l'é mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Bal-Canan, fieul d'Acbor. ³⁹Bal Canan, fieul d'Acbor a l'é mòrt e a sò pòst a l'ha regnà Adad; soa sità as ciama Pau; soa fomna as ciama Metabel, fija 'd Matred, ëd Me-Zab.

Ancora ij cap d'Edom

⁴⁰Costi-sì a son ij nòm ëd le tribù dissident d'Esaù con ij nòm dle soe famije e ij sò pòst: Timna, Alva, Ietet, ⁴¹Olibama, Ela, Pinon. ⁴²Chenas, Teman, Mibsar, ⁴³Magdiel e Iram. Coste-sì a son le tribù edomita e le region anté ch'a stasìo ant ij pais ch'a j'ero 'd soa proprietà.

As vëdd parèj che Esaù a l'é l'antich dj'Edomita.

37

¹Giacòb a l'é stabilisse ant ël pais ëd Canan, andova che sò pare a l'era stait coma n'aventissi.

Ij seugn ëd Giusèp

²Costa-sì a l'é la stòria dla famija²¹² 'd Giacòb.

Giusèp a l'avìa dissèt agn e a pasturava lè strop con ij sò frej. Chiel a fasìa 'l garson ëd campagna²¹³ e a stasia con ij fieuj ëd Bila e ij fieuj ëd Zilpa, le fomne²¹⁴ 'd sò pare. Giusèp a l'avìa arferìe a sò pare ëd ciaciarade a propòsit ëd lòn ch'a fasìo ij sò frej, ëd ròbe ch'a l'ero nen bon-e.

³Israel a vorìa pì bin a Giusèp che a j'àutri sò fieuj, përchè ch'a l'era 'l fieul ch'a l'avìa avù 'n soa veciaja. A l'avìa faje për cadò un càmus magnìfich. ⁴Ij sò frej, vëddend che sò pare a vorìa pì bin a chiel che a j'àutri sò fieuj, a lo detestavo e a podìo nen parleje da amis.

⁵Na vira, Giusèp a l'ha fàit un seugn e a l'ha contajlo ai sò frej, che për lòn a l'han anghignonalo ancora 'd pì. ⁶A l'ha dije ai sò frej: "Sté a sente 'l seugn ch'i l'hai fàit. ⁷Nojàutri i j'ero an camin ch'i gropavo le gerbe an mes a la campagna. A l'amprovista, mia gerba a l'é drissasse e a l'é restà drita antramentre che vòstre gerbe a jë vnisìo dantorn e as prostèrnavo 'dnans a la mia". ⁸A l'han dije ij sò frej: "Vories-to fòrsi regné dzora 'd nojàutri o esse nòst padron e comandene?". Për motiv dël seugn ch'a l'avìa fàit e la manera dë dèspieghe, a l'han anghignonalo na vira 'd pì.

²¹² O "dla dissendenza".

²¹³ O "un giovnot"; l'espression a l'é nen ciàira ant l'original.

²¹⁴ O "concubin-e".

⁹Pi anans, Giusèp a l'ha fàit ancora 'n seugn e a l'ha contajlo ai sò frej. A l'ha dije: “I l'hai fàit un seugn. Steme bin a sente: èl sol, la lun-a e óndes èstèile as prostèrnavo dè 'dnans a mi”.

¹⁰Sto seugn-lì a l'ha contajlo 'dcò a sò pare e ai frej, e 'l pare a l'ha arprocialo e a l'ha dije: “Che seugn a l'é mai costì ch'it l'has fàit? Miraco i dovriò ven-e mi, e toa mare e ij tò frej a prostèrnesse fin-a a tèra 'dnans a ti?”. ¹¹Ij sò frej pèr lòn a l'ero gelos èd chiel²¹⁵, ma sò pare a l'ha seguità a pensè còsa mai a podìa significhé 'n seugn parèj.

Giusèp vendù dai sò frej

¹²Ij frej èd Giusèp a l'ero andàit na vira a pasturé lè strop èd sò pare a Sichem. ¹³Un di, Israel a l'ha dit a Giusèp: “It lo sas-to che ij tò frej a son an pastura a Sichem? Ven, i veuj mandete da lor”. Giusèp l'ha rësponduje: “Va bin. I farai coma ch'it veule²¹⁶”. ¹⁴Èl pare a l'ha dije: “Va a vèdde coma ch'a stan ij tò frej e coma ch'a stan le bestie, peui torna a conteme”. Donca a l'ha falo parte da la comba d'Ebron e Giusèp a l'é rivà a Sichem.

¹⁵Antramentre che Giusèp a 'ndasia girondoland pèr ij camp, a l'ha trovalo n'òm, ch'a l'ha ciamaje: “Còsa serches-to?”. ¹⁶Giusèp a l'ha rësponduje: “I serco ij mè frej. Savries-to dime andova ch'as treuvo a pasturé jè strop?”. ¹⁷Col òm a l'ha dije: “An efet, a l'han gavà le tende da sù. I l'hai sentù ch'a disìo: ‘Andoma a Dotan’”. Anlora Giusèp a l'é andàit an serca dij sò frej e a l'ha trovaje a Dotan. ¹⁸Lor a l'han vèddulo da lontan ch'a rivava e, anans ch'a rivèissa davzin a lor, già a complotavo 'd masselo. ¹⁹A disìo an tra 'd lor: “Vardé 'l sognator ch'a riva! ²⁰Sah, massomlo e peui campomlo 'nt na chèich sisterna! Peui i diroma: ‘Na bestia ferosa a l'ha divorass-lo! Parèj i vèddroma lòn ch'a sarà dij sò seugn!’”.

²¹Ma Ruben a l'ha sentù e a l'ha vorsù salvèlo da le man dij sò frej. A l'ha dije: “Pèr carità! Gavomje mach nen la vita!”. ²²Peui a l'ha dije: “Vèrsé nen èd sangh. Campelo an cola sisterna dèl desert, ma buteje nen le man adòss”. Con lòn Ruben a vorìa salvèlo da le man èd lor e peui arportelo da sò pare.

²³Quand che Giusèp a l'é rivà andoa ch'a j'ero ij sò frej, a l'han dèspojalo 'd sò càmus, col càmus magnìfich che chiel a l'avìa adòss. ²⁴A l'han ciapalo e a l'han campalo 'nt la sisterna. A l'era na sisterna veuida, sens' eva. ²⁵Peui a son setasse pèr mangé. Damentre ch'a mangiavo, a l'han vèddù rivé na caravan-a d'Ismaelita ch'a vnisìo da Galad, con ij gamej carìa 'd goma adraganta - èd balsam e 'd làudan, ch'a andasio a portelo an Egit.

²⁶Anlora Giuda a l'ha dit ai sò frej: “Che profit a-i sarìa 'd massé nòst frel? I l'avriò da stèrmé 'l delit²¹⁷. ²⁷Sah, vendomlo coma nè s-ciav a j'Ismaelita e butomje nen le man adòss pèrchè ch'a l'é nòst frel - èd l'istessa nòstra carn e sangh”: E ij sò frej a l'han scotalo.

²⁸Anlora, quand ch'a l'é passaje da lì 'd mèrcant madianita a l'han tirà fòra Giusèp da la sisterna e ij frej èd Giusèp, pèr vint sicl d'argent, a l'han vendujlo a j'Ismaelita²¹⁸. A l'é parèj che Giusèp a l'é stàit portà an Egit.

215 Cfr. At 7:9.

216 O “i son sì”.

217 Lét. “quatene 'l sangh”.

218 Cfr. At 7:9.

²⁹Cand che Ruben a l'é tornà a la sisterna, Giusèp a-i j'era pì nen! Anlora chiel, dësperà, a l'é s-ciancasse le vestimenta an segn ëd disperassion ³⁰e, tornand dai sò frej a l'ha dije: "Èl fieul a-i é pì nen! Che l'hai-ne da fé adess?". ³¹Anlora a l'han ciapà 'l càmus ëd Giusèp, a l'han sgorgià 'n boch e a l'han mojane 'l càmus ant ël sangh. ³²Peui a l'han mandajlo al pare e a l'han fajlo avèj con coste paròle: "I l'oma trovalo: rëscontra ti s'a l'é o nò 'l càmus ëd tò fieul". ³³Chiel a l'ha arconossulo e a l'ha dit: "A l'é 'l càmus ëd mè fieul! Na bestia ferosa a l'ha divoralo. Giusèp a l'é stait fàit a tòch!". ³⁴Giacòb a l'é s-ciancasse le vestimenta, a l'ha butasse adòss un silissi e a l'ha fàit ël deul pèr sò fieul vaire di.

³⁵Tùit ij sò fieuj e soe fiye a son ëvnùit a consolelo, ma chiel a l'ha arfudà tute le consolassion e a l'ha dit: "Nò, a l'é un deul che mi i veuj porteme 'nt la tomba dacant ëd mè fieul". E sò pare a l'ha pioralo.

³⁶Antratant, ij Madianita a l'han vendù Giusèp an Egit a Potifar, n'ufissiè²¹⁹ 'd Faraon ch'a l'era comandant ëd le guardie.

38

La stòria 'd Giuda e 'd Tamar

¹An col temp-là, Giuda a l'é separasse dai sò frej e a l'é andass-ne a vive ant la ca 'd n'òm d'Adulam, pèr nòm Chira. ²Ambelelà Giuda a l'ha conossù la fija d'un Canané ch'as ciamava Sua e a l'é maridasse con chila. ³Sua a l'é restà ansenta e a l'ha butà al mond un fieul e a l'ha ciamalo Er. ⁴Peui a l'ha avù ancora n'òutr fieul e a l'ha butaje 'l nòm d'Onan. ⁵Ancora na vira a l'ha partorije 'n fieul e a l'ha ciamalo Sela. Giuda a l'era a Chesib cand ch'a l'é nassuje cola masnà-lì.

⁶Pèr sò prim-nassù, Er, Giuda a l'ha pijaje na fomna ch'as ciamava Tamar. ⁷Er, contut, ël prim-genit ëd Giuda, a ofendìa Nosgnor²²⁰, e Nosgnor a l'ha falo meuire. ⁸Anlora Giuda a l'ha dije a Onan: "Va a cogete con la fomna 'd tò frel ch'a l'é mòrt, e compiss anvers ëd chila tò dovej ëd cugnà e sicura parèj na posterità pèr tò frel. ⁹Ora Onan, ch'a savìa che la fijolansa ch'a l'avria avù, a sarìa nen èstàita considerà la soa, minca na vira ch'a l'avìa 'd relassion con la fomna 'd sò frel, a lassava casché pèr tèra sò giuss²²¹ pèr nen deje 'd posterità a sò frel. ¹⁰Lolì ch'a fasìa, a ofendìa motobin Nosgnor, ch'a l'ha fàit meuire 'dcò chiel. ¹¹Anlora Giuda a l'ha dije a la nòra Tamar: "Tornat-ne a ca 'd tò pare e resta na vidoa fin-a a cand che mè fieul Sela a sarà chërsù". A disìa parèj pèrchè ch'a pensava: "Ch'a meuire nen ëdcò sto-sì coma ij sò frej!". Tamar, donca, a l'é andass-ne a vive a ca 'd sò pare.

¹²A son passaje vaire dì e a l'é mòrta la fija 'd Sua, fomna 'd Giuda. Cand che Giuda a l'ha chità 'l deul, a l'é andàit a Timna da coj ch'a tosonavo sò strop e con chiel a-i era Chira, sò amis d'Adulam.

¹³A l'han falo savèj a Tamar: "Varda, tò mësés a va a Timna pèr la tosonura 'd sò strop".

¹⁴Anlora Tamar a l'é gavasse le gramaje²²² e a l'é coatasse con ël vel, e a l'é anvërtojass-lo

219 O "n'eunuch".

220 O "a l'é rendusse ghignonant a Nosgnor".

221 Giuss ëd l'òm, sperma. Let. "smens".

222 Èl vestì da vidoa,

dantorn, peui a l'é setasse a l'intrada d'Enaim, ch'a l'é an sla stra anvers ëd Timna. A l'avìa vëddù an efet che Sela a l'era giuamai chërsù, ma che chila a l'era ancora nen èstàita dàita coma fomna. ¹⁵Giuda a l'ha vëddula e a l'ha chërdula na bagassa, përchè chila a l'era coatasse 'l visagi. ¹⁶Giuda a savìa nen che cola-lì a fussa soa nòra. Chiel a l'é andàit pë cola stra anvers ëd chila e a l'ha dije: "Lassa ch'i ven-a con ti!". Chila a l'ha dije: "Còsa t'im daras-to pë ven-e con mi?". ¹⁷"It manderai un cravòt dlë strop". Chila a l'ha replicà: "Dame 'n gagi fin-a a cand ch'it l'avras mandamlo!". ¹⁸Chiel a l'ha dije: "Che gage i l'hai da dete?". A l'ha rësponduje: "To cacèt, tò cordon e 'l baròt ch'it l'has an man". Anlora Giuda a l'ha daje cola ròba e a l'é andàit a cogesse con chila, e chila a l'é restà ansenta. ¹⁹Peui Tamar a l'é aussasse e a l'é andass-ne; a l'é gavasse 'l vel e a l'ha torna vestì 'l deul. ²⁰Giuda a l'ha mandaje peui 'l cravòt pr'ël mojen d'un sò amis d'Adulam, pë arpijasse 'l gagi da le man ëd cola fomna, ma col-lì a l'ha pì nen trovala. ²¹A l'ha ciamà a la gent dël leugh: "Andova ch'a l'é cola bagassa ch'a stasìa a Enaim an sla stra?". Ma a l'han rësponduje: "Ambelessì a l'é mai staje gnun-a bagassa!". ²²A l'é parèj che l'amis a l'é tornà da Giuda e a l'ha dije: "I l'hai nen trovala, e la gent dël leugh a l'é sicura che fin-a adess ambelelà a-i sia mai stàita na bagassa". ²³Anlora Giuda a l'ha dit: "Ch'as jë ten-a, dësnò is ësponerio al ridicol. Vëdde bin che mi i l'hai mandaje sto cravòt, ma ti it l'has nen trovala".

²⁴Apoprè tre mèis dòp, a l'é stàita portà a Giuda sta neuva: "Tamar, toa nòra, a l'é prostituisse, e nen mach lòn, ma pë motiv ëd soa prostitussion a l'é restà ansenta". Giuda a l'ha dit: "Portela fòra e ch'a sia brusà!". ²⁵Tamar a vnisia già portà fòra, cand ch'a l'ha mandà a dì al mësè: "Mi i son ansenta pë càusa dl'òm ch'a l'é possessor ëd coste ròbe-sì". E a l'ha giontà: "Rëscontra, donca, ëd chi ch'a l'é sto cacèt, sto cordon e sto baròt". ²⁶Giuda a l'ha arconossuje e a l'ha dit: "Cola fomna a l'é pì giusta che mi, përchè mi i l'hai nen dàila a mè fiul Sela". E Giuda a l'é mai pì andass-ne a cogé con Tamar.

²⁷Cand che Tamar a l'é rivà al moment ëd partorì, a portava ant ël vènter doi binej. ²⁸Ant ël mentre dël part, un dij doi binej a l'ha butà fòra na man e la levatriss a l'ha ciapà 'n fil ros ëscarlat e a l'ha grupalo dantorn a cola man an disend: "Costì a l'é surtì pë prim". ²⁹Ma cand che costì a l'ha tirà andaré la man, a l'é stàit sò frel a seurte. Anlora chila a l'ha dit: "Com é-lo ch'it ses dovertate na brechia?", e a l'han ciamalo Peres (ch'a veul dì un ch'a l'é dovertasse na brechia e a l'é passaje). ³⁰Peui a l'é surtì sò frel ch'a l'avìa 'l fil ross ëscarlat a la man, e a l'han ciamalo Zerach²²³.

39

Giusep an ca 'd Potifàr

¹J'Ismaelita ch'a l'avìo portà Giusep an Egit, a l'han vendulo a n'egissian pë nòm Potifàr, ch'a l'era n'òm ëd fiusa dël faraon e comandant ëd la guardia real. ²Nosgnor a l'era con Giusep²²⁴. Tut lòn ch'a-j butava man, Giusep a-j riussìa bin e parèj a l'é restà ant la ca 'd sò padron. ³Sò padron a l'era bin ancorzuss-ne che Nosgnor a l'era con Giusep e che lòn ch'as ancaminava a fé, an soe man Nosgnor a lo fasìa rissime. ⁴Parèj Giusep a l'era ant le grassie 'd Potifàr e a l'é vnùit esse sò servent përsenal; nen mach lòn, ma a l'ha nominalo fin-a sò

²²³ Cost nòm a podrìa avèj la significassion ëd "scarlat" ma da la radis ëd còst termin, a l'é pì probabil ch'a veuja dì "col ch'a splendress". Zerach a l'é peui dventà 'l cap ëd na tribù (Nùmer 26:20) che Achan a n'era 'l dissident (Giosué 7:1).

²²⁴ Cfr. At 7:9.

mèistr ëd ca e a l’ha fidaje l’aministrassion ëd tuit ij sò beni. ⁵Da col moment-lì²²⁵, pèr amor ëd Giusep Nosgnor a l’ha benedì la ca dl’Egissian. La benedission ëd Nosgnor a l’era spantiasse ansima tuit ij sò beni, tant an sla ca che an sla campagna. ⁶A l’è parèj che Potifàr a l’avìa fidà tut a Giusep, e a-j ciamava cont ëd gnente, se nen dël nutriment ch’a mangiava.

Giusep e la fomna ‘d Potifàr

Giusep a l’era ‘n giovo bin piantà, ch’a fasìa gòj ëd vëddlo. ⁷Passà ‘n pò ‘d temp, la fomna ‘d sò padron a l’avìa campà j’eu su Giusep, e a l’ha dije: “Ven a cogete con mi!”. ⁸Chiel, contut, a l’è arfudasse ‘d felo e a l’ha dit a la fomna ‘d sò padron: “Vëdd, mè sgnor am ciamà nen cont ëd lòn ch’a l’è an soa ca e a l’ha dame an man tuit ij sò avèj. ⁹Chiel istess a conta nen pì che mi an costa ca; a l’ha proibime gnente, se nen ti, pèrchè ch’it ses soa fomna. Coma ch’i podrìa feje sto gròss dèspresi e pècchè contra ‘d Nosgnor?” ¹⁰E combin che minca dì a na parlèissa a Giusep, chiel a consentìa nen d’andé a cogesse con chila.

¹¹Un dì Giusep a l’è intrà antècà pèr fé sò travaj antramente ch’a-i j’era gnun dj’àutri domesti. ¹²La fomna a l’ha ambrancalo pèr ël mantel disendje: “Ven a cogete con mi!”. Giusep a l’è riussì a scapeje e a l’è surtì da la ca, ma sò mantel a l’è restaje ant le man ëd cola fomna. ¹³Quand che la fomna a l’ha vëddù che Giusep a l’avìa lassaje ‘l mantel an man e ch’a l’era scapà fòra, ¹⁴a l’ha ciamà ij sò domesti e a l’ha dije: “Vardé, a l’ha portame an ca n’Ebreo pèr badiné con nojàutri! A l’è intrà pèr profitess-ne ‘d mi, ma mi i l’hai crijà fòrt. ¹⁵Chiel, pen-a ch’a l’ha sentù ch’i aussava la vos e ch’i ciamava agiùt, a l’ha lassà sò mantel dacant ëd mi, a l’è scapà e a l’è surtì da ca”. ¹⁶Chila, peui, a l’è butasse davzin ël mantel ëd chiel fin-a che ‘l padron a l’è tornà a ca. ¹⁷Anlora a l’ha contaje l’istessa stòria: “Col servent ebreo che ti ‘t l’has portame a ca, a l’è avzinasse a mi pèr badineme. ¹⁸Pen-a, contut, ch’i l’hai crijà e i l’hai ciamà, a l’ha lassà sò mantel dacant ëd mi e a l’è scapà fòra”. ¹⁹Quand che ‘l padron a l’ha sentì le paròle ‘d soa fomna ch’a-j disìa “Pròpi parèj ch’a l’ha fame tò servent!”, a l’è anviscasse ‘d flin-a. ²⁰Anlora ‘l padron ëd Giusep a l’ha ciapalo e a l’ha falo buté an pèrzon, andova ch’a-i ero sarà ij pèrzoné dël rè.

Giusep an pèrzon

A l’è parèj che Giusep a l’è restà là an pèrzon.

²¹Ma Nosgnor a l’era con chiel²²⁶, a l’ha manifestaje soa binvolensa fasendje trové ‘l favor dël comandant ëd la pèrzon. ²²Parèj, ël comandant ëd la pèrzon a l’ha dàit an goerna a Giusep tuit ij pèrzoné ch’a-i ero ant la pèrzon e lòn ch’a-i era da fé là ‘ndrinta, a lo fasìa chiel. ²³Èl comandant ëd la pèrzon as ocupava pì ‘d gnente ‘d lòn ch’a-j j’era fidà, pèrchè Nosgnor a l’era con Giusep e lòn ch’a fasìa, Nosgnor a-j lo fasìa rieste.

40

¹Da lì a chèich temp a l’è capitaje che ‘l porteur ëd cope²²⁷ e ‘l panaté²²⁸ dël rè d’Egit a l’avìo fàit dij tòrt grev a sò padron. ²Èl Faraon a l’era anrabiassse contra ij sò doi cortisan, ³e a l’avìa faje ampèrzoné ant la ca dël comandant ëd la guardia real, ël leugh andova ch’as trovava

²²⁵ Da quand che chiel a l’avìa falo sò mèistr ëd ca e daje l’incumbensa ‘d tuit ij sò beni.

²²⁶ Cfr. At 7:9.

²²⁷ Cfr. https://pms.wikipedia.org/wiki/Porteur_èd_cope

²²⁸ Èl panaté a l’era l’uffisial ch’a prontava ‘l mangé dël Faraon e a l’era ‘dcò n’òm ëd fuisa.

Giusep. ⁴Èl comandant ëd le guardie a l’ha assègnà coj-lì a Giusep pèrchè ch’a-j servèissa. A l’è parèj che lor a son restà an pèrzon pèr vaire.

Ij seugn dij doi cortisan

⁵Ant na midema neuit, èl porteur ëd cope e ‘l panaté dël rè d’Egit, ch’a l’ero sarà an pèrzon, a l’han fàit tuit e doi un seugn. Minca un ëd coj seugn a l’avìa soa significassion particular.

⁶Rivà a la matin, Giusep a l’è vnù da lor e a l’ha vèddù ch’a l’ero sagrinà. ⁷Anlora a l’ha anterogà ij doi cortisan dël Faraon ch’a l’ero con chiel an pèrzon ant la ca ‘d sò padron e a l’ha dije: “Pèrchè ancheuj l’ave-ne na facia sagrinà parèj?”. ⁸A l’han rësponduje: “I l’oma fàit un seugn e a-i é gnun ch’a peuda dene l’antèrpretassion”. Giusep a l’ha dije: “È-lo nen mach Nosgnor ch’a l’è bon d’antèrpretè ij seugn? Prové a contemje!”.

⁹Anlora ‘l cap dij porteur ëd cope a l’ha contaje sò seugn: “I l’hai seugnà ch’im trovava dè 'dnans a na vis. ¹⁰A l’avìa tre brombo; pen-a ch’a l’è ancaminasse a giché, a son comparije le fior e drinta a soe rape a maduravo j’asinej. ¹¹Mi i l’avìa an man ël cales dël Faraon; i l’hai ciapà j’anvairèt, i l’hai spèrmuje ant la copa dël Faraon, e i l’hai daje la copa an man a Faraon”. ¹²Anlora Giusep a l’ha dije: “L’antèrpretassion ëd tò seugn a l’è costa-sì: Ij tre brombo a son tre dì. ¹³Da sì a tre dì, Faraon a pijerà na decision a riguard ëd toa sòrt e at ristabilirà an tò ufissi. It torneras a spòrze ‘l cales a Faraon com it fasies anans, quand ch’it j’ere sò porteur ëd cope. ¹⁴Arcòrd-te ‘d mi, quand che tut at andrà bin. Fame ‘s piassi: parla ‘d mi a Faraon e fame seurte da costa pèrzon. ¹⁵Pèrchè, an efet, i son èstàit arlevà ‘d manera nen giusta dal pais dj’Ebreo e ‘dcò sì i l’hai fàit gnente ch’a l’avèissa meritame la pèrzon”.

¹⁶Èl cap dij panaté, an vedend che Giusep a l’avìa dàit n’antèrpretassion favoréivola ‘d l’àutr seugn, a l’ha contaje sò seugn: “I l’hai sognà ch’i l’avìa tre cavagne ‘d pan bianch an sla testa. ¹⁷Drinta a la cavagna ch’a stasìa dèdzora, a-i j’ero tute sòrt ëd galuparie che Faraon a l’è sòlit ëd mangé, ma dj’osej a son vnù a pitoché lòn ch’a j’era ant la cavagna dzora ‘d mia testa”. ¹⁸Anlora Giusep a l’ha dèspiegaje përparèj: “L’antèrpretassion dël seugn a l’è sta-sì: le tre cavagne a rapresento tre dì. ¹⁹Da sì a tre dì ël Faraon a pijerà na decision a riguard ëd toa sòrt: at farà tajé la testa e at farà pende da ‘n paloch e dj’osej a vniran e a pitocheran la carn ëd tò còrp”.

²⁰Giusta ‘l ters dì a l’era l’aniversari ‘d Faraon, e costì a l’ha dàit un disné e a l’ha anvitaje tuit ij sò ufissiaj. An presensa ‘d tuti coj-lì, Faraon a l’ha pijà na decision a riguard ëd la sòrt dël cap dël porteur ëd cope e dël cap dij panaté. ²¹A l’ha ristabilì l’un an sò ufissi ëd porteur ëd cope, pèrchè a butèissa torna ‘l cales an man ëd Faraon; ²²e a l’ha fàit pende ‘l cap dij panaté. Tut a l’è rivà conform a l’antèrpretassion che Giusep a l’avìa daje. ²³Ma ‘l cap dij porteur ëd cope a l’è pì nen arcordasse ‘d Giusep, e a l’è dësmentiasse dël tut ëd chiel.

41

Ij seugn ëd Faraon

¹Passà ch’a j’ero doi agn, ël Faraon a l’ha avù ‘n seugn: a jè smijava d’esse an sla rivera dël Nil. ²A l’ha vèddù seurte dal fium set vache, d’aspet bel fiorissant e grasse, ch’a son butasse a pasturé ant le gioncaje. ³Dòp ëd lor a son seurtije d’àutre set, brute e màire, e a son fèrmasse davzin a le prime an sla rivera dël fium. ⁴E le vache brute e màire a son mangiasse le set vache bele e grasse. Peui ël Faraon a l’è dèsvijasse.

⁵Èl Faraon a l'é torna andurmisse e a l'ha torna sugnà: a l'ha vèddù seurte set èspi pien e bej ch'a s-ciodavo sù mach da na gamba. ⁶Peuj a l'han gicà apress èd cole-lì set d'àutr èspi splufri e brusà dal vent levantin. ⁷E jè spì splufri a l'han travondà ij set èspi granì e pien. Ant col moment-lì èl Faraon a l'é dèsvijasse: a l'era stàit un seugn.

⁸La matin, tutun, Faraon a l'era restà conturbà. Për lòn a l'ha mandà a ciamé tuti jè stròlogh e tuit ij savant d'Egit e a l'ha contaje sò seugn, ma gnun èd lor a l'ha savù dèspieghèjlo.

⁹Anlora 'l cap dij porteur èd cope a l'ha parlà a Faraon e a l'ha dije: "Ancheuj im arcòrdo dj'error ch'i l'avìa fàit"²⁹. ¹⁰Èl Faraon a l'era anrabiassè contra ij sò doi servent, contra 'l cap dij panaté e contra 'd mi. A l'avìa ampèrzonaje ant la ca dèl comandant èd la guardia real. ¹¹Ant la midema neuit mi e chiel i l'avìo sugnà e minca un èd nojàutri a l'avìa fàit un seugn con soa significassion particular. ¹²Ant la pèrzon a-i era con nojàutri un giovo, n'Ebreo, ch'a l'era stàit èl servitor dèl comandant èd le guardie. I l'oma contaje ij nòstri seugn e chiel a l'ha interpretànje; a l'ha dàit a mincadun èd nojàutri l'antèrpretassion èd sò seugn; ¹³e a l'é ancapità pròpi conforma l'antèrpretassion che chiel a l'avìa dane: mi i son èstàit ristabilì an mè ufissi, e l'àutr a l'é stàit pendù".

Giusep a dà l'antèrpretassion dèl seugn èd Faraon

¹⁴Anlora Faraon a l'ha mandà a ciamé Giusep che, fàit seurte an pressa d'an pèrzon, sbarbà e cambià 'd vestimenta, a l'é presentasse da Faraon. ¹⁵Faraon a l'ha dije a Giusep: "I l'hai fàit un seugn, e a-i é gnun ch'a sapia antèrpretemlo. Peui i l'hai sentì dè che ti, quand ch'at conto un seugn, it ses bon a antèrpretelo. ¹⁶Giusep a l'ha respuduje a Faraon: "A l'é pa nen mi, ma a l'é Nosgnor ch'a darà al Faraon l'antèrpretassion ch'a peudrà pasié sò cheur".

¹⁷Anlora Faraon a l'ha dèspiegà a Giusep: "Mi, a mè smijava, an seugn, d'esse ant la riviera dèl Nil. ¹⁸I l'hai vèddù ch'a surtìo da la riviera set vache grasse e bele, e a pasturavo ant la gioncàja. ¹⁹Apress èd cole-lì a son seurtìe d'àutre set vache, tant màire, e brute e splufriè ch'i l'avìa mai vèddune parèj an tuta la tèra d'Egit. ²⁰Le vache brute e màire a l'han mangiasse le set grasse che anans a l'ero seurtìe da la riviera. ²¹Apress ch'a l'avìo mangiàssje, a smijava gnanca ch'a l'avèisso falo, pèrchè sò aspet èd lor a l'era tant brut coma prima. An col moment-lì i son dèsvijame.

²²Peui i l'hai avù n'àutr seugn: i l'hai vèddù ch'a seurtìo set èspi da na midema gamba, pien e bej. ²³Apress èd lor a son nassù d'àutri set èspi, dèsseccà, veuid e brusà dal vent levantin. ²⁴Jè spì veuid a l'han peui travondà ij set èspi bej. I l'hai contà sti seugn a jè stròlogh, ma a l'é staje gnun èd lor ch'a fussa bon a deme na spiegassion dij mè seugn".

²⁵Giusep a l'ha dije a Faraon: "Tuit e doj sti seugn a l'han na sola significassion: Nosgnor a nunsia a Faraon lòn che Chiel a stà pèr fé. ²⁶Le set vache bele a rapresento set agn, e ij set èspi bej a rapresento set agn. As trata, donca, d'un seugn ùnich con na sola significassion.

²⁷Le set vache màire e brute ch'a seurto apress j'àutre a rapresento set agn e 'dcò ij set èspi veuid e brusà dal vent d'orient, a l'é ch'a-i sarà set agn èd famin-a. ²⁸A l'é giusta lòn ch'i l'hai dit a Faraon; Nosgnor a l'ha mostrà a Faraon lòn che Chiel a sta pèr fé: ²⁹Ij set agn ch'a ven-o

229 Coj ch'a l'avìo falo campé an pèrzon.

a saran ëd na gran bondosità an tut l'Egit. ³⁰Apress a vniran set agn ëd famin-a, e tuta la bondansa ch'a-i era anans a sarà dësmentià ant la tèra d'Egit. La famin-a a farà ravagi dla tèra. ³¹As n'arcordrà pì nen dla bondosità dla tèra ch'a-i era prima pèr motiv ëd la famin-a ch'a vnirà dòp, pèrchè ch'a sarà motobin greva. ³²Èl fàit che 'l seugn ëd Faraon a l'é arpetusse doe vire a veul dì che l'aveniment a l'é decis da part ëd Nosgnor, e chiel a lo farà rivé bin tòst.

³³Adess, donca, a venta che Faraon a treuva n'òm intelligent e savi e ch'a-j daga d'autorità an sël pais d'Egit. ³⁴Che Faraon a nòmina dj'ispetor pèr tut ël pais, ch'a l'abio l'incombensa d'arlevé un quint dla produccion dël pais d'Egit antant ch'a-i saran set agn ëd bondansa. ³⁵A l'avran da cheuje tut ël nutriment ch'a l'é 'd tròp antant ch'a-i son costi agn bon ch'a stan pèr rivé. Sota l'autorità 'd Faraon lor a anmagasineran le provigion ëd gran ant le sità e a lo guerneran. ³⁶Coste proviande a serviran ëd riserva al pair pèr ij set agn ëd famin-a ch'a l'han da vni. A l'é parèj che 'l pais a meurerà nen ëd fam”.

Giusep prim ministr dël Faraon

³⁷Sto discors-sì a l'é piasuje motobin a Faraon e a tuit ij sò cortisan. ³⁸Èl Faraon a l'ha dije: “Podrio-ne forse trové n'àutr coma Giusep, n'òm ch'a sia autèrtant guidà da lè Spirit ëd Nosgnor?”. ³⁹Anlora Faraon a l'ha dit a Giusep: “Dagià che Nosgnor a l'ha fate conòsse tut sòn, a-i é gnun d'àutri ch'a sia pì 'ntelligent e savi che ti. ⁴⁰Pèr lòn it saras ti ël meinagé 'd mè regn²³⁰ e tut mè pòpol a ubidirà ai tò òrdin. Mach pèr ël tròno mi i sarai pì grand che ti”. ⁴¹E Faraon a l'ha giontà: “It dago autorità dzora tut ël pais d'Egit”. ⁴²Anlora Faraon a l'é gavasse sò anel da la man, col ch'a-j servìa da cacèt, e a l'ha butàjlo a la man ëd Giusep; a l'ha arvestilo 'd vestimente 'd lin fin e a l'ha butaje al còl un colié d'òr. ⁴³A l'ha falo monté an sël pì bel chèr ch'a l'avìa apress ël sò e dè 'dnans ëd chiel as crijava: “Fè largh!”. A l'é parèj ch'a l'ha daje autorità an tut ël pais d'Egit.

⁴⁴Èl Faraon a l'ha ancora dije a Giusep: “Mi i son Faraon, ma senza tò pèrmess gnun a podrà aussé nì la man nì ël pé an tut ël pais d'Egit”. ⁴⁵Èl Faraon a l'ha amponuje a Giusep ël nòm ëd Zafnat-Panéch, e a l'ha daje pèr fomna Asnat, fija 'd Potifera, sacerdot d'On²³¹. Anlora Giusep a l'ha pijà an càrich ël meinagi²³² 'd tut ël pais d'Egit. ⁴⁶Giusep a l'avìa trant'agn quand ch'a l'é presentasse dè 'dnans a Faraon, rè d'Egit.

Giusep a l'ha pijà congé dal Faraon e a l'é partì pèr ispeccioné tut l'Egit. ⁴⁷Antant ch'a-i son ëstaie ij set agn ëd bondansa, la tèra a l'ha portà 'd frut a profusion, ⁴⁸Durant ij set agn ëd bondansa Giusep a l'ha arlevà tute le proviande ch'a-i ero 'd tròp ant ël pais d'Egit e a l'ha faje anmagasiné ant le sità. Parèj ant le sità a l'é staje ambaronà la produccion ëd la campagna a l'anviron. ⁴⁹Giusep a l'ha fàit anmagasiné 'l gran ch'a l'é stàit tanme la sabia dël mar, an quantità tant bondosa ch'as na podìa gnanca fene 'l cont, pèrchè a passava tute le mzure.

⁵⁰Anans ch'a rivèisso j'agn ëd la famin-a, a son naje a Giusep doi fieuj ch'a l'ha daje Asnat, fija 'd Potifera, sacerdot d'On. ⁵¹Giusep a l'ha dàit al prim fieul ël nòm ëd Manasse, pèrchè, a l'ha dit chiel, “Nosgnor a l'ha fame dësmentié tute mie pen-e e tuta la famija 'd mè pare”.

⁵²Lè scond a l'ha ciamalo Efraim, pèrchè, a l'ha dit chiel, “Nosgnor a l'ha rendume dru ant ël

230 Cfr. At 7:10.

231 O “sacerdot dla sità d'Eliopolis”.

232 O “a l'é partì pèr ispeccioné”.

pais ëd mè maleur”.

⁵³Peuj a son finì ij set agn ëd bondansa ch’a l’ero staie ant ël pais d’Egit, ⁵⁴e a son comensà ij set agn ëd famin-a²³³, pròpi coma ch’a l’avìa dit Giusep. A l’è stajè na famin-a an tuit ij pais, ma an tut ël pais d’Egit a-i era ‘d pan. ⁵⁵Peui tut ël pais d’Egit a l’ha patì la fam e ‘l pòpol a ciamava a gran vos ël pan a Faraon, ma Faraon a disìa a tuit j’Egissian: “Andé da Giusep, e fé lòn che chiel av dirà²³⁴”. ⁵⁶La famin-a a la fasìa da padron-a për tuta la tera. Anlora Giusep a l’ha vendù ‘d gran a j’Egissian. La famin-a a vnisìa sèmper pì greva ant ël pais d’Egit. ⁵⁷Èdcò da tuti j’àutri pais a vnisìa ‘d gent për caté ‘d gran da Giusep, perchè la famin-a a l’era greva për tuta la tèra.

42

Giacòb a manda ij sò fieuj an Egit

¹Giacòb a l’ha savù ch’a-i era ‘d forment ch’as peudìa catesse an Egit e a l’ha dije ai sò fieuj: “Còsa sperève? ²A l’han dime che an Egit a-i é ‘d forment. Andeje a catene perchè nojàutri i peussa dzorvive²³⁵, dèsnò i podrìo meuire ‘d fam”. ³Parèj, des dij frej ëd Giusep a son calà an Egit për caté ‘d forment ambelelà. ⁴Për lòn ch’a riguarda Benjamin, ël frel ëd Giusep, a l’ha nen mandalo con j’àutri: “A venta pa,” a disìa, “ch’a vada a capiteje na chèich dèsgrossia”. ⁵Dal pais ëd Canan, anté ch’a-i era ‘dcò la famin-a, ij fieuj d’Israel a son evnùit con j’àutri ch’a andasìo a caté ‘l forment.

Ij frej ëd Giusep a l’arconòsso pa

⁶Giusep a l’avìa d’autorità an sël pais e a l’era col ch’a vendìa ‘l forment a tuti. Cand ch’a son rivà ij sò frej, lor a son prostèrnasse dè ‘dnans a chiel fin-a a toché a tèra con la front. ⁷Giusep, cand ch’a l’ha vèdduje, a l’ha bin arconossuje, ma a l’ha fàit finta ‘d nen e a l’ha parlaje ‘d manera dura. A l’ha ciamaje: “D’andova ch’i ven-e vojàutri?” E a l’han rësponduje: “Dal pais ëd Canan për caté da mangé”. ⁸Giusep a l’avìa arconossù ij sò frej, ma lor a l’avìo nen arconossulo. ⁹Giusep a l’è visassne dij seugn ch’a l’avìa avù riguard ëd lor²³⁶ e a l’ha dije: “Vojàutri i seve dè spion! A l’è për anformeve dij pont déboj dè sto pais che vojàutri i seve vnùit!”. ¹⁰Lor, contut, a protestavo: “Nò, car ël mè signor! Ij tò servent a son evnùit për caté da mangé. ¹¹Nojàutri i soma tuti fieuj d’un medésim pare, i soma ‘d gent onorà. Costi tò servent a son nen dè spion!”. ¹²Giusep a l’ha replicà: “A l’è nen vera! I seve vnùit a nformeve dij pont déboj dël pais!”. ¹³Lor a l’han torna dì: “Nojàutri, costi tò servent, j’ero dódes frej, fieuj d’un medésim pare, al pais ëd Canan. Èl pì cit a l’è restà con nòstr pare, e a-i era ‘dcò n’àutr ch’a l’è dèsparì”. ¹⁴Giusep a-j réplica: “A l’è lòn ch’i disìa: vojàutri i seve mach dè spion! ¹⁵Ma mi iv butrai a la preuva: për la vita ‘d Faraon, i seurtireve nen da sè s’im pòrte pà vòstr frel ël pì giovo. ¹⁶Mandé un ëd voi a pijelo; vojàutri i restereve pèrzoné. Che vòstre paròle a sio provà, për savèj s’i la conte giusta. Dèsnò, për la vita ‘d Faraon, i seve dè spion”. ¹⁷E a l’ha butaje tuit an pèrzon për tre dì.

¹⁸Èl ters dì, Giusep a l’ha dije: “Vardé-sì lòn ch’i fareve për avèj la vita salvà, perchè mi i

233 Cfr. At 7:11.

234 Cfr. Gioann 2:5.

235 Cfr. At 7:12.

236 Cfr. Génesi 37:5-10.

l'hai tèmma 'd Nosgnor: ¹⁹Se vojàutri i seve d'òm onest, lassé un dij vòstri frej confinà ambelessì an pèrzon, mentre che j'àutri as n'andran a porté 'l forment a vòstre famije ch'a l'han fam. ²⁰I l'eve, contut, da porteme vòstr frel pì giovo; parèj che vòstre paròle a saran verificà e voi i sareve nen massà". Parèj lor a l'han fàit. ²¹A son disse l'un l'òutr: "Ora nojàutri i pagoma 'l mal ch'i l'oma fàit a nòstr frel, pèrchè i l'oma nen èscotalo cand ch'i l'oma vèddulo angossà ch'an suplicava. A l'é pèr lòn che adess an casca adòss costa tribulassion granda". ²²Ruben a l'ha rësponduje: "I l'avìa fòrsi nen dive èd nen pècché contra col fieul^{237?} Voi, contut, i l'eve pa scotame e vardé-sì che a nojàutri as ciama cont èd soa mòrt²³⁸". ²³Lor a savio pa che Giusep a capìa lòn ch'a disìo, pèrchè tra chiel e lor a-i era sèmper n'antèrpret. ²⁴Anlora chiel a l'é slontanasse da lor e a l'ha butasse a pioré dè stèrmà. Peui a l'é tornà da lor e a l'ha parlaje; a l'ha sernù an tra 'd lor Simeon e a l'ha falo gropé sota ij sò euj.

Artorn dij fieuj èd Giacòb a Canan

²⁵Peui a l'ha dàit órdin ch'a-j ampinnisso ij sach èd forment, èd buteje torna ij dné 'd mincadun ant èl sach e 'd deje 'd proviande pèr èl viage. E a l'é lòn ch'a l'é fasse. ²⁶Ij frej a l'han carità èl forment an sj'aso e a son andass-ne. ²⁷Ma cand un èd lor, al campament pèr la neuit, a l'ha dovertà sò sach èd forment pèr deje 'd foragi a sò borich, a l'ha vèddù sò dné ch'a l'era a l'ambocadura 'd sò sach. ²⁸A l'ha dit ai sò frej: "A l'han rendume mè dné, vardé-sì còs ch'a-i é ant mè sach èd forment!". Anlora 'l cheur a l'é mancaje e a son vardasse an tramblant, disend-se: "Còs é-lo sossì che Nosgnor a l'ha fane?".

²⁹Rivà da sò pare Giacòb ant èl pais èd Canan, a l'han riferije tut lòn ch'a l'era 'ncapitaje: ³⁰"L'òm ch'a l'é 'l signor dèl pais," a l'ha dije, "a l'ha parlane an manera dura e a l'ha pijane pèr dè spion dèl pais. ³¹Anlora i l'oma dije: 'Noi i soma 'd gent génita, nojàutri i soma pa dè spion! ³²Noi i soma dódes frej, ij fieuj d'un medésim pare, un èd nojàutri a-i é pì nen e 'l pì giovo a l'é adess con nòst pare ant èl pais èd Canan. ³³Ma col òm ch'a l'é 'l signor dèl pais a l'ha rëspondune: 'Vardé-sì coma ch'i savrai se voi i seve sincer: lassé da mi un dij vòstri frej, pijé 'l forment necessari a vòstre famije e parte; ³⁴ma porteme vòstr frel pì giovo e mi i savrai ch'i seve nen dè spion ma ch'i seve 'd gent onorà. Anlora mi iv rendrai vòst frel e voi i podreve girolé liber ant èl pais'".

³⁵Coma ch'a l'ha dàit èl gir a sò sach, minca un a l'ha peui trovà ant sò sach soa borsa 'd dné e a l'han avù pau. ³⁶Anlora sò pare Giacòb a l'ha dije: "Voi im gave mè fieuj: Giusep a l'é pì nen, Simeon a l'é pì nen, e voi i veule pijé Benjamin, e a l'é ansima a mi che tut sòn a casca". ³⁷Ma Ruben a l'ha dit a sò pare: "Ti it podras buté ij mè doi fieuj a mòrt, se mi it lo porterai nen andarera, Benjamin. Damlo an guerna e mi it lo rendrai!". ³⁸Ma Jacob a l'ha rësponduje: "Mè fieul a vnirà nen con vojàutri: sò frel a l'é mòrt e a l'é restà sol. Se a-j' ancapitèissa 'n maleur ant èl viagi, vej coma ch'i son, im farè calé ant èl pais dij mòrt con la pen-a ant èl cheur".

²³⁷ Cfr. Génesi 37:21-22.

²³⁸ O "èd sò sangh".

Ij fieuj ëd Giacòb a parto torna con Benjamin

¹La famin-a a seguitava greva an sël pais. ²Cand che la famija ‘d Giacòb a l’avia giuamai consumà ‘l forment ch’a l’avìo portà da l’Egit, ël pare a l’ha dit ai sò fieuj: “Torné ambelelà e caté lòn ch’an serv për vive”. ³Giuda a l’ha rësponduje: “Col òm a l’ha prevnime espress: ‘Vojàutri i sareve nen arseivù a mia presensa se vòst frel a sarà nen con voi’. ⁴Se ti ‘t ses dispòst a lassé parte nòst frel con noi, nojàutri i caleroma là e i caterom-te ‘d che vive; ⁵ma se ti it lo lasse nen parte con nojàutri, i androma nen, përchè cost’ òm a l’ha dine: ‘I sareve pa arseivù da mi se con voi a-i sarà nen vòst frel’”. ⁶Israel a l’ha dit: “Përchè mai i l’ave fàit costa malfàita ‘d dije a col òm ch’i l’avìe ancora ‘n frel?’”. ⁷“A l’é,” a l’han rësponduje, “che l’òm a l’ha ciamane ‘d nòstra famija, e a l’ha dine: ‘L’é-lo ancora viv vòst pare? L’ave-ne ‘n frel?’ e noi i l’oma anformalo ‘d consequensa. Coma podìo-ne savèj che chiel a l’avrìa dit: ‘Mneme vòst frel?’”. ⁸Anlora Giuda a l’ha dije a sò pare Israel: “Lassa vnì col fieul ansem a mi. Andomie, s’i voroma dzorvive, ti, nojàutri e nòstre famije. An difet, an èspeta la mòrt. ⁹Mi im pòrto garant për chiel e ti im në ciamras cont: s’am capitèissa ‘d pì nen portetlo e ‘d pì nen podèj butetlo dè ‘dnans, i na portrai la colpa për tuta mia vita. ¹⁰Se noi i l’avèisso nen tirala a la longa, a st’ora-sì i sarìo già tornà për la sconda vira!”.

¹¹Anlora sò pare Israel a l’ha dije: “S’a l’é parèj, fé pura com i veule: ant ij vòstri bagagi pijé dël pì bon ëd la produccion dël pais, për portela an cadò a col òm, un pò ‘d balsam e un pò d’amel, goma adraganta, pèrzin-a e laudanum, ëd pistach e d’amandole. ¹²Ciapé con voi ël dobi ëd ël dné e porté andaré ij sòld ch’a son èstàit butà a l’ambocadura dij vòstri sach ëd forment: a peul d’esse ch’a sio sbaliasse. ¹³Pijé vòst frel e parte, e torné da col òm. ¹⁴Che Nosgnor Tutpotent a peuda feve trové misericòrdia d’apress ëd col òm e che av lassa andé l’àutr frel e Benjamin. Për lòn ch’am riguarda, s’i l’hai da perde mie masnà, ch’i-j perda!”.

Scond rëscontr con Giusep

¹⁵A l’é parèj che ij frej a l’han pijà con lor costi don, e ‘l dobi ëd ël dné, ansem a Benjamin; a son partì e calà an Egit, e a son presentasse dè ‘dnans a Giusep. ¹⁶Cand che Giusep a l’ha vèdduje con Benjamin, a l’ha dije a sò antendent: “Men-a costa gent a mia ca, massa na bestia e prontla, përchè a mesdì costa gent a mangerà con mi”. ¹⁷L’òm a l’ha fàit coma ch’a l’era stàje comandà e a l’ha mnà cola gent a ca ‘d Giusep. ¹⁸Cand ch’a l’han vèddù ch’a l’ero stàit fàit intré ant la ca ‘d Giusep, a son sbaruvasse, e a l’han dit: “A l’é për motiv ëd ël dné ch’a l’é trovasse ant ij sach ëd forment la prima vira che nojàutri i soma vnùit: a veul sauté a còl ëd nojàutri e ciapene coma dè s-ciav, con ij nòstri aso”. ¹⁹A son, donca, avzinasse al mèistr ëd ca ‘d Giusep e a l’han parlaje a l’intrada dla ca: ²⁰A l’han dije: “Ch’an pèrdon-a, monsù. Nojàutri i soma calà na prima vira për caté ‘d proviande. ²¹E cand ch’i soma rivà al campament për la neuit e ch’i l’oma dovertà ij nòstri sach ëd forment, mincadun a l’ha trovà a l’ambocadura ‘d sò sach ij nòstri sòld peisà, e anlora nojàutri i l’oma portalo andarera. ²²Noi i l’oma portà n’àutra scòrta dè dné për caté da mangé. Nojàutri i savoma nen chi ch’a l’abia butà coj sòld andrinta ai nòstri sach ëd forment”.

²³L’òm a l’ha rësponduje: “Sté an pas e ch’i l’abie nen tèmma! A l’é vòst Dio, ël Dio ‘d vòst pare ch’a l’ha butave ‘n tesòr ant ij vòst sach ëd forment²³⁹; ij vòstri sòld a son bin rivà a mi”,

²³⁹ Sto-sì a l’é ‘l prim ciàir arferiment a la Providensa - che Nosgnor a travaja për ël mojen dj’assion uman-e për

e a l'ha mnaje Simeon. ²⁴Parèj, l'antendent a l'ha fàje intré ant la ca 'd Giusep, e a l'ha portaje d'eva pèrchè ch'as lavèisso ij pé e a l'ha daje 'd forage pèr ij sò aso. ²⁵Lor a l'han prontà 'l cadò an èspetand che Giusep a rivèissa pèr mesdi, pèrchè a l'avio savù che lor a l'avriò fàit ambelelà sò disné. ²⁶Cand che Giusep a l'é tornà a ca, a l'han smonuje 'l regal ch'a l'avio con lor e a son prostèrnasse pèr tèra. ²⁷Ma chiel a l'ha salutaje con amicissia e a l'ha ciamaje: "Coma ch'as pòrta vòst pare vej ch'i l'eve dime? L'é-lo ancora an vita?". ²⁸Lor a l'han rësponduje: "Tò servent, nòst pare, as pòrta bin. A l'é ancora an vita", e a son torna anginojasse e prostèrnasse. ²⁹Giusep a l'ha vèddù Beniamin, sò frel, fieul dl'istessa mare, e a l'ha ciamà: "L'é-lo col-là vòst frel pì giovo, che voi i l'eve dime?", e adressandse a chiel: "Che Nosgnor at fasa grassia, car èl mè fieul".

³⁰E Giusep a l'é surtì an pressa, pèrchè ch'a l'era comovusse pèr sò frel e le lerne a-j vnìo a j'euj: a l'é intrà an soa stansia e là a l'ha piorà. ³¹Peui a l'é lavasse la faccia e, fasendse fòrsa, a l'é arpijasse e dominand-se a l'ha comandà: "Servì 'l disné". ³²A l'han servilo da part, pèr lor a part e 'dcò a part pèr j'Egissian ch'a mangiavo da chiel, pèrchè j'Egissian a peulo nen pijé disné con j'Ebreo; lor a l'han èsgiaj èd lòn²⁴⁰. ³³A l'han pijà pòst an faccia 'd chiel, mincadun èscond sò rangh, dal pì vej al pì giovo, e as vardavo l'un l'àutr con maravija.

44

La copa 'd Giusep ant èl sach èd Beniamin

¹Peui Giusep a l'ha dit a sò atendent: "Ampiniss ij sach èd costa gent con tut èl mangé ch'a peudo porté e buta ij sòld d'ognidun a l'ambocadura 'd sò sach. ²Mia copa, cola d'argent, ti it la butras a l'ambocadura dèl sach èd èl pì giovo, con ij sòld èd sò forment". L'antendent a l'ha fàit coma ch'a l'era staje comandà. ³Fasse ciàir, a la matin, a l'ha lassaje andé pèrchè ch'as na partisso con ij sò aso. ⁴A l'ero pen-a surtì da la sità e a l'ero ancora nen vaire slontanasse, che Giusep a l'ha dit a sò atendent: "Fà lest, corje dapress a cola gent, ciàpje e dije: 'Pèrchè ch'i l'eve rendù mal pèr èl bin? ⁵L'é-lo nen costa la copa ch'a serv a mè signor pèr bèive e pèr strologhé ij presagi²⁴¹? A l'é mal lòn ch'i l'eve fàit!'. ⁶Sò atendent a l'ha ciapaje e a l'ha dije cole paròle-lì. ⁷Ma lor a l'han rëspondù: "Pèrchè 'l mè signor a parla parèj? Lontan da tò servent èd fé na ròba parèj! ⁸Varda l'arzan ch'i l'oma trovà a l'imbocadura dij nòstri sach èd forment, noi i l'oma portatlo andaré dal pais èd Canan. Com i l'avriò podù porté via da la ca dlè signor d'argent e d'òr? ⁹S'i lo treuve ant ij bagagi d'un dij tò servent, ch'a meuire, e tui nojàutri i saroma dè s-ciav èd mè signor!". ¹⁰A l'ha rëspondù: "Ch'a sia coma ch'i dise. Col ch'as troverà davzin l'oget a sarà mè s-ciav, ma vojàutri i sareve nossent". ¹¹Mincadun a l'é afanasse a dèscarié sò sach èd forment pèr tèra e tuit a l'han duvertalo. ¹²Col-lì a l'ha fognà ancaminand-se dal pì vej e a l'ha finì con èl pì giovo, e la copa a l'é stàita trovà ant èl sach èd Beniamin! ¹³Anlora a son ès-ciancasse le vestimenta pèr segn èd dèesperassion, a l'han torna carità ij sò aso e tornà an sità.

L'antèrvent èd Giuda

¹⁴Cand che Giuda e ij sò frej a son intrà ant la ca 'd Giusep, costì as trovava ancora là, e a son

compì Soa volontà.

240 O "pèr lor a sarìa n'abominassion" (Cfr. Génesi 36:24; Surtia 8:22). Costa pràtica a l'é bin atestà da dè scrittor antich tanme Eròdotò, Diodòro, e Strabon.

241 O "pèr andviné l'avni".

campasse pèr tèra dè 'dnans èd chiel. ¹⁵Giusep a l'ha ciamaje: “Còs é-la st'assion ch'i l'eve fàit? Seve pa che n'òm coma mi a l'ha 'l don d'andviné?”. ¹⁶E Giuda a l'ha rëspondù: “Còsa mai podriom-ne dì, car èl mè signor? Coma parlé e coma giustifichene? A l'é Nosgnor ch'a l'ha butà an evidensa la colpa dij tò servent... Vard-ne sì coma jè s-ciav èd mè signor, nojàutri e 'dcò col ch'a l'é stàit trovà ch'a l'avìa la copa!”. ¹⁷Ma Giusep a l'ha rëspondù: “Lontan da mi èd fé sòn! L'òm ch'a l'é stàit trovà con la copa, a sarà mach chiel mè s-ciav, ma vojàutri i podreve tornev-ne an pas da vòst pare.

¹⁸Anlora Giuda a l'é fasse anans e a l'ha dit: “S'at pias, mè signor, pèrmèt che 'l tò servent a disa na paròla a mè signor. Pijla pa coma n'ofèisa, ti ch'it ses pròpi coma Faraon! ¹⁹Mè signor a l'avìa butà costa question ai sò servitor: ‘L'eve-ne 'dcò un pare o un frel?’, ²⁰e nojàutri i l'oma rësponduje al mè signor: ‘Noi i l'oma un pare vej e un frel cadet, ch'a l'é nassuje an soa veciaja, èl frel èd costì a l'é mòrt e a l'é restà 'l fieul solengh èd soa mare, e sò pare a-j veul tant bin. ²¹Anlora ti 't l'has dit ai tò servitor: ‘Portémlo, che mè sguard a peula possesse dzora 'd chiel’. ²²Noi i l'oma rësponduje a mè signor: ‘Èl fieul a peul pa chité sò pare; se a chitèissa sò pare, costì a na meurerìa’. ²³Ma ti 't l'has fortì con tò servitor: ‘Se vòst frel pì giovo a ven nen con vojàutri, voi i sareve pì nen arseivù an mia presensa’. ²⁴Cand che nojàutri i soma tornà da tò servitor, mè pare, noi i l'oma arportaje le paròle dèl mè signor. ²⁵E nòst pare a l'ha dit: ‘Torné pèr catene le proviande ch'i l'oma da manca’. ²⁶E nojàutri i l'oma rësponduje: ‘I podoma pa torné ambelelà. Noi i podoma andeje mach se nòst frel pì giovo a sarà con nojàutri, pèrchè ch'a l'é pa possibil ch'i sio arseivù a la presensa 'd col òm senza che nòst frel pì giovo a sia con noi’. ²⁷Anlora tò servitor, mè pare, a l'ha dine: ‘Vojàutri i seve bin che mia fomna a l'ha dame doi fieuj: ²⁸un a l'é partì da mi e mi i l'hai dit: A l'é stàit fàit a tòch! E i l'hai pi nen vèddulo da 'nlora. ²⁹Se adess voi im porte via 'dcò sto-sì e a-j rivèissa 'n chèich maleur, mi, vej coma ch'i son, im farie calé ant èl pais dij mòrt con la pen-a ant èl cheur”. ³⁰Ora, se mai mi i dovèissa torné da tò servitor, mè pare, senza ch'a-i sia con noi col fieul, antant che l'ànima d'un a l'é gropà a la vita dl'àutr, ³¹pen-a ch'a l'avèissa vèddù che 'l fiolin a l'é pa con nojàutri, chiel a na meurerìa, e ij tò servitor a l'avrìo fàit calé ant èl pais dij mòrt tò servitor mè pare’. ³²E tò servitor a l'é fasse garant èd èl fiolin, dacant èd mè pare con coste paròle: ‘Se mi i dovèissa nen portetlo andarera, mi i sarai colpèivol anvers èd mè pare pèr tuta mia vita’. ³³Ora, che tò servitor a vada a resté coma nè s-ciav èd mè signor al pòst dèl fiolin e che costì a peussa torné ambelelà con ij sò frej. ³⁴An efet, coma ch'i podrìa ancora feme vèdde da mè pare, senza che 'l fiolin a sia con mi? Mi i veui nen vèdde 'l maleur ch'a sesirìa mè pare!’”.

45

Giusep as fà arconòsse

¹Anlora Giusèp pèr l'emoission a l'ha pì nen podù contnisse dè 'dnans a tuti coj ch'a jè stasiò dantorn²⁴² e a l'ha crijà: “Fé seurte tuti da mia presensa!”. Parèj, ant èl moment ch'a l'é fasse arconòsse dai sò frej, gnun d'àutri a l'era lì present²⁴³. ²Ma Giusèp a piorava tant fòrt, che j'Egissian a l'han bin sentulo, e la còsa a l'é arsavusse fin-a 'nt la cort èd Faraon. ³A l'é anlora che Giusèp a l'ha dit ai sò frej: “Mi i son Giusèp! Mè pare a viv-lo 'ncora?”. Ij sò frej a-j podìo nen rësponde tant ch'a j'ero bolvèrsà da vèdlo parèj dè 'dnans èd lor. ⁴Anlora Giusèp a l'ha dije ai sò frej: “Avzineve a mi”, e lor a-j son avzinasse. A l'ha torna dije: “Mi i son

²⁴² Ij sò atendent.

²⁴³ Cfr. At 7:13.

Giusèp, vòstr frel, che vojàutri i l'avie vendù a un ch'as n'andasìa an Egit. ⁵Adess, contut, ch'i sie nen sagrinà e fastidieve nen d'avèjme vendù ambelessì, pèrchè ch'a l'é pèr preservé vòstre vite che Nosgnor a l'ha mandame dè 'dnans ëd vojàutri. ⁶A l'é giamai doi agn che a-i é la famin-a 'nt ël pais, e ancora pèr sinch agn a-i sarà nì travaj nì amson. ⁷Nosgnor a l'ha mandame sù anans ëd voi pèr sicuré vòstra dzorvivensa an èsto pais e salvé an vojàutri la vita 'd tanta gent. ⁸Parèj i seve nen vojàutri ch'i l'ave mandame sù, ma a l'é stàit Nosgnor. Chiel a l'ha fàit ch'i fussa tanme 'n pare pèr ël Faraon; chiel a l'ha fame signor ëd tut lòn che 'l Faraon a l'é padron, e governor ëd tut ël pais d'Egit. ⁹Adess dèsgageve e monté da mè pare e dije: "Parèj a parla tò fieul Giusèp: Nosgnor a l'ha fame signor ëd tut l'Egit. Ven sù da nojàutri e tarda nen. ¹⁰Ti it èstaras ant ël pais ëd Gosen e it saras dacant ëd mi, ti, ij tò fieuj, ij tò novod, ij tò cit e tò gròss èstrop e tut lòn ch'a l'é tò. ¹¹Ambelelà i provèdrai a tò sostenta pèrchè la famin-a a durerà ancora sinch agn. I veuj pa ch'it sie 'nt lè bzògn, ti, toa gent e tut lòn ch'a l'é tò". ¹²Voi medésim e ti, mè frel, Benjamin, i peule prové con ij vòstri euj medésim ch'i son mi ch'iv parlo. ¹³Feje 'dcò savèj a vòst pare cola ch'a sia l'auta dignità ch'i l'hai an Egit, e dèspiegheje tut lòn ch'i l'ave vèddù, e buté pressa a fé calé sù mè pare".

¹⁴Anlora Giusèp a l'é campasse a còl ëd sò frel Benjamin e a l'ha piorà. Benjamin ëdcò a l'ha piorà ansima la spala 'd Giusèp. ¹⁵Peui a l'ha basà tuit ij sò frej e a l'ha piorà ambrassandje a chiel. Apres ëd lòn, ij sò frej a son butasse a ciaciare con chiel.

Èl Faraon a fà ven-e Giacòb an Egit

¹⁶La neuva a l'era spantiasse al palas ëd Faraon che ij frej ëd Giusep a j'ero vnù e Faraon, parèj ëd sò cortisan, a l'ha vèddù sòn ëd bon euj. ¹⁷Faraon a l'ha parlà parèj a Giusep: "Dì ai tò frej: 'Fé pèrparèj: carié vòstre bestie e andé ant ël pais ëd Canan. ¹⁸Pijé vòst pare e le vòstre famije e vnù da mi; mi iv darai la contrà pì drua d'Egit e voi i mangereve la produccion pì bon-a dël pais'. ¹⁹Ti 't ses ëdcò comandà 'd di: 'Fé parèj: porteve dal pais d'Egit ëd cher pèr vòstre masnà e vòstre fomne, porté vòst pare e vnù. ²⁰Ch'i l'abie nen ëd ringret pèr vòstra ròba ch'i-i lassereve, pèrchè lòn ch'a-i é 'd pì bon an tut l'Egit a sarà pèr vojàutri".

Artorn an Canan

²¹Ij fieuj d'Israel a l'han fàit parèj. Giusep a l'ha daje 'd cher ëscond l'òrdin ëd Faraon, e a l'ha daje 'd proviande pèr ël viage. ²²A minca un ëd lor a l'ha daje na muda 'd vestimente, ma a Benjamin a l'ha daje tèrzent sicl d'argent e sinch mude 'd vestimente. ²³Dla midema manera a l'ha mandà a sò pare des aso caria dla pì bon-a produccion d'Egit e des sòme ch'a portavo 'd forment, ëd pan e 'd proviande pèr ël viage 'd sò pare. ²⁴Peuj a l'ha congedà ij sò frej e antramentre ch'a partìo a l'ha dije: "Rusé nen pèr la stra!".

²⁵A son donca armontà da l'Egit e a son rivà al pais ëd Canan da sò pare Giacòb. ²⁶Sùbit a l'han arferije: "Giusep a l'é ancora viv, e a l'é chiel istess ch'a governa tut ël pais d'Egit!": Sò cheur, contut, a l'é restà frèid, pèrchè a-j chèrdia nen. ²⁷Tutun, cand ch'a l'han arferije tute le paròle che Giusep a l'avìa dit, cand ch'a l'ha vèddù ij cher che Giusep a l'avìa mandà pèr pijelo, a l'é anlora che lè spirit ëd Giacòb, sò pare, a l'ha arpijà vita. ²⁸Israel a l'ha dit: "Pro! Giusep, mè fieul, a l'é ancora viv! I andrai a vèdd-lo anans che mi i meuiral!".

244 Dal versèt 9 a l'11, cfr. At. 7:14.

Partensa ‘d Giacòb pèr l’Egit

¹Israel a l’è partì con tut lòn ch’a l’avìa an diression ëd Bersabea, anté ch’a l’ha smonù ‘d sacrificiss al Dé ‘d sò pare Isach. ²Cola neuit, Nosgnor a l’ha ciamà Israel ant na vision: “Giacòb! Giacòb!” e a l’ha rëspondù: “Vardme-sì!”. ³Nosgnor a l’ha arpijà: “Mi i son Dé, ël Dé ‘d tò pare. Gnun-e tëmme ‘d calé an Egit, pèrché a sarà ambelelà ch’i farai ëd ti na nassion gròssa. ⁴Mi i calerai con ti an Egit, e it farai ‘dcò torné da lì, e Giusep, cand ch’it meureras, at sarerà j’eu”. ⁵Anlora Giacòb a l’è partì da Bersabea, e ij fieuj d’Israel a l’han fàit monté sò pare Giacòb, soe masnà e soe fomne an sij chèr che Faraon a l’avìa mandà pèr pijeje. ⁶Giacòb a l’è seurtì da Bersabea. Ij sò fieuj a l’han ëmnà ij sò strop e tùit ij beni ch’a l’avìo catà ant ël pais ëd Canan. Giacòb a l’è rivà an Egit con tùit ij sò dissident²⁴⁵. ⁷A l’ha portà con chiel an Egit: ij sò fieuj, ij sò novod, soe fiye e le fiye dij sò fieuj, ansoma, tuta soa fijolansa.

La famija ‘d Giacòb

⁸Costi-sì a son ij nòm dij fieuj d’Israel ch’a son ëvnùit an Egit, ij nòm ëd Giacòb e dij sò dissident. Ruben, ël prim-génit ëd Giacòb, ⁹e ij sò fieuj: Enoch, Palu, Esron, Carmi. ¹⁰Ij fieuj ëd Simeon: Iemuel, Iamin, Ocad, Iachin, Socar, e Saul, ël fieul ëd la Cananea. ¹¹Ij fieuj ëd Levi: Gherson, Chelat, Merari. ¹²Ij fieuj ëd Giuda: Er, Onan, Sela, Peres e Zerach; j’àutri fieuj Er e Onan a l’ero mòrt ant ël pais ëd Canan. Peres a l’avìa doi fieuj: Chesron e Amul. ¹³Ij fieuj d’Issacar: Tola, Puva, Iasub e Simron. ¹⁴Ij fieuj ëd Zabulon: Sered, Elon, Ialel. ¹⁵Costi-sì a son ij fieuj che Lea a l’avìa daje a Giacòb an Padan-Aram, e an pì soa fija Dina, ant tut, tra fieuj e fiye a j’ero trentatrè pèrson-e. ¹⁶Ij fieuj ëd Gad: Zefon, Aghi, Suni, Esbon, Eri, Arodi e Areli. ¹⁷Ij fieuj d’Aser: Ima, Isva, Isvi, Beria e soa seur Serach; ij fieuj ëd Beria: Eber e Malchiel. ¹⁸Costi-sì a son ij fieuj ëd Zilpa, che Laban a l’avìa dàit a soa fija Lea; chila a l’ha partorije a Giacòb: a son sèddes pèrson-e. ¹⁹ij fieuj ëd Rachel, fomna ‘d Giacòb: Giusep e Beniamin. ²⁰Giusep a l’avìa avù an Egit Efraim e Manasse, masnà ch’a l’ha partorije Asnat, fija ‘d Potifera, sacerdot d’On²⁴⁶. ²¹Ij fieuj ëd Beniamin: Bela, Becher, Asbel, Gera, Naman, Echi, Ros, Mupin, Upin, e Ard. ²²Costi-sì a son ij fieuj che Rachel a l’ha daje a Giacòb, an tut: quatordes pèrson-e. ²³Usim a l’era ‘l fieul ëd Dan. ²⁴Ij fieuj ëd Neftali: Iacsel, Guni, Ieser e Silem. ²⁵Costi-sì a son ij fieuj ëd Bila, che Laban a l’avìa daje a soa fija Rachel; chila a l’ha partorije a Giacòb, an tut set pèrson-e.

²⁶Ij mèmbër ëd la famija ‘d Giacòb, ij sò dissident diret ch’a son intrà an Egit, a j’ero an tut: sessantasses pèrson-e, senza conté le fomne dij sò fieuj. ²⁷Ij fieuj ëd Giusep, ch’a l’ero nassuje an Egit, a l’ero doi. Ël total ëd ij mèmbër dla famija ‘d Giacòb ch’a son intrà an Egit, a l’ero dè stanta²⁴⁷ pèrson-e.

Ël bin-evnù ‘d Giusep

²⁸Israel a l’avìa mandà Giuda a dì a Giusep ch’a l’andèissa a trové ant la region ëd Gosen.

245 Cfr. At 7:15.

246 Cfr. Génesi 41:50-52.

247 Ël nùmer dè stanta a comprend Giacòb medésim e jè stanta e un dissident ch’a l’avìa (comprens Dina, Giusep, Manasse e Efraim) ch’a son elencà ant ij vv. 8-25, men-o Er e Onan (ch’a-i ero pi nen). La version greca dij LXX a dà ‘l nùmer “stanta-sinch” (cfr. At 7:14).

Cand ch'a son rivaje, ²⁹Giusep a l'ha fàit taché sò chèr e a 'é andàit a Gosen a trové sò pare Israel. Cand ch'a l'é staje dè 'dnans, a l'ha ambrassalo e a l'ha piorà pèr vaire tnisendlo strèit a sò col. ³⁰Israel a l'ha dit a Giusep: "Adess i peuss pro meuire. I l'hai vèddute ch'it ses ancora viv". ³¹Anlora Giusep a l'ha dije ai sò frej e a la gent èd sò pare: "I vado a fèjlo savèj al Faraon. I-j dira che ij mè frej e la gent èd mè pare, ch'a j'ero ant èl pais èd Canan, a son rivà. ³²I-j dèspiegherai ch'a son èd pastor èd feje e 'd crave, ch'a cudisso 'd bestiam e ch'a l'han portasse dapress ij sò strop èd feje, crave e 'd vache, e tut lòn ch'a l'avio. ³³Parèj che cand che Faraon av ciamerà e ch'av domanda cola ch'a l'é vòstra ocupassion, ³⁴i l'ave da rëspondje: 'Ij tò servent a son sèmper ocupasse 'd cabial fin da giovo, tant nojàutri coma ij nòstri cé'. Parèj i podreve sté ant la tèra 'd Gosen, pèrchè a j'egissian a-j fan èsgiaj tuit ij bèrgé 'd feje e crave".

47

Giacòb dè 'dnans a Faraon

¹Giusep, anlora, a l'é andàit a buté al corent Faraon dè sti fàit. A l'ha dije: "Mè pare e ij mè frej a son rivà dal pais èd Canan con ij sò strop èd feje, crave e vache, e con tuit ij sò beni. A son sì, ant la region èd Gosen". ²Peui a l'é pijasse con chiel sinch dij sò frej e a l'ha presentaje al Faraon. ³Èl Faraon a l'ha ciamaje: "Cola ch'a l'é vòstra ocupassion?". A l'han rësponduje: "Ij tò servent a son èd bèrgé 'd feje e 'd crave coma ch'a j'ero ij nòstri cé". ⁴A l'han èdcò dije a Faraon: "La famin-a a l'é greva ant èl pais èd Canan. I soma vnùit a sté ambelessì coma d'aventissi, dagià che nojàutri, ij tò servent, i trovoma nen èd pasture pèr jè strop. Pèrmèt, donca, ai tò servent, ch'i pseudo sté ant la region èd Gosen". ⁵Èl Faraon a l'ha dit a Giusep: "Ora che tò pare e ij tò frej a son giontasse a ti, ⁶it l'has a disposission tut èl pais d'Egit. Faje vive ant la mej tèra. A podran bin vive ant la tèra 'd Gosen. Se ti 't conòsse dj'òm d'esperienza, butje coma dzorintendent èd mè cabial".

⁷Peui Giusep a l'ha fàit intré sò pare Giacòb e a l'ha presentàjlo dè 'dnans al Faraon. Giacòb a l'ha saludà e laudà Faraon, ⁸ch'a l'ha ciamaje: "Vaire d'agn l'has-to?". ⁹Giacòb a l'ha rësponduje: "J'agn èd mè passagi an sla tèra a son èstàit sentetranta. Ij mè agn a son èstàit pòchi e sagrinà e i son nen rivà a l'età dij mè grand, ch'a l'ero 'd migrant coma ch'i lo son mi". ¹⁰Giacòb a l'ha torna saludà e laudà Faraon e a l'é congedasse da chiel. ¹¹Giusep a l'ha stabilì sò pare e ij sò frej e a l'ha daje na proprietà ant èl pais d'Egit, ant la region pì bela, la tèra dantorn a la sità 'd Ramses, coma che 'l Faraon a l'avìa comandà. ¹²A l'é parèj che Giusep a l'ha daje sostentament a sò pare, ai sò frej e a tuta la gent èd sò pare, ansem a tute le masnà che lor a l'avio.

La politica agraria 'd Giusep

¹³La famin-a a l'era tant greva che pèr tut èl pais a-i era pì nen èd pan. Ant l'Egit e an Canan pèr la fam la gent a pativa 'd consonsion. ¹⁴Giusep, antratant, a butava ansema tut èl dné ch'as trovava ant èl pais d'Egit e ant èl pais èd Canan an cambi dèl forment che lor a catavo e a l'ha consegnaje sti sòld al tesòr èd èl Faraon. ¹⁵Contut, cand che ij dné dèl pais d'Egit e dèl pais èd Canan a son esaurisse, tuit j'Egissian a son èvnù da Giusep and disendje: "Dane 'd pan! Pèrchè dovrìo-ne meuire sota ij tò euj? An efet a-i son pì nen èd dné". ¹⁶Anlora Giusep a l'ha dije: "Deme vòstre bestie e mi iv darai 'd pan an cambi dij vòstri strop, se a-i son pì nen èd sòld". ¹⁷Parèj lor a l'han èmnà a Giusep ij sò strop èd lor e costì a l'ha daje 'd pan coma pressi dij cavaj, dèl cit e gròss pascage e dij sò aso; col ann-là a l'han mangià 'd pan an cambi dij sò

strop.

¹⁸Passà col ann-là a son èvnùit da chiel e a l’han dije: “Nojàutri i podoma nen èstèrmé a nòst signor che ‘l dné a l’è esaurisse, e ‘dcò ‘l possess èd le bestie a l’è già passà a chiel, e a-i resterìa mach pì, a soa disposission, ij nòstri còrp e ij nòstri teren. ¹⁹Pèrchè dovrio-ne meuire sota ai tò euj, noi e ij nòstri teren? Cata nojàutri e nòstra tèra pèr èd pan, e noi i saroma, con ij nòstri teren, jè s-ciav èd Faraon. Ma dane ‘d travaj, pèrchè noi i peudo dzorvive e che nòstre tère a sio pa desolà”.

²⁰Anlora Giusep a l’ha catà pèr Faraon tut èl teren d’Egit, pèrchè j’Egissian a vendìo tùit ij sò camp èd lor, tant che la famin-a a-j pressava, e ‘l pais antreggh a l’è passà an man èd èl Faraon. ²¹Da na banda a l’àutra dl’Egit, Giusep a l’ha fàit dj’Egissian djè s-ciav. ²²Mach èl teren dij sacerdot a l’ha nen catalo, pèrchè ij sacerdot a l’avìo na rendita fissa dal Faraon e a vivìo dl’assegnassion ch’ arseivìo da Faraon. A l’è parèj che Giusep a l’ha pa vendù sò teren èd lor. ²³Giusep a l’ha dije a la gent: “Ancheuj i l’hai catà pèr Faraon, vojàutri e vòstre tère. ²⁴Ma pèr l’arcòlt, vojàutri i dovreve dene na quinta part a Faraon, e j’àutre quat part a saran vòstre, pèr la sèmna dij camp, pèr èl nutriment èd vojàutri e ‘d vòstre masnà e ‘d vòstre famije. ²⁵A l’han rësponduje: “Ti ‘t l’has salvane la vita! Che noi i peussa pro trovè grassia a j’ euj èd nòst signor, e nojàutri i acetoma d’esse dè s-ciav èd Faraon!”. ²⁶A l’è parèj che Giusep a l’ha fàit da sòn na lej ch’a val ancora ancheuj pèr la tèra d’Egit: as versa un quint al Faraon. Mach le tère dij sacerdot a son nen diventà ‘d Faraon.

Ùltime volontà ‘d Giacòb

²⁷Ant l’Egit, j’Israelita a l’avìo soa abitassion ant la region èd Gosen. A l’han catà ‘d proprietà, a son èstait dru e a son èvnùit a esse motobin numeros.

²⁸Giacòb a l’ha vivù disset agn ant èl pais d’Egit tant che la vita ‘d Giacòb a l’è durà sentequarantesset agn. ²⁹Cand ch’a l’è stàit davzin èl temp èd soa mòrt, a l’ha ciamà sò fieul Giusep e a l’ha dije: “S’i gòdo ‘d toa afession, buta la man sota mia cheussa pèr fé ‘n giurament e mostrme parèj tò amor e toa fidelità: sotreme nen an Egit! ³⁰Cand che mi im sarai cogiame con ij mè antich, ti t’im porteras via da l’Egit e ti ‘m sotreras an mia tomba”. A l’ha rësponduje: “Mi i farai coma ti ‘t l’has dime”²⁴⁸. ³¹Ma sò pare a fortìa: “Fame ‘n giurament!”. E chiel a l’ha fàit un giurament; anlora Israel a l’è prostèrnasse an sèl traversin aranda dèl let.

48

Giacòb a benediss ij fieuj èd Giusep

¹Dòp dè sti avveniment, a l’han fàit savèj a Giusep che sò pare a l’era malavi. Anlora a l’è andàit a vèdd-lo con ij sò doi fieuj Manasse e Efraim. ²Quand che la còsa a l’è stàita arferìa a Giacòb chiel a l’è stàine informà: “Varda che tò fieul a l’è vnù da ti”, e Israel a l’ha butà ansema soe fòrse e a l’è setasse an sèl let. ³Giacòb a l’ha dije a Giusep: “Èl Dé tut-potent ch’a l’è manifestass-me a Lus, ant èl pais èd Canan, a l’ha benedime ⁴e a l’ha dime: “Mi it farai dru e it multipicherai; mi it farai diventé na famija granda ‘d nassion e it darai sto pais an possession perpetua ai tò dissident dòp èd ti²⁴⁹”.

²⁴⁸ Cfr. Génesi 49:29-32; 50:6.

²⁴⁹ Cfr. Génesi 28:13-14.

⁵Ora, i pijo coma s'a fusso ij mè ij doi fieuj ch'at son nassù ant ël pais d'Egit anans ch'i son ëvnù. Efraim e Manasse a saran ij mè al midem titol che Ruben e Simeon. ⁶Për lòn ch'a riguarda le masnà ch'it l'has generà dòp ëd lor a saran mach toe. Cand ch'a l'avran d'arsèive an ardità soa part ëd territori, a saran comprèis ant la part d'Efraim e 'd Manasse.

⁷Tant temp fà, antant ch'i rivava da Padan-Aram, toa mare Rachel a l'é mòrta ant la tèra 'd Canan. I j'ero ancora për la stra, poch anans ëd rivé a Efrata (visadì Betlem). Parèj, con gran pen-a i l'oma sotrala ambelelà an sla stra d'Efrata²⁵⁰.

⁸Israel a l'ha vëddù ij doi fieuj ëd Giusep e a l'ha ciamà: "Chi ch'a son coj-là?". ⁹Giusep a l'ha rëspondù: "Costi-sì a son ij fieuj che Nosgnor a l'ha dame ambelessì", e sò pare a l'ha replicà: "Pòrtmije, che mi i peuda benedije". ¹⁰Ora, j'euj d'Israel a l'ero frust për la veciaja, chiel a vëddìa squasi pì nen, e Giusep a l'ha avzinaje a chiel, ch'a l'ha basaje e ambrassaje. ¹¹Israel a l'ha dije a Giusep: "Mi i pensava pì nen ëd podej torna vëdd-te, e varda 'n pò che Nosgnor a l'ha fame vëdde 'dcò ij tò dissident!". ¹²Anlora Giusep a l'ha tiraje andarera dai sò ginoj e a l'é prostèrnasse fin-a a toché la tèra con la front. ¹³Giusep a l'ha pijaje tùit e doi, Efraim da la drita përchè a fussa a la mancin-a d'Israel. Manasse a la mancin-a përchè ch'a podèissa sté a la drita d'Israel, e a l'ha faje avziné a chiel. ¹⁴Ma Israel a l'ha dèstendù soa man drita e a l'ha butala an sla testa d'Efraim, ch'a l'era 'l cadet, e soa man mancin-a an sla testa 'd Manasse, ancrosiand ij brass; an efet, Manasse a l'era 'l prim nassù. ¹⁵A l'ha benedì parèj Giusep: "Che 'l Dé che mè pare Abraham e Isach a l'han marciàje dè 'dnans, ël Dé ch'a l'é stàit mè bërgé da cand ch'i vivo fin-a a l dì d'ancheuj, ¹⁶l'àngel ch'a l'ha salvame da tùit ij maj, ch'a peuda benedì coste masnà; che mè nòm e 'l nòm dij mè grand, Abraham e Isach, a peussa dzorvive an lor; ch' a chërso e ch' as multiplico an sla tèra!".

¹⁷Giusep a l'avìa vëddù che sò pare a l'avìa butà soa man drita an sla testa d'Efraim e sòn a l'é dèspiasuje. Anlora a l'ha pijà la man ëd sò pare për gavela da la testa d'Efraim e butela an sla testa 'd Manasse. ¹⁸Giusep a l'ha dije a sò pare: "Nen parèj, pare, përchè ch'a l'é costi 'l pì vej: buta toa man drita dzora 'd soa testa". ¹⁹Sò pare, contut, arfudandse 'd felo, a l'ha dije: "I lo sai bin, car ël mè fieul, i lo sai. Èdcò chiel, Manasse, a vnirà a d'esse un pòpol, dcò chiel a sarà grand. Contut, sò cadet a sarà pì grand che chiel, soa dissendenza a vnirà esse na caterva 'd nassion. ²⁰An cola giornà là a l'ha benedije²⁵¹ përparèj: "Coj d'Israel as valeiran ëd tò nòm, Giusep, për benedì, an disend: 'Che Nosgnor at fasa smijé a Efraim e a Manasse!'".

²¹Peui Israel a l'ha dije a Giusep: "I son press ëd meuire: tutun Nosgnor a sarà con vojàutri e av farà torné al pais dij vòstri antich. ²²E për gionta it dago an Sichem ëd pì che ai tò frej: un brich ëd montagna ch'i l'hai vagnà an sj'Amorita con mia spa e mè arch.

49

Giacòb a benediss ij sò dódes fieuj

¹Giacòb a l'ha ciamà ansema ij sò fieuj e a l'ha dije: "Vnì tuti ambelessì, che mi i peussa nunsieve lòn ch'a rivrà a minca un ëd vojàutri ant l'avnì. ²Vnì tuti ambelessì, scoté, fieuj ëd Giacòb, scoté Israel, vòst pare.

250 Cfr. Génesi 35:16-19.

251 Cfr. Ebréo 11:21.

³Ruben, ti ‘t ses mè fieul pì grand, mia fòrsa, èl fieul èd la mia gioventura vigorosa, bondansios an fierèssa e bondos an vigor, impetus tanme dj’aque, ma ti ‘t l’avras nen la preminensa, pèrchè ti ‘t ses cogiate con mia fomna e parèj it l’has profanà mè tàlam contra ‘d mi.

⁴Simeon e Levi a son fàit dl’istessa pasta. Ij sò cotej a son utiss èd violensa. ⁵I veuj nen aveje da fé con ij sò antrigh, ⁶i veuj nen èsteje dapress ai sò complòt, pèrchè an soa furia a l’han massà ‘d gent e mach pèr rije a l’han èstropià dij beu. ⁷Che soa flin-a ‘d lor a sìa maledìa pèrchè ch’a l’era bin grama e soa furia a l’era senza pietà. I-j dësbergiairai an tra ij dissident èd Giacòb, i-j dësperdrai pèr tut Israel.

⁸Giuda, ti, ij tò frej at lauderan, toe man a ciaperan pèr èl còl ij nemis, ij tò frej as prostèrneran dè 'dnans a ti. ⁹Giuda, èl mè car fieul, a l’è tanme ‘n leon giovo ch’a l’ha pen-a finì ‘d mangé soa piàita. A l’è slongasse pèr tèra, a l’è coaciasse parèj d’un leon, tanme na leonèssa: chi mai as n’ancalerìa a felo alvé²⁵²? ¹⁰La caviija real a sarà pa pì gavà a Giuda, ni ‘l baston èd comand dai sò dissident, fin-a al moment che a-i rivrà col ch’a-j aparten pèr drit e che tute le nassion a-j faran ubidiensa. ¹¹Chiel a gropa sò asnet a na vis, e ‘l fieul èd soa sòma a na vis sernù; chiel as lava la vesta ant èl vin, soe vestimente ant èl sangh èd l’uva. ¹²Ij sò euj a son pì scur che ‘l vin e ij sò dent a son pì bianch che ‘d làit.

¹³Zabulon a starà ans la rivera dèl mar, chiel a sarà òm èd mar an sij bastiment, con èl fianch dij sò confin voltà anvers èd Sidon.

¹⁴Issacar a l’è n’aso robust, coacià ant tra doi ciston da sela. ¹⁵Cand ch’a l’avrà vèddù coma ch’a l’è bela la campagna e coma ch’a l’è piasos èl pais, chiel a piegherà soa schin-a al fardel e as sogetrà a ‘n travaj dur.

¹⁶Dan a farà da giùdes èd soa gent parèj èd minca un-a dle tribù d’Israel. ¹⁷Dan a sarà coma na serp dacant èd la stra, coma na vipra cornù an sèl vieul, ch’a mòrd ij garet ai cavaj pèr feje tombé a tèra sò sivalié. ¹⁸An toa salvèssa mi i spero, Nosgnor!

¹⁹Gad a sarà tacà da na maniga ‘d brigant, ma chiel a-j tacherà cand che lor as artiro.

²⁰Aser a mangerà ‘d bon-e pitanse e a provèdrà da mangé degn èd rè.

²¹Neftali a l’è na bèccia lesta ch’a dà ‘d bej serbiat.

²²Giusep a l’è ‘n gich èd such dru, but èd such dru davzin a na sorgiss. Ij sò branch as dèstendo an sla muraja. ²³J’arcé a l’han esasperalo e colpilo, ²⁴ma sò arch a l’è restà antreghe e ij sò brass as bogio lest e fòrt pèr le man èd èl Potent èd Giacòb, pèr èl nòm èd èl Bèrgé, pera d’Israel. ²⁵Che ‘l Dé ‘d tò pare at giuta, che ‘l Dé tut-potent at benedissa con èd benedission da l’àu dèl cel; èd benedission da j’aque ancreuse sota la tèra; èd benedission dal sen e da la fàuda; èd benedission djè spi e dle fior, èd benedission dle montagne antiche, ²⁶Ch’a pseudo mie benedission paterne esse pì grande dle benedission dij mè antich, e ch’a rivo fin-a a le autèsse dle colin-e eterne. Ch’a peusso vnì an sla testa ‘d Giusep, ch’a l’è prinsi an tra ij sò

252 Cfr. Nùmeri 24:9; Arvelassion 5:5.

frej!

²⁷Beniamin a l'é 'n luv ravass che a la matin a divora la piàita, e che a la sèira a fà le part ëd lòn ch'a l'ha ciapà”.

²⁸Coste-sì a son le dódes tribù d'Israel, e sossì a l'é lòn ch'a l'ha dit sò pare cand ch'a l'ha benedije. A mincadun chiel a l'ha daje na benedission particular.

Mòrt ëd Giacòb

²⁹Apress ëd lòn, Giacòb a l'ha daje soe ùltime arcomandassion. A l'ha dije: “I son press a meuire e a gionteme ai mè antich. Sotreme dacant ai mè grand, ant la balma ch'a l'é ant ël camp d'Efron, l'Hitita, ³⁰ant la balma dël camp ëd Macpela, an facia 'd Mamre, ant ël pais ëd Canan, che Abraham a l'avìa catà da Efron l'Hitita coma proprietà funeraria²⁵³. ³¹Ambelelà a son èstàit sotrà Abraham e soa fomna Sara²⁵⁴; là a son èstàit sotrà Isach e soa fomna Rebeca²⁵⁵; là a l'é stàita sotrà Lea. ³²A l'é 'l camp con la balma ch'a j'ero stàit catà dai fieuj d'Het”.

³³Cand ch'a l'ha chità 'd deje coste arcomandassion ai sò fieuj, Giacòb a l'ha artirà ij pé an sël let, a l'é spirà²⁵⁶ e a l'é giontasse ant la mòrt ai sò antich.

50

La sepoltura 'd Giacòb

¹Giusep a l'ha ambrassà sò pare e a l'ha quatalo 'd lerne e 'd basin. ²Peui Giusep a l'ha comandà ai mèdich ch'a l'ero a sò servissi, d'ambalsamé Israel. ³Lòn a l'é durà quaranta dì, përchè parèj a-i na va për ambalsamé. J'Egissian a l'han fàit stanta dì 'd deul për Giacòb.

⁴Finì ch'a l'era 'l temp dël deul, Giusep a l'ha parlà a dij consijé 'd Faraon e a l'ha dije: “Për piassi, feme sto favor, parlé a Faraon a mè nòm e dije che, ⁵anans ëd meuire, mè pare a l'avìa fame giuré ch'i l'avrìa sotralo ant ël pais ëd Canan²⁵⁷, ant la tomba ch'a l'avìa fasse scavé. Ciameje ch'am daga l'autorissassion d'andé a sotré mè pare, e peui i tornerai ël pì tòst”. ⁶Èl Faraon a l'ha dàit èsta rispòsta: “Va pura a sotré tò pare coma ch'a l'avìa fate fé giurament”.

⁷Parèj, Giusep a l'é andàit a sotré sò pare, e a son ëvnùit con chiel tuit ij ministr ëd Faraon, ij notabij ëd la cort e tuit ij dignitari dël pais d'Egit. ⁸A l'é vnùta 'dcò tuta soa famija, ij sò frej e d'altre pèrson-e dla gent ëd sò pare. A l'ha lassà ant ël pais ëd Gosen mach le masnà e 'l gròss dlè strop. ⁹A l'ha compagnà Giusep na scòrta 'd chèr ëd guèra con soe dotassion. A l'era 'n séguit ch'a fasia motobin ampession.

¹⁰Cand ch'a son rivà ant l'èira d'Atad, ch'a l'é dèdlà dël Giordan, a l'han fàit na plenta granda e magnifica, e Giusep a l'ha selebrà për sò pare un deul ëd set dì. ¹¹J'abitant dël pais, ij Canané, a l'han vèddù col deul ant l'èira d'Atad e a l'han dit: “Col-lì a l'é për j'Egissian

253 Cfr. Génesi 23:3-20.

254 Cfr. Génesi 25:9-10.

255 Cfr. Génesi 35:29.

256 Cfr. At 7:15.

257 Cfr. Génesi 47:29-31.

pròpi un gran deul”. A l’è pèr lòn ch’a l’han ciamà col leugh, ch’a l’è da l’àutra banda dël Giordan: Abel-Misraim.

¹²Ij fieuj ëd Giacòb a l’han fàit tut lòn che sò pare a l’avìa comandà; ¹³a l’han trasportà sò còrp ant ël pais ëd Canan e a l’han sotralo ant la balma dël camp ëd Macpela, che Abraham a l’avìa catà da Efron l’Hitita, coma proprietà funeraria, an facia ‘d Mamre²⁵⁸. ¹⁴Giusep a l’è peui tornà an Egit con ij sò frej e con tuti coj ch’a l’avìo compagnalo pèr la sepoltura.

Giusep a pasia ij sò frej

¹⁵Apress ëd la mòrt ëd sò pare, ij frej ëd Giusep a son disse: “E se adess Giusep an tratèissa da nemis dòp tut ël mal ch’i l’avìo faje?”. ¹⁶Parèj a l’han mandaje cost mësaggi-sì: ¹⁷“Anans ëd meuire, tò pare a l’ha dane l’òrdin ëd parlete e dite ch’a l’abia la compiasensa d pèrdoné ij sò frej dël crimen e dël mal ch’a l’han faje. A l’han faje motobin ëd mal, ma ch’a l’abia adess la compiasensa ‘d pèrdonè col crimen, dagià che ‘dcò lor a son ëd servitor dël Dé ‘d sò pare’”. Mentre ch’a scotava sè mësage Giusep a l’è butasse a pioré.

¹⁸Ij sò frej istess a son andàit peuj a campesse ai pé ‘d Giusep, e a l’han dije: “Varda, i soma ij tò servitor!”. ¹⁹Ma Giusep a l’ha rësponduje: “Gnun-e tèmme! L’avrìa-ne da buteme al pòst ëd Nosgnor? ²⁰A l’è vera che vojàutri i l’avìe pensà ‘d feme ‘d mal, ma da tut sossì Nosgnor a l’ha vorsù tirene fòra cheicòsa ‘d bon. Nosgnor a l’ha fame rivé a la posission ch’i l’hai, parèj ch’i salvèissa la vita ‘d tanta gent. ²¹Nò, gnun-e tèmme: i son mi ch’im pijerà ‘l càrich ëd ël sostentament ëd vojàutri e dle vòstre masnà”. Parèj a l’ha consolaje parland a sò cheur.

Mòrt ëd Giusep

²²A l’è parèj che Giusep, con tuta la gent ëd sò pare, a son èstàit an Egit e Giusep a l’ha vivù sentedes agn. ²³Giusep a l’ha vèddù ij fieuj d’Efraim fin-a a la tersa generassion, e dla midema manera ij fieuj ëd Machir, fieul ëd Manasse, chiel a l’ha andotaje²⁵⁹.

²⁴A la fin Giusep a l’ha dit ai sò frej: “Mi i stago pèr meuire, ma a l’è sigur che Nosgnor a vnirà a giuteve e av farà armonté da sto pais-sì ant ël pais ch’a l’avìa promèttuje con giurament a Abraham, Isach e Giacòb.

²⁵Giusep a l’ha faje fé ai fieuj d’Israel ës giurament: “Cand che Nosgnor a vnirà a giuteve, vojàutri i portereve via da sì ij mè òss²⁶⁰”. ²⁶Peui Giusep a l’è mòrt a la bela età ‘d sentedes agn e a l’han ambalsamalo e butalo andrinta a n’èrca tombal²⁶¹ an Egit.

Tàula

Génesi.....	1
1.....	1
La creassion dël mond.....	1
2.....	3

258 Cfr. At 7:16.

259 Let. “A son nassù an sij ginoj ëd Giusep”.

260 Cfr. Surtia 13:19; Giosué 24:32; Ebréo 11:22.

261 O “sarcòfago”.

La creassion ëd l'òm e dla fomna.....	3
3.....	4
La tentassion e la Croa.....	4
Ij giudissi 'd Nosgnor apress ëd la Crua.....	4
4.....	5
Cain e Abel.....	5
Ij dissident ëd Cain.....	6
Nassensa 'd Seth.....	7
5.....	7
Ij dissident d'Adam.....	7
6.....	8
Un mond andà 'n malora.....	8
La stòria 'd Noè.....	8
7.....	9
8.....	10
La fin dël diluvi.....	10
9.....	11
Ël Pat ëd Nosgnor con l'umanità për mojen ëd Noé.....	11
La maledission ëd Canan.....	11
10.....	12
Tàula dij pòpoj.....	12
11.....	13
La dispersion ëd le nassion a Babel.....	13
La dissendenza 'd Sem fin-a a Abram.....	13
12.....	14
La vocassion d'Abram.....	14
Abram a Canan.....	14
Abram an Egìt.....	15
13.....	15
Abram e Lòt a pijo la decision ëd separese.....	15
14.....	16
La benedission ëd la vitòria pr' ël pòpol ëd Nosgnor.....	16
15.....	17
Promësse e Aliansa divin-a con Abram.....	17
16.....	18
La nassensa d'Ismael.....	18
17.....	19
La marca dl'Alëansa.....	19
18.....	20
Sara a arsèiv la promëssa d'un fieul.....	20
Intercession d'Abraham për Sòdoma.....	21
19.....	22
Dëstrussion ëd Sòdoma.....	22
Lòt e soe fije.....	23
20.....	24
Abraham e Abimelech.....	24
21.....	25
Nassensa d'Isach.....	25

Agar e Ismael.....	25
L'aleansa d'Abraham con Abimelech.....	26
22.....	26
Ël sacrifici d'Isach.....	26
Ij parent d'Abraham: Rebeca.....	27
23.....	27
La mòrt e la sepoltura 'd Sara.....	27
24.....	28
Ël mariagi d'Isach.....	28
25.....	31
Fijolansa 'd Chetura.....	31
Mòrt d'Abraham.....	31
Fijolansa d'Ismael.....	31
Giacòb e Esaù.....	32
26.....	32
Isach e Abimelech.....	32
Ruse pèr ij poss.....	33
Aleansa con Abimelech.....	34
Fomne hitite d'Esaù.....	34
27.....	34
Giacòb a rafa la benedission d'Isach.....	34
Esaù a ciama na benedission.....	35
Giacòb a scapa e as na va a vive con Laban.....	36
28.....	36
Esaù as maria torna.....	36
Ël seugn ëd Giacòb a Betel.....	37
29.....	37
Giacòb a riva da Laban.....	37
Ij doi mariagi 'd Giacòb.....	38
La famija 'd Giacòb.....	38
30.....	39
Giacòb e Laban.....	39
31.....	40
Giacòb a scapa via da Laban.....	40
Laban a-j cor dapress a Giacòb.....	41
Un pat an tra Giacòb e Laban.....	42
32.....	43
Giacòb a pronta sò rëscontr con Esaù.....	43
La lòta 'd Giacòb con Nosgnor.....	44
33.....	45
Rëscontr con Esaù.....	45
Giacòb as separa da Esaù.....	45
Giacòb a riva a Canan.....	45
34.....	46
La violensa fàita a Dina.....	46
Arvangia 'd Simeon e Levi.....	47
35.....	47
Nosgnor a benediss Giacòb a Betel.....	47

Nassensa ‘d Benjamin e mòrt ëd Rachel.....	48
Ij dódes fieuj d’Isach.....	48
Mòrt d’Isach.....	48
36.....	49
Fomne e fieuj d’Esaù an Canan.....	49
Migrassion d’Esaù.....	49
Dissendenza d’Esaù an Seir.....	49
Ij cap d’Edom.....	49
Ij rè d’Edom.....	50
Ancora ij cap d’Edom.....	50
37.....	50
Ij seugn ëd Giusèp.....	50
Giusèp vendù dai sò frej.....	51
38.....	52
La stòria ‘d Giuda e ‘d Tamar.....	52
39.....	53
Giusep an ca ‘d Potifàr.....	53
Giusep e la fomna ‘d Potifàr.....	54
Giusep an pèrzon.....	54
40.....	54
Ij seugn dij doi cortisan.....	55
41.....	55
Ij seugn ëd Faraon.....	55
Giusep a dà l’antèrpretassion dël seugn ëd Faraon.....	56
Giusep prim ministr dël Faraon.....	57
42.....	58
Giacòb a manda ij sò fieuj an Egit.....	58
Ij frej ëd Giusep a l’arconòsso pa.....	58
Artorn dij fieuj ëd Giacòb a Canan.....	59
43.....	60
Ij fieuj ëd Giacòb a parto torna con Benjamin.....	60
Scond rëscontr con Giusep.....	60
44.....	61
La copa ‘d Giusep ant ël sach ëd Benjamin.....	61
L’antèrvent ëd Giuda.....	61
45.....	62
Giusep as fà arconòsse.....	62
Ël Faraon a fà ven-e Giacòb an Egit.....	63
Artorn an Canan.....	63
46.....	64
Partensa ‘d Giacòb për l’Egit.....	64
La famija ‘d Giacòb.....	64
Ël bin-evnù ‘d Giusep.....	64
47.....	65
Giacòb dë 'dnans a Faraon.....	65
La politica agraria ‘d Giusep.....	65
Ùltime volontà ‘d Giacòb.....	66
48.....	66

	Giacòb a benediss ij fieuj ëd Giusep.....	66
49.....		67
	Giacòb a benediss ij sò dódes fieuj.....	67
	Mòrt ëd Giacòb.....	69
50.....		69
	La sepoltura ‘d Giacòb.....	69
	Giusep a pasia ij sò frej.....	70
	Mòrt ëd Giusep.....	70